

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**EVALUACE INDIVIDUÁLNÍCH SYSTÉMOVÝCH
PROJEKTŮ PODPOŘENÝCH Z PO 3 OP VVV-II
ČÁST II: EVALUAČNÍ OKRUH A
– EVALUACE PROJEKTŮ APIV
ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA**

Datum: 31. 12. 2022

NAVIGA
ADVISORY & EVALUATION

Zpracovatel:

Naviga Advisory and Evaluation s.r.o.

Křižíkova 298/70b, 612 00 Brno

IČ: 25342282

Zadavatel:

Česká republika - Ministerstvo školství, mládeže
a tělovýchovy

Karmelitská 529/5

Praha 1 118 12, IČ: 00022985

1 Obsah

1	Obsah	2
2	Manažerské shrnutí	4
3	Úvod, výchozí situace a kontext zprávy	8
3.1	Cíle a zaměření projektů APIV A a APIV B	8
3.2	Účel zprávy	8
4	Popis použité metodologie a provedených šetření.....	9
4.1	Rámcový postup řešení	9
4.2	Přehled provedených šetření	10
5	Zjištění a odpovědi na evaluační otázky vč. závěrů a doporučení	15
5.1	Průběh realizace jednotlivých KA projektů APIV A a APIV B a dosahování stanovených cílů 15	
5.1.1	Projekt APIV A.....	16
5.1.2	Projekt APIV B.....	25
5.1.3	Vyhodnocení naplnění cílů projektů	35
5.2	Rizika a bariéry projektů.....	45
5.3	Evaluační činnost v projektech.....	47
5.4	Naplňování cílů projektu APIV B v KA 1 Metodicko-koordináční síť a KA 2 Vzdělávání	47
5.5	Předávání příkladů dobré praxe v krajských sítích spolupracujících škol.....	57
5.6	Přispění projektů APIV A a APIV B k implementaci společného vzdělávání na školách	59
5.7	Spolupráce mezi relevantními projekty	60
5.8	Nezamýšlené dopady projektů APIV	61
6	Hodnocení projektu z hlediska naplnění principů 3E/5U	63
7	Zhodnocení práce s doporučeními v průběhu realizace evaluace	65
8	Zhodnocení spolupráce s Objednavatelem a stakeholdery.....	69
9	Závěry a doporučení	69
10	Analýza provedeného evaluačního procesu a doporučení.....	72
11	Seznam zdrojů a literatury	74
12	Seznam zkratk.....	75
13	Seznam PŘÍLOH	78

SEZNAM GRAFŮ

GRAF 1 PEDAGOGICKÁ PORTFOLIA – PŘÍNOS VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU (VEDENÍ ŠKOL).....	48
GRAF 2 PEDAGOGICKÁ PORTFOLIA – PŘÍNOS VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU (UČITELÉ)	49
GRAF 3 MEZIROČNÍ SROVNÁNÍ EVALUACE – WEBINÁŘE	49
GRAF 4 SUPERVIZE – PŘÍNOS PRO PRÁCI, ZLEPŠENÍ SITUACE V PEDAGOGICKÉM SBORU NEBO OSOBNÍ ROZVOJ	50
GRAF 5 SUPERVIZE – MOTIVACE K DALŠÍMU SEBEROZVOJI.....	51
GRAF 6 EVALUACE CELKOVÉHO PŘÍNOSU PLATFORMY PRO PEDAGOGY A ŠPP	51
GRAF 7 ZLEPŠENÍ ODBORNÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ ŘEDITELŮ ŠKOL V DŮSLEDKU ZAPOJENÍ DO PROJEKTU APIV B.....	53
GRAF 8 ZVÝŠENÍ PROFESNÍCH NEBO OSOBNOSTNÍCH KOMPETENCÍ PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ/ŽÁKŮ SE SVP V DŮSLEDKU ZAPOJENÍ DO PROJEKTU APIV B – UČITELÉ	53
GRAF 9 SCHOPNOST PLÁNOVÁNÍ A REALIZACE VÝUKY V SOULADU S CÍLI SV - ŘEDITELÉ.....	56
GRAF 10 SCHOPNOST PLÁNOVÁNÍ A REALIZACE VÝUKY V SOULADU S CÍLI SV - UČITELÉ	56

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1 - PŘEHLED PROVEDENÝCH ŠETŘENÍ.....	11
TABULKA 2: VYHODNOCENÍ NAPLNĚNÍ CÍLŮ PROJEKTŮ.....	36
TABULKA 3 POČET HODNOCENÍ A PŘIJETÍ DVPP "PODPŮRNÁ OPATŘENÍ PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SVP - ÚPRAVA OBSAHU A VÝSTUPŮ PRO MANAGEMENT“	54
TABULKA 3: DOPORUČENÍ PRO NASTAVENÍ SYSTÉMOVÝCH PROJEKTŮ V NOVÉM PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2021-2027	71

2 Manažerské shrnutí

Externí evaluace se zaměřovala na 2 individuální systémové projekty podpořené PO 3 OP VVV-II:

- Projekt APIV A „Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem. Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_020/0004410.
- Projekt APIV B „Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_020/0004015.

Projekt APIV A byl zahájen 1. 5. 2017 a k jeho ukončení dojde 31.12.2022. Celkový rozpočet projektu APIV A činí 156 620 749 Kč. Projekt APIV B byl zahájen 1. 4. 2017 a k jeho ukončení dojde 31. 12. 2022. Celkový rozpočet projektu APIV B je 184 159 880 Kč. Řešitelem projektu APIV A i APIV B je od začátku roku 2020 nástupnická organizace NPI ČR, která pod sebou sloučila NIDV a NÚV včetně všech dalších jimi rozvíjených IPs.

Externí evaluace obou projektů probíhala souběžně s realizací projektu a měla cyklický charakter. V rámci externí evaluace byla zpracována Vstupní zpráva, 4 průběžné evaluační zprávy a na závěr projektů také Závěrečná zpráva, zaměřená na poslední evaluované období a přinášející celkové shrnutí.

Závěrečná zpráva se zaměřila na evaluované období od odevzdání 4. PZ (31. 12. 2021) do ukončení projektů 31. 12. 2022. V tomto období byly již některé klíčové aktivity projektů ukončeny, realizace některých bude ukončena k 31. 12. 2022 (tedy k termínu odevzdání této Závěrečné zprávy). Tato zpráva pracuje s informacemi uvedeným v 18. až 21. ZoR obou projektů a zároveň s daty platnými v době svého sběru ze strany evaluátorů, tj. listopad 2022.

Soulad řízení a realizace projektu s projektovou žádostí a naplnění cílů projektů

Projektové aktivity probíhaly v předpokládaném rozsahu. Klíčové aktivity projektů probíhaly v souladu s harmonogramem s výjimkou KA 5 projektu APIV A – Vytvoření Referenčního rámce pro český znakový jazyk, jejíž zahájení provázely potíže. Úvodní fáze klíčové aktivity tak probíhaly se značným zpožděním. Oba projekty musely být z důvodu dopadů pandemické situace, které znesnadňovaly/znemožňovaly realizaci některých aktivit, prodlouženy do 31. 12. 2022.

Všechny klíčové aktivity projektu APIV A a APIV B byly úspěšně dokončeny, resp. mají předpoklad být ukončeny k 31. 12. 2022. Projekty vytvořily výstupy stanovené chartou projektu a dosáhly stanovených cílových hodnot indikátorů (případně je naplnily v takové míře, aby za jejich nenaplnění nebyla stanovena sankce). Projekty se rovněž pružně přizpůsobily měnícím se podmínkám v souvislosti s pandemií koronaviru a válkou na Ukrajině, a tak i různým potřebám cílových skupin.

Projektu APIV A se přes veškeré překážky podařilo naplnit očekávání, jeho výstupy jsou na velmi vysoké úrovni a svojí kvalitou tato očekávání dokonce předčily. Projekt APIV A poskytl systémovou podporu implementace APIV, jak na úrovni monitoringu dopadů úprav RVP ZV na školskou praxi, tak rovněž na úrovni posílení profesních kompetencí pedagogických pracovníků v různých oblastech. V rámci projektu proběhl rozsáhlý výzkum školské praxe, jehož výsledky byly poskytnuty decizní sféře jako podklady pro úpravy již zrealizovaných opatření v oblasti společného vzdělávání a formulaci návrhů na změny vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání. V rámci projektu byl rovněž vytvořen základ nového systému DVPP zaměřený na oblast společného vzdělávání, vč. vzdělávání specifických skupin žáků. Dále byly vytvořeny další nástroje zaměřující se na specifické oblasti společného vzdělávání (vzdělávání žáků

cizinců a žáků s OMJ a vzdělávání neslyšících). Projekt tak vytvořil systémové předpoklady a nástroje pro zkvalitnění vzdělávání a posílení kompetencí pedagogických pracovníků.

V projektu APIV B se podařilo vytvořit metodicko-koordinační síť škol, do které bylo zapojeno v každém kraji 24 škol. Zapojené školy obdržely různé druhy podpory v zavádění společného vzdělávání. V rámci této sítě byla personálně podpořena krajská Centra podpory vzdělávání a tato Centra se zároveň podařilo stabilizovat. Krajské metodici a konzultanti APIV se zázemím v krajských Centrech zajišťovali poskytování konzultační a poradenské činnosti pro školy zapojené ve školní síti APIV, ale i dalším zájemcům. Školám zapojeným v síti byla poskytována podpora formou DVPP, koučinku, mentoringu, expertních služeb, stáží. Podpoření pedagogičtí pracovníci vč. ředitelů škol si tak postupně osvojovali různé techniky, postupy, nástroje a metody umožňující realizaci efektivního společného vzdělávání. Projektu APIV B se podařilo zajistit vzdělávání škol zapojených ve školní síti APIV za pomoci sestavení Národního týmu kvalitních lektorů a konzultantů a souboru vzdělávacích programů základní a rozšířené řady vytvořeného v rámci projektu APIV A. V průběhu projektu také vznikly další vzdělávací programy včetně online vzdělávacích programů tak, aby nabídka zůstala vždy co nejvíce aktuální a atraktivní.

Součástí projektu byla rovněž práce s veřejností. V průběhu projektu bylo navázáno množství úspěšné spolupráce se specializovanými pedagogickými a školskými médii a byly pořádány informační semináře pro veřejnost. Komplexní informovanost v různých tématech společného vzdělávání zajišťuje webová aplikace Zapojevšichni.cz, která se stala jedním z hlavních informačních portálů problematiky společného vzdělávání.

Projektům se podařilo dosáhnout očekávaných změn v systému vzdělávání. Většina výstupů aktivit má rovněž předpoklad pro využití i po ukončení realizace projektu. Klíčové aktivity obou projektů naplnily své cíle a svůj účel. Projekty APIV A a APIV B v synergii s dalšími IPs a IPO napomohly školám v zavádění společného vzdělávání a přispěly k systémové změně.

Rizika a bariéry

Projektové týmy po celou dobu realizace projektu zaváděly adekvátní opatření na eliminaci rizik a bariér úspěšné realizace projektu. Mezi nejzávažnější rizika a bariéry identifikované během realizace projektů patří následující:

- široký záběr projektů (množství řešených unikátních a velmi odborných témat, vysoký počet škol zapojených v síti),
- návaznost některých projektových aktivit projektů APIV A a APIV B (vytvoření vzdělávacích programů a jejich předání pro realizaci v terénu),
- epidemiologická opatření zamezující šíření koronaviru, která znesnadňovala či znemožňovala realizaci některých aktivit.

Zjištěná rizika a bariéry byly překonány a oba projekty byly úspěšně dokončeny a dosáhly svých cílů. Zkušenosti z volby příslušných opatření jsou přenositelné i do dalších projektů, jejichž realizace

je plánována v novém programovacím období 2021-2027. Toto se odráží v doporučeních uvedených v této Závěrečné zprávě.

Evaluační činnost

Interní evaluace obou projektů se jeví jako přiměřená, dostačující a odpovídající dobré evaluační praxi. Interní evaluace byla vhodně integrována do projektových aktivit a její výstupy byly využívány a reflektovány při realizaci projektů. Interní evaluace přispěla ke kvalitě projektových výstupů.

Naplňování cílů projektu APIV B v KA 1 Metodicko-koordinační síť a KA 2 Vzdělávání projektu APIV B

Podpora z projektu APIV B obecně byla vnímána ze strany zástupců zapojených škol jako přínosná po celou dobu jeho trvání.

Většina účastníků vzdělávání a dalších individualizovaných forem podpory vnímala jasný přínos VP a další podpory pro svou další práci a došlo u nich k prohloubení odborné kvalifikace, zvýšení informovanosti a zvýšení osobnostních i profesních kompetencí.

Podpoření pedagogičtí pracovníci uváděli, že nabyté kompetence v současné době uplatňují ve své pedagogické praxi. Zástupci škol jsou přesvědčeni o své schopnosti plánovat a realizovat výuku v souladu s cíli SV, tj. jsou schopni žákům se specifickými potřebami poskytovat podpůrná opatření I. až III. stupně, přičemž poskytování těchto opatření nemá negativní vliv na ostatní žáky bez identifikované podpory i fungování třídy jako celku.

Školy zapojené v síti rovněž vyjádřily spokojenost s podporou ze strany Center podpory. Úroveň komunikace mezi zástupci CP a školami v souvislosti s plněním smluvních povinností škol byla uskutečňována na vysoké úrovni.

Předávání příkladů dobré praxe v krajských sítích spolupracujících škol

Předávání příkladů dobré praxe v projektu APIV B probíhalo na vícero rovinách. V projektu v tomto ohledu fungovaly vzdělávací programy určené pro vedoucí pedagogické pracovníky, v jejichž rámci vedoucí pedagogičtí pracovníci získávali kontakty na své kolegy, mohli se navzájem inspirovat a spolupracovat. Dalším nástrojem pro sdílení příkladů dobré praxe byly stáže, kterých se v důsledku změn podmínek spojených s pandemií koronaviru uskutečnil menší počet, než bylo původně plánováno. Většina účastníků stáží spatřovala v absolvování stáže velký nebo střední přínos. V závěrečné fázi projektu byly nad rámec původního plánu jako nová možnost sdílení zkušeností účastníků realizovány platformy pro pedagogy a členy školních poradenských pracovišť, které se velmi osvědčily.

Bohatý zásobník příkladů dobré praxe představuje webová interaktivní aplikace společného vzdělávání Zapojmevsechny.cz.

Během realizace projektu APIV B byla tato oblast systematicky podporována a cílové skupiny projektu potvrdily její přínosy.

Příspěvní projektů APIV A a APIV B k implementaci společného vzdělávání na školách

Dotazování zástupců škol zapojených v případové studii nepotvrdilo přímý vliv podpory poskytované v rámci projektu na řešení jednotlivých výzev spojených s oblastí SV. Vnímání obecné přítomnosti projektu přinášejícího informace o oblasti společného vzdělávání byla ale z odpovědí respondentů

zapojených škol patrná. Na závěr se tak dá konstatovat, že pouhá přítomnost projektu na dané škole dokázala ovlivnit smýšlení jednotlivých aktérů vzdělávání. Výpovědi zástupců nezapojených škol dovolují tušit rozdílné a vzájemně neporovnatelné úrovně společného vzdělávání na školách napříč Českou republikou, a tak i souběh mnoha faktorů ovlivňujících úrovně společného vzdělávání na školách.

Spolupráce mezi relevantními projekty

Spolupráce mezi projekty probíhala spíše v rovině vzájemné informovanosti mezi sebou, výměně zkušeností, vzájemného poskytování dat a účasti na odborných panelech. Z nastavení projektů (projekty byly zaměřeny na unikátní témata) vyplývá, že mezi nimi nedocházelo ke spolupráci formou zpracování společných výstupů. I tak je však spolupráci možné považovat za účelnou. Spolupráce mezi jednotlivými projekty přispěla k lepší koordinaci projektů a systematictějšímu zacílení projektových aktivit. K synergiím projektů docházelo ve vztahu k cílovým skupinám (viz například Balíček podpory zaměřený na pedagogickou diagnostiku a formativní hodnocení). Spolupráce jako povinná aktivita se osvědčila.

Nezamýšlené dopady

Oba projekty měly kromě zamýšlených dopadů i dopady nezamýšlené. Všechny nezamýšlené dopady je možné hodnotit jako pozitivní. Nezamýšlené dopady dále přispívají k dosažení systémových změn.

Doporučení

Tým evaluátorů v jednotlivých průběžných evaluačních zprávách navrhl realizátorům projektů doporučení, která byla realizátory zohledněna či řešena alternativním způsobem.

Evaluátor shledává aktuálnost některých doporučení týkajících se nastavení podmínek pro realizaci systémových projektů financovaných z OP JAK v novém programovém období. Tato doporučení mají přesah nad rámec externí evaluace projektů APIV, směřují do budoucnosti a mají sloužit jako poučení ze současných projektů při nastavování podoby nových projektů. Doporučení spočívají v užším dimenzování IPs, než jak tomu bylo především v případě projektu APIV A, a dále v precizním plánování a věcném nastavení parametrů navazujících aktivit v případě návaznosti projektů.

3 Úvod, výchozí situace a kontext zprávy

3.1 Cíle a zaměření projektů APIV A a APIV B

Jednou z hlavních priorit Strategie vzdělávací politiky ČR do r. 2020 bylo zmírnění nerovnosti ve vzdělávání pro všechny děti, žáky a studenty. Tato priorita byla rozpracována Akčním plánem inkluzivního vzdělávání pro r. 2016-2018. Na tento plán pak navazoval Akční plán inkluzivního vzdělávání pro r. 2019-2020. K implementaci a vyhodnocení Akčních plánů inkluzivního vzdělávání (APIV) přispěly mimo jiné i evaluované projekty APIV A a APIV B.

Realizace projektů APIV A a APIV B měla za cíl podpořit implementaci principů společného vzdělávání do českého vzdělávacího systému. Projekty se zaměřily na monitoring postupu implementace společného vzdělávání vč. uplatňování podpůrných opatření stanovených školským zákonem, podporu vedoucích pracovníků škol při nastavování procesů pro přijetí společného vzdělávání a specificky na rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků tak, aby byli schopni maximálně rozvíjet všechny žáky s různými vzdělávacími potřebami. Zároveň projekty cílily na zvýšení podpory společného vzdělávání u cílových skupin pracovníků škol, odborné i laické veřejnosti.

Projekt APIV A byl zaměřen více metodicky. Jeho výstupem jsou různé typy metodických a evaluačních materiálů a rovněž se zaměřil na tvorbu vzdělávacích programů. Projekt APIV B pak byl zaměřen na využívání daných materiálů v praxi a realizaci vzdělávání vedení škol, pedagogických pracovníků a dalších zainteresovaných skupin v terénu.

Cíle projektů, zaměření a výstupy jednotlivých klíčových aktivit jsou podrobněji popsány v kapitole 5.1.

3.2 Účel zprávy

Cílem evaluace bylo poskytnout zadavateli ve výstupech (průběžných zprávách, závěrečné zprávě) nezávislou, průběžnou, relevantní a manažersky užitečnou zpětnou vazbu (zpravidla z úrovně cílových skupin a aktérů projektu) ve vztahu k míře plnění, postupu a příspěvku projektu k naplnění stanovených cílů projektu. Zadavatel a realizátoři projektů tak na základě výstupů hodnotitele byli schopni identifikovat rizikové situace v řízení projektu, kvalitě výstupů a měli možnost iniciovat preventivní či nápravná opatření.

4 Popis použité metodologie a provedených šetření

4.1 Rámcový postup řešení

Externí evaluace se zaměřovala na 2 individuální systémové projekty podpořené PO 3 OP VVV-II:

- Projekt APIV A „Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem. Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_020/0004410.
- Projekt APIV B „Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_020/0004015.

Jednalo se o dva samostatné projekty, které po určité období, především v první polovině jejich realizace, ve vymezených oblastech působily v rámci věcné provazby (KA 1 a KA 2 projektu APIV B navazovaly na KA 3 APIV A). Nositelem projektů byl od 1. 1. 2020 Národní pedagogický institut České republiky. (Před 1. 1. 2020 byl realizátorem NIDV, resp. NÚV.)

Externí evaluace obou projektů probíhala souběžně s realizací projektu a měla cyklický charakter. V rámci externí evaluace byla zpracována Vstupní zpráva, 4 průběžné evaluační zprávy a na závěr projektu také Závěrečná zpráva, přinášející celkové shrnutí.

Do současné doby byly odevzdány následující zprávy:

Vstupní zpráva,

1. Průběžná evaluační zpráva (sledované období 12. 10. 2018 až 22. 3. 2019),
2. Průběžná evaluační zpráva (sledované období 23. 3. 2019 až 22. 10. 2019),
3. Průběžná evaluační zpráva (sledované období 23. 10. 2019 až 31. 12. 2020),
4. Průběžná evaluační zpráva (sledované období 1. 1. 2021 až 31. 12. 2022).

Pro vyhodnocení evaluačních otázek byl využit smíšený evaluační design zahrnující jak kvantitativní, tak kvalitativní metody sběru a analýzy dat. Zpracování uvedených evaluačních zpráv podléhalo následujícímu postupu:

1. krok: identifikace klíčových aktérů a cílových skupin,
2. krok: Desk research projektové dokumentace a ostatních zdrojů dat,
3. krok: Vytvoření nebo aktualizace výzkumného aparátu,
4. krok: sběr dat (dotazníková šetření, skupinové/individuální rozhovory, případové studie, zúčastněné pozorování),
5. krok: syntéza zjištění z provedených šetření,
6. krok: stanovení závěrů ze zjištění a formulace případných doporučení.

Postup evaluátora vycházel z evaluační matice zpracované ve Vstupní zprávě. Vstupní zpráva se soustředila na podrobné rozpracování plánovaných aktivit u jednotlivých evaluačních otázek primárně pro 1., 2., 3. a 4. průběžnou zprávu.

Evaluační otázky figurující v evaluačním designu přítomném ve Vstupní zprávě přinášejí následující témata:

- plán projektu, výstupy a naplňování indikátorů;
- předpoklady úspěšné realizace klíčových aktivit;
- soulad nastavení klíčových aktivit projektu s potřebami cílových skupin;
- rizika a bariéry jednotlivých klíčových aktivit;
- způsob interní evaluace projektu;
- způsob spolupráce s ostatními IPs a IPO;
- míra očekávání cílových skupin od projektu;
- spokojenost cílových skupin s poskytnutou podporou;
- využitelnost získaných poznatků pro cílové skupiny;
- využitelnost dílčích výstupů pro cílové skupiny.

Závěrečná zpráva se zaměřila na vyhodnocení evaluačního období od odevzdání 4. PZ a na shrnutí poznatků, které přinesly průběžné evaluační zprávy za jednotlivá evaluovaná období. S koncem projektu tak bylo v rámci Závěrečné zprávy možné zodpovědět jednotlivé evaluační otázky, a podat tak závěrečné vyhodnocení naplnění stanovených cílů projektu. U obou projektů došlo k prodloužení doby jejich realizace z původního data 30. 4. 2022 u projektu APIV A a 31. 3. 2022 u projektu APIV B do 31. 12. 2022 v důsledku nastalých rizik projektu souvisejících s vládními protiepidemickými opatřeními. Informace obsažené v této Závěrečné zprávě jsou platné pro období, kdy došlo k jejich sběru (viz přehled provedených šetření). Evaluátoři měli k dispozici ZoR č. 18 až 21 vztahující se k oběma projektům.

Evaluace si klade za cíl poskytnout zadavateli nezávislou, průběžnou, relevantní a manažersky užitečnou zpětnou vazbu ve vztahu k míře plnění, postupu a příspěvku projektu k naplnění cílů. Zadavatel tak byl schopen identifikovat možné rizikové situace v řízení projektů, kvalitě jejich výstupů a měl možnost iniciovat preventivní a nápravná opatření.

4.2 Přehled provedených šetření

Tabulka níže představuje souhrnně všechna provedená šetření v rámci všech průběžných evaluačních zpráv a dále šetření realizované v rámci zpracování Závěrečné zprávy. Realizaci zmíněných šetření předcházela rešerše a analýza projektové dokumentace a dosavadních výstupů projektů.

Rozsah šetření vyplývá z požadavků zadávací dokumentace a nabízeného řešení, konkrétně poté z plánu aktivit vymezených ve Vstupní zprávě s tím, že respektuje aktuální situaci v postupu realizace projektu. Rozsah a způsob realizace šetření byl průběžně konzultován a odsouhlasen ze strany zadavatele.

Tabulka 1 - Přehled provedených šetření

1. průběžná zpráva			
Metoda	Respondent	Počet respondentů	Termín
Konzultace	Projektoví administrátoři OP VVV (APIV A)	2	18. 3. 2019
Individuální/skupinové rozhovory	Manažer KA APIV B: KA 1, KA 2, KA 3	3	30. 1. 2019
	Manažer KA APIV A: KA 2, KA 3, KA 4, KA 5	4	6. 2. 2019
	Hlavní projektový manažer APIV A	1	6. 2. 2019
	Interní evaluátor APIV A a APIV B	2	30. 1. 2019 18.3.2019
Individuální rozhovory na vzorku 30 zapojených škol	Uživatelé metodické podpory projektu APIV B:		21. 2. – 15. 3. 2019
	- ředitel školy,	30	
	- školní garant APIV, - PP.	30 41	
Dotazníkové šetření	Pracovníci Center podpory (APIV B)	14	21. 2. – 15. 3. 2019
Individuální rozhovory	Pracovníci Center podpory (APIV B)	4	12. 3., 14. 3, 20. 3.
Případové studie – zapojené školy On-line dotazování	5 zapojených škol: ředitel školy a PP (v rámci vstupního šetření na zapojených školách) (APIV B)	5	11'2017 – 12'2018
Případové studie – nezapojené školy a zapojené školy	5 zapojených škol: ředitel školy (v rámci terénního šetření na zapojených školách) (APIV B)	5	21. 2. – 15. 3. 2019
Individuální/skupinové rozhovory	5 nezapojených škol: ředitel školy	5	21. 2. – 15. 3. 2019
Skupinový rozhovor	2 koordinátoři spolupráce KA 7 APIV A	2	6. 2. 2019
	2 koordinátoři spolupráce KA 5 APIV B	2	31. 1. 2019
Individuální telefonické rozhovory s koordinátory spolupráce spolupracujících projektů	koordinátoři spolupráce spolupracujících projektů (SRP, SYPO, IKV, KSH, P-KAP, KIPR)	6	21. 3. 2019
Dotazníkové šetření	Účastníci odborných panelů APIV A (v rámci interní evaluace)	75	1. 3., 23. 5., 25. 6., 20. 9., 19. 10. 2018
Zúčastněné pozorování – odborné panely	Účast na odborných panelech (3 APIV A, 1 APIV B)	4	29. 11. 2019 5. 12. 2019 12. 12. 2019 27. 2. 2019

2. průběžná zpráva			
Metoda	Respondent	Počet respondentů	Termín
Individuální rozhovor (písemné odpovědi)	Projektový administrátor OP VVV (APIV A a APIV B)	1	22. 10. 2019
Individuální rozhovor	Předseda ŘV a zástupce věcně příslušné sekce MŠMT	1	14. 10. 2019
Individuální rozhovor	Věcný garant výzvy	1	11. 10. 2019
Individuální/skupinové rozhovory	Hlavní projektová manažerka APIV A	1	18. 9. 2019
	Manažerky KA APIV A: KA 2, KA 3, KA 4, KA 5	4	13., 16. a 18. 9. 2019

Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II Část II: Evaluační okruh A – Evaluace projektů APIV

	Manažeři/ky KA APIV B: KA 1, KA 2, KA 3, KA 5	4	16. 9. a 9. 10. 2019
	Interní evaluátorky APIV A a APIV B	2	18. 9. a 9. 10. 2019
	Hlavní projektový manažer APIV B	1	9. 10. 2019
Skupinový rozhovor	2 koordinátorky spolupráce KA 7 APIV A	2	18. 9. 2019
	2 koordinátorky spolupráce KA 5 APIV B	2	16. 9. 2019
Individuální telefonické rozhovory na vzorku 32 zapojených škol	Uživatelé metodické podpory projektu APIV B: - školní garant APIV	32	1. 10. – 11. 10. 2019
Individuální rozhovory na vzorku 5 zapojených škol	Uživatelé metodické podpory projektu APIV B: - ředitel školy - školní garant APIV - pedagogický pracovník (PP)	5 4 8	27. – 29. 3. 2019
Případové studie: Individuální rozhovory na vzorku 5 zapojených škol a 5 nezapojených škol, individuální telefonické rozhovory se zřizovatelem školy	5 zapojených škol: školní garant APIV a zástupce ŠPP (v rámci doplnění vstupního šetření a identifikace a sběru podkladů pro hloubkový pohled na vybrané téma SV na zapojených školách) 5 nezapojených škol: ředitel školy nebo zástupce ŠPP (v rámci identifikace a sběru podkladů pro hloubkový pohled na vybrané téma SV na zapojených školách) Zástupce zřizovatele školy Zástupce ASZ jako poskytovatel informací o škole, jejíž účast v případové studii byla přerušena	10 4 9 1	23. 9. – 11. 10. 2019 23. 9. – 11. 10. 2019 14. – 18. 10. 2019 8. 10. 2019
Případové studie – nezapojené školy a zapojené školy Dotazníkové šetření	5 zapojených škol: Rodiče žáků 5 nezapojených škol: Rodiče žáků	PS6: 68 PS7: 63 PS8 89 PS9: <i>neproběhlo</i> PS1: 46 PS3: 28 PS4: 33 PS5:33	11. – 24. 11. 2019 11. – 24. 11. 2019
Individuální rozhovory	Pracovníci Center podpory (APIV B)	4	14. – 18. 10. 2019
Individuální telefonické rozhovory	Lektoři z Národního týmu kvalitních lektorů proškolení v rámci KA 3 APIV A	5	14. – 18. 10. 2019
Individuální rozhovory	Odborný oponent tvorby referenčního rámce pro český znakový jazyk	1	8. 10. 2019
	Odborná konzultantka tvorby referenčního rámce pro český znakový jazyk	1	8. 10. 2019
Individuální rozhovor	Zástupce Agentury pro sociální začleňování podílející se na zpracování Školské inkluzivní koncepce kraje (ŠIKK)	1	4. 10. 2019
Individuální telefonické/psané rozhovory	Zpracovatelé ŠIKK na krajích	2	10. 10. 2019 21. 10. 2019
Individuální psané rozhovory	koordinátoři spolupráce spolupracujících projektů (SRP, SYPO, IKV, KSH, P-KAP, KIPR)	6	14. – 18. 10. 2019

Dotazníkové šetření	Účastníci 11 odborných panelů APIV A (v rámci interní evaluace)	185	1. 9. 2018 – 30. 6. 2019
----------------------------	---	-----	--------------------------

3. průběžná zpráva			
Metoda	Respondent	Počet respondentů	Termín
Individuální rozhovor (písemné odpovědi)	Projektový administrátor OP VVV (APIV A a APIV B)	1	17. 12. 2020
Individuální rozhovor (jedná se o písemné nebo živé online formě)	Předseda ŘV a zástupce věcně příslušné sekce MŠMT	1	11. 3. 2021
Individuální rozhovor (online)	Věcný garant výzvy	1	4. 12. 2020
Individuální/skupinové rozhovory (online)	Hlavní projektová manažerka APIV A	1	14. 12. 2020
	Hlavní projektový manažer APIV B	1	10. 12. 2020
	Manažerky KA APIV A: KA 2, KA 3, KA 4, KA 5	4	14. 12. 2020
	Manažeři/ky KA APIV B: KA 1, KA 2, KA 3	3	7. 12. 2020, 10. 12. 2020
	Interní evaluátorky APIV A a APIV B	2	14. 12. 2020, 10. 12. 2020
Individuální telefonické/online rozhovory na vzorku 34 zapojených škol (před vyhlášením nouzového stavu na přelomu září a října 2020 byly realizovány individuální rozhovory v rámci osobních návštěv na 6 školách z celkového výběru)	Uživatelé metodické podpory projektu APIV B:		22. 9. – 20. 11. 2020
	- školní garant APIV	16	
	- ředitel školy (VPP)	30	
	- pedagogický pracovník (PP)	42	
Případové studie: Individuální rozhovory na vzorku 5 zapojených škol a 5 nezapojených škol, individuální telefonické rozhovory se zřizovatelem školy	5 zapojených škol: školní garant APIV (5) a školní psycholožka (1) 5 nezapojených škol: ředitel školy (4) nebo výchovná poradkyně (3)	13	15. 10. – 3. 12. 2020
Individuální telefonické rozhovory (1 krajský metodik: písemná forma)	Pracovníci Center podpory NPI ČR (APIV B):		10. – 18. 12. 2020
	Konzultanti implementace APIV Krajský metodik	3 2	
Individuální rozhovory písemnou formou (2 rozhovory provedené telefonicky)	Lektoři z Národního týmu kvalitních lektorů, popř. Týmu excelentních lektorů	8	14. – 18. 12. 2020
Individuální rozhovor – písemná forma	Odborný oponent tvorby referenčního rámce pro český znakový jazyk	1	8. 12. 2020

Individuální telefonické rozhovory	Zpracovatelé ŠIKK na krajích	3	9. – 16.12.2020
Individuální rozhovory – písemná forma	Koordinátoři spolupráce spolupracujících projektů (SRP, SYPO, PPUČ, KSH, P-KAP)	5	14. – 18.12. 2020
Zúčastněné pozorování – odborné panely	Účast na odborných panelech (1x APIV A, 1x APIV B)	2	21.5.2020, 17.6.2020
Dotazníkové šetření	Účastníci 9 odborných panelů APIV A (v rámci interní evaluace)	150	23.10.2019 – 18.6.2020

4. průběžná zpráva			
Metoda	Respondent	Počet respondentů	Termín
Individuální rozhovor (písemné odpovědi)	Projektový administrátor OP VVV (APIV A a APIV B)	1	16. 12. 2021
Skupinový rozhovor (online)	Předseda ŘV a zástupce věcně příslušné sekce MŠMT (2), Věcný garant výzvy (3) ¹	5	8. 12. 2021
Individuální rozhovory (online a písemné odpovědi)	Hlavní projektový manažer APIV A	1	23. 11. 2021
	Hlavní projektový manažer APIV B	1	19. 11. 2021
	Manažeři KA APIV A: KA 2, KA 3, KA 4, KA 5	4	23. 11. 2021
	Manažeři KA APIV B: KA 1, KA 2, KA 3	3	23. 11. 2021
	Interní evaluátor APIV A	1	23. 11. 2021
	Interní evaluátor APIV B	1	24. 11. 2021
	Koordinátor spolupráce KA 7 APIV A Koordinátor spolupráce KA 5 APIV B	1 1	23. 11. 2021 24. 11. 2021
Individuální telefonické/online rozhovory na vzorku 33 zapojených škol (online)	Uživatelé metodické podpory projektu APIV B:		4. 10. – 10. 12. 2021
	- školní garant APIV	22	
	- ředitel školy (VPP)	29	
	- pedagogický pracovník (PP)	32	
Případové studie: Individuální online rozhovory na vzorku 5 zapojených škol a 5 nezapojených škol, individuální telefonické rozhovory se zřizovatelem školy	4 zapojené školy: speciální pedagog (4), pedagogický pracovník (2), vedoucí pedagogický pracovník (1) rodiče (3) <i>rozhovory za 5. zapojenou školu budou doplněny</i> 5 nezapojených škol: <i>rozhovory budou doplněny</i>	13	14. 10. – 23. 12. 2021
Individuální telefonické rozhovory	Lektoři z Národního týmu kvalitních lektorů, popř. Týmu excelentních lektorů	3	20.–21. 12. 2021
Individuální telefonické rozhovory	Pracovníci Center podpory NPI ČR (APIV B): Krajský metodik	1	20. 12. 2021
Individuální rozhovor – písemná forma	Odborní oponenti KA 3, KA 4, KA 5	2	13. 12. 2021, 21. 12. 2021
Zúčastněné pozorování – odborné panely	Účast na odborných panelech (2x APIV A)	2	26. 11. 2021 30. 11. 2020

¹ Vzhledem k změnám v obsazení jednotlivých pozic se skupinového rozhovoru zúčastnil současný Předseda ŘV, ale i místopředseda ŘV ve prospěch zachování kontinuity. Pokud se jedná o pozici věcného garantu výzvy, rozhovoru se opět zúčastnilo více osob, tedy jak bývalý Věcný garant, tak i oba současní představitelé této pozice.

Závěrečná zpráva			
Metoda	Respondent	Počet respondentů	Termín
Individuální rozhovor (písemné odpovědi)	Projektový administrátor OP VVV (APIV A a APIV B)	1	29. 12. 2022
Skupinový rozhovor (online)	Věcný garant výzvy	2	7. 12. 2022
Telefonický individuální rozhovor	Předseda ŘV a zástupce věcně příslušné sekce MŠMT (1)	1	7. 12. 2022
Individuální rozhovory (online a písemné odpovědi)	Hlavní projektový manažer APIV A	1	7. 11. 2022
	Hlavní projektový manažer APIV B	1	16. 11. 2022
	Manažeři KA APIV A: KA 2, KA 4, KA 5	3	7. 11. 2022
	Manažeři KA APIV B: KA 1, KA 2, KA 3	3	14. 11. 2022, 7. 11. 2022,
	Interní evaluátor APIV A	1	2022,
	Interní evaluátor APIV B	1	14. 11. 2022,
	Koordinátor spolupráce KA 7 APIV A Koordinátor spolupráce KA 5 APIV B	1 1	7. 11. 2022, 15. 11. 2022
Individuální online rozhovory	Regionální metodici	2	5. 12. 2022 7. 12. 2022

5 Zjištění a odpovědi na evaluační otázky vč. závěrů a doporučení

5.1 Průběh realizace jednotlivých KA projektů APIV A a APIV B a dosahování stanovených cílů

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.1. Odpovídá realizace klíčových aktivit a zpracování výstupů naplánovanému harmonogramu a aktuálním potřebám realizace projektu?

A.1.2. Do jaké míry je dosahováno cílů projektu APIV A a APIV B a změn stávajícího stavu, které byly v jeho důsledku očekávány?

Toto souhrnné hodnocení je zpracováno v době, kdy některé aktivity projektů jsou již ukončeny a některé jsou ve fázi ukončování k 31. 12. 2022. Kapitola se zaměřuje na souhrnné zhodnocení souladu plánu realizace jednotlivých KA projektů APIV A a APIV B se skutečností. Vzhledem k fázi projektů se této problematice věnujeme pouze okrajově. Podstatná je především druhá část hodnocení, která se zaměřuje na dosahování cílů KA a předpoklady pro zajištění udržitelnosti výstupů projektu po ukončení jeho realizace ve smyslu jejich využívání pro zavádění systémových změn v oblasti společného vzdělávání, jejich využívání v „terénu“ i po ukončení projektu či jejich využití pro další návazné činnosti v dané oblasti.

Vzhledem k tomu, že oba projekty jsou velmi komplexní a zahrnují velké množství různorodých aktivit, věnuje se kapitola každé KA samostatně. KA, které již byly ukončeny, jsou souhrnně vyhodnoceny, u KA, jejichž realizace končí k 31. 12. 2022, a jejich výstupy tudíž nejsou ještě k dispozici ve finální verzi, stručně se věnujeme i jejich dosavadnímu pokroku.

Stav realizace jednotlivých klíčových aktivit je tabulkovou formou shrnut v technické příloze č. I. 1 „Stav realizace jednotlivých klíčových aktivit“ této PZ. Přehled se opírá o zpracovaný produktový rozpad, který hlavní výstupy jednotlivých KA dále člení na dílčí výstupy, a aktuální podrobné harmonogramy jednotlivých KA.

V závěru této kapitoly je pak souhrnné vyhodnocení obou projektů a odpověď na evaluační otázky.

5.1.1 Projekt APIV A

KA 1 Řízení projektu

Zdroje:

- 1. - 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Řízený rozhovor s HPM

V rámci KA 1 byl projekt pravidelně prezentován na zasedání MV OP VVV, Řídicím výboru, Zprávy o realizaci byly předkládány ve stanovených termínech.

V rámci aktivity byly průběžně řešeny personální kapacity projektu. V úvodní fázi projektu se projekt potýkal s personálními problémy. V průběhu projektu došlo k převedení celého realizačního týmu pod nově vzniklou organizaci NPI ČR, což s sebou přineslo určité komplikace ve smyslu operativního řízení projektu. V roce 2021 došlo rovněž ke změně hlavního projektového manažera. I přes tato úskalí se podařilo v projektu v dalších fázích realizace udržet stabilní realizační tým. Za velký úspěch je možné označit sestavení realizačního týmu KA 5, kam se podařilo zapojit špičkové odborníky na znakový jazyk z řad slyšících i neslyšících a vytvořit pro ně vysoce funkční podpůrný překladatelský a tlumočnický tým.

Je možné konstatovat, že KA 1 naplnila beze zbytku své cíle.

KA 2 Sledování, plánování, hodnocení společného (inkluzivního) vzdělávání

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- řízený rozhovor s manažerkou KA
- zápis z odborného panelu KA 2 – Výzkum inkluzivních procesů ve vzdělávání z 24. 2. 2022 (součást ZoR 20) a 23. 6. 2022 (součást ZoR 21)
- zúčastněné pozorování na odborném panelu KA 2 - Výzkum inkluzivních procesů ve vzdělávání dne 16. 11. 2022

KA byla zaměřena na zjišťování změn v oblasti pedagogických procesů v rámci realizovaného kurikula, k nimž dochází v důsledku implementace společného vzdělávání. V rámci aktivity byly průběžně identifikovány změny a případné problémy, monitorován a vyhodnocován je především dopad úprav Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání na realizované kurikulum při začleňování žáků s podpůrnými opatřeními (dopady na práci škol, učitelů, na kvalitu výsledků vzdělávání žáků, na

sociální vztahy ve třídě apod.). Předmětem aktivity bylo dlouhodobé průběžné šetření ZŠ, doplněné šetřením MŠ a SŠ. Monitoring byl pojat jako výzkum, který byl designován jako smíšený (zahrnuje kvantitativní i kvalitativní výzkum, přičemž tyto výzkumy se vzájemně doplňovaly). Zařazen byl i akční výzkum, který měl přímé dopady na pedagogickou praxi v šetřených školách. Výzkum byl prováděn v několika etapách, kdy některé etapy probíhaly paralelně, a výzkum na základních školách proběhl i jako opakovaný, což umožňuje demonstrovat posun v zavádění společného vzdělávání ve školské praxi.

Z důvodu pandemické situace nebylo možné některé etapy výzkumu dokončit (šetření klimatu školní třídy). Pandemická situace rovněž měla vliv na harmonogram KA. Aktivitu bylo nutné prodloužit o 8 měsíců z toho důvodu, že opakovaný výzkum na ZŠ bylo možné provést až po stabilizaci na školách po dlouhodobých lockdownech v důsledku pandemie koronaviru, kdy budou ve školách panovat podmínky srovnatelné se situací před pandemií.

KA naopak flexibilně reagovala na měnící se potřeby zařazením mimořádné etapy výzkumu zaměřené na šetření zkušeností ZŠ s realizací individuální podpory žáků během distanční výuky a s realizací diferenciací výuky a poskytování individuální podpory distanční výuce. Do KA rovněž bylo v návaznosti na zjištění z předchozích etap výzkumu, podnětů z odborných panelů a diskusí na absolvovaných odborných konferencích zařazeno šetření složitých případů žáků ve společném vzdělávání, které bylo řešeno formou akčního výzkumu, v jehož rámci jsou konkrétní situace na zařazených školách i rovnou řešeny a mají tedy na dané školy okamžitý dopad.

Součástí KA je i analýza školních vzdělávacích programů (ŠVP) škol zahrnutých do výzkumu. Výstupem analýzy jsou zjištění, jaké problémy se v této oblasti vyskytují, a doporučení pro vzdělávání ředitelů škol a koordinátorů ŠVP. Mimo jiné bude toto zjištění k dispozici i ČŠI, která zpracování ŠVP sleduje.

Výsledky výzkumu byly zpracovány do celkem 4 Průběžných zpráv o stavu zavádění a implementace společného vzdělávání, 4 Zpráv o identifikovaných obtížích a problémech při realizaci společného vzdělávání a 4 Příkladů dobré praxe (každý výstup obsahoval 4 příklady, celkem tedy bylo zpracováno 16 příkladů dobré praxe). V době zpracování této evaluační zprávy probíhá zpracování Závěrečné výzkumné zprávy, která shrne výsledky všech etap výzkumu a bude obsahovat i srovnání výsledků prvního a opakovaného šetření na základních školách. Tyto výstupy jsou primárně určeny MŠMT pro potřeby plánování a přípravy systémových změn v oblasti společného vzdělávání. Zohlednění doporučení vzešlých z KA 2 přesahuje působnost realizačního týmu KA 2 a leží na MŠMT.

Výstupy KA 2 dle zástupců MŠMT a ŘV naplňují očekávání. Výzkumná zjištění jsou společně s dalšími podklady využívána pro návrhy úprav již zrealizovaných opatření a formulaci návrhů na změny vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání (např. návrhy na revizi RVP). Z vyjádření zástupců MŠMT jsou informace získané díky výzkumu pro práci MŠMT velmi přínosné.

Konkrétně byly dle vyjádření zástupců MŠMT výstupy využity k úpravám vyhlášky 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. S výstupy a datovými sety je pracováno i při jednáních na Radě vlády. Výsledky výzkumu jsou využívány například i pro nastavení monitorovacího rámce Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Dalším příkladem využití výsledků KA 2 pro návrhy úprav již zrealizovaných opatření je například parametrizace asistenta pedagoga.

Nad rámec tří hlavních výstupů KA 2 vyprodukovala klíčová aktivita i další výstupy, které jsou využívány v odborné a školské praxi v podobě publikací, studií a článků v odborných časopisech. Vytvořena byla

rovněž česká verze mezinárodního nástroje TEIP na zjišťování self-efficacy učitelů pro společné vzdělávání, pro autoevaluaci škol byl adaptován nástroj k hodnocení míry inkluzivity kultury školy (IFI). Výsledky výzkumu byly prezentovány na několika národních i mezinárodních konferencích. Ohlasy z konferencí jsou dle vyjádření manažera KA 2 pozitivní a NPI ČR se díky nim etabluje v akademickém prostředí jako respektovaná odborná instituce.

Významným nástrojem pro šíření výsledků výzkumu a mobilizaci odborné diskuse jsou odborné panely. Z panelů byla připravena doporučení pro MŠMT. Účastníci odborných panelů hodnotí výstupy výzkumu pozitivně. Díky šetření prováděnému v rámci KA 2 jsou formulovány problémy v oblasti společného vzdělávání a díky prezentaci těchto výsledků na odborných panelech je možné o identifikovaných potížích otevřeně diskutovat s odborníky z různých oblastí, a především hledat východiska a poskytovat podněty vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání.

Kromě toho jsou výsledky šetření významným způsobem reflektovány při nastavení vzdělávání pedagogických pracovníků, a to jak v rámci pregraduálního vzdělávání, tak v rámci DVPP. V rámci aktivity byla zpracována koncepce Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro společné vzdělávání, která byla předána kmenové činnosti NPI ČR. Konkrétní podněty jsou směřovány na pedagogické fakulty k podpoře pedagogické práce ve společném vzdělávání a vytváření a zajištění podpůrné sítě včetně pozic dalších specialistů na školách. Pedagogické fakulty jeví zájem i o vydané monografie a využívány jsou i Příklady inspirativní praxe.

Na základě výše uvedeného, jakož i zúčastněného pozorování na závěrečném odborném panelu KA 2 (16. 11. 2022), je možné konstatovat, že KA 2 v době přípravy této evaluační zprávy má veškeré předpoklady zdárného dokončení ve stanoveném termínu. **KA 2 naplnila svůj cíl**, kterým bylo zachytit proměny pedagogických procesů ve škole a poskytnout decizní sféře podklady pro úpravy již zrealizovaných opatření v oblasti společného vzdělávání a formulace návrhů na změny vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání. V případě, že se výrazným způsobem nezmění priority národní vzdělávací politiky, jsou tyto podklady i do budoucna využitelné pro hodnocení, rozhodování a další plánování systémových změn ve vzdělávání ve smyslu společného vzdělávání.

Velmi ocenitelné je úsilí projektového týmu věnované diseminaci výsledků výzkumu. Díky těmto aktivitám se podařilo rozprout diskusi mezi odbornou veřejností a aktivita přispěla k intenzivnější spolupráci odborných organizací, pedagogických fakult a škol samotných. Výsledky výzkumu se promítly do vzdělávání pedagogických pracovníků v rámci pregraduálního vzdělávání, jakož i do komplexního systému DVPP zaměřeného na společné vzdělávání, a mají tak na něj přímý dopad.

KA 3 Příprava programů DVPP

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Zápis z odborného panelu KA 3 Příprava programů DVPP pro oblast společného vzdělávání z 26. 11. 2021 (součást ZoR 20)
- Výstupy z terénních šetření prováděných na zapojených školách projektu APIV B
- Profesní portfolia pedagoga/pracovníka ve vzdělávání pro specializační programy a dlouhodobé výcviky
- Souhrnná informace o realizaci a přínosech projektu (součást ZoR 20)

- *Souhrnná reflektivní zpráva výsledkového indikátory 5 25 10 (součást ZoR 20)*
- *Expertní posudky výstupů (součást ZoR 20)*

KA 3 byla zaměřena na posílení profesních kompetencí a podporu pedagogických pracovníků při uplatňování pedagogických přístupů ve společném vzdělávání. V rámci KA 3 byly vytvořeny a pilotně ověřeny vzdělávací programy (VP) zaměřené na vybraná témata v oblasti společného vzdělávání. KA 3 byla komplementární s projektem APIV B, který využíval VP vytvořené v rámci této aktivity k proškolení pedagogických pracovníků na školách.

Harmonogram KA 3 byl v průběhu realizace upravován tak, aby odpovídal potřebám navazujícího projektu APIV B (výstupy KA 3 byly projektu APIV B předány v několikaměsíčním předstihu, aby bylo možné je co nejdříve školit na zapojených školách). Do přípravy dalších výstupů se pandemická situace promítla pouze potřebou interní úpravy harmonogramu a nutností převést pilotní ověření VP do online formy, na ukončení realizace KA 3 v plánovaném termínu však neměla vliv. Realizace KA 3 byla ukončena ve stanoveném termínu 30. 4. 2022.

V úvodu KA 3 byla vytvořena Kritéria pro výběr lektorů, která mají za cíl zajistit profesionalitu a odbornost lektorů. Na základě těchto kritérií byl komplementárním projektem APIV B vytvářen lektorský tým pro realizaci VP na školách. Oba projekty se potýkaly s malým zájmem o lektorské zapojení (více viz KA 2 projektu APIV B).

V rámci KA 3 bylo vytvořeno a pilotně ověřeno 29 VP (témat) zaměřených na rozšíření profesních kompetencí PP potřebných k realizaci společného vzdělávání. Prostřednictvím pilotního ověření byli proškoleni tzv. druholektoři, kteří pak VP dále realizovali na školách v rámci projektu APIV B. Celkem bylo dle zaměření cílových skupin pedagogických pracovníků (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, SVČ, ZUŠ, management) vytvořeno, ověřeno a projektu APIV B odevzdáno 71 samostatných VP. V rámci projektu APIV B byla zajištěna akreditace VP a jejich realizace na školách. Aktualizace předaných VP v kontextu vývoje legislativy a školské praxe byla během realizace projektu zajištěna jednak formou metodické podpory (viz níže) a dále prostřednictvím samotných druholektorů v rámci realizace VP na školách. V této věci bylo identifikováno riziko, že témata společného vzdělávání nejsou v terénu prezentována jednotně (více je tato otázka řešena u KA 2 APIV B). Všechny VP jsou nyní předány kmenové činnosti NPI ČR k opětovné akreditaci a následné realizaci v systému DVPP v NPI ČR.

Po předání VP projektu APIV B byla druholektorům nadále poskytována metodická pomoc formou „zelené linky“ a metodických webinářů (celkem 65 webinářů). Webinářů se mohla účastnit kromě druholektorů i široká pedagogická veřejnost, čímž se metodické podpory dostalo širšímu okruhu zájemců. Webináře akcentovaly změny, aktuality a inovace v jednotlivých tématech a byly realizovány jako interaktivní ve spolupráci s metodickým portálem Rvp.cz. Další zájemci z řad PP mají doposud možnost zhlédnout všechny webináře ze záznamu.

V rámci KA 3 bylo pilotně ověřeno a dokončeno 10 specializačních modulů zaměřených na podporu rozvoje kompetencí PP v oblasti specifických a nových pedagogických přístupů v práci se žáky se zdravotním postižením a problematickými skupinami žáků, které jsou určené především pracovníkům školních poradenských pracovišť, učitelům, ale i dalším pedagogickým pracovníkům. Témata reflektují potřeby pedagogické praxe. Dále v rámci KA 3 vznikly 3 dlouhodobé výcviky. Dva dlouhodobé výcviky jsou zaměřeny na český znakový jazyk pro asistenty pedagoga. Třetí výcvik se zaměřil na ABA – Aplikovanou behaviorální analýzu. Výcvik byl určený pro speciální pedagogy či psychology zabývající se problematikou poruch autistického spektra a dalších neurovývojových poruch. Pro zvýšení povědomí

o existenci připravených VP byly v rámci KA 3 připraveny infowebináře, jejichž cílem je představení témat, obsahu a struktury pilotně ověřených VP pedagogickým pracovníkům škol a školských zařízení (informovat o existenci potenciální účastníky) a rovněž metodická podpora v kontextu aktuální situace daných témat ve školské praxi. Byl zpracován dokument zaměřený na implementaci vytvořených VP do systému DVPP realizovaného NPI ČR. Ověřené specializační moduly a dlouhodobé výcviky jsou nyní předány kmenové činnosti NPI ČR k akreditaci MŠMT a následné realizaci v systému DVPP v NPI ČR.

Všechny VP prošly několikanásobnou evaluací spočívající v recenzích obsahu, vyhodnocením pilotáže ze strany metodiky a odborného garanta a hodnocením ze strany účastníků pilotního ověření (druholektorů). Každý VP byl představen na odborných panelech, byly tak získány názory a případné podněty ze strany odborné veřejnosti, které byly do VP zapracovány. Ze závěrů vyhodnocení OP na základě dotazníků zpětné vazby jejich účastníků vyplývá, že účastníci OP shledávají představované moduly za aktuální a přínosné.

V závěrečných expertních posudcích k jednotlivým VP je konstatováno, že VP jsou kvalitně připraveny a že obsahová konzistence, odbornost zpracování i podoba metodických materiálů odpovídá požadavkům na vzdělávací programy pro pedagogické pracovníky a další poradenské pracovníky ve vzdělávání. VP jsou svým zaměřením velmi dobře využitelné pro praxi škol v kontextu podpory a prohloubení profesních kompetencí pedagogů pro společné vzdělávání a dalších poradenských pracovníků pro jejich pedagogicko-psychologickou práci. Připravené dlouhodobé výcviky zaměřené na český znakový jazyk pro asistenty pedagoga jsou dle expertního posudku skvělým základem pro zpracování dalších navazujících částí vzdělávacího systému pro asistenty pedagoga pro děti se sluchovým postižením.

Přínos 29 VP předaných projektu APIV B hodnotíme na základě vlastního šetření na zapojených školách v projektu APIV B a na základě vyhodnocení profesních portfolií pedagogů a reflektivních zpráv škol provedeného v rámci interní evaluace projektu APIV B jako přínosný. PP uplatňují získané poznatky při své každodenní práci s dětmi, komunikaci s rodiči a získané poznatky předávají svým kolegům ve škole. Účastníci VP na školách si prohloubili odbornou kvalifikaci a nabyté poznatky uplatňují v praxi. Podrobně je přínos těchto VP popsán u EO A.1.8.

Přínos 10 specializačních modulů a 3 dlouhodobých výcviků je vyhodnocen na základě Souhrnné informace o realizaci a přínosech projektu, která byla vytvořena v závěrečné fázi KA 3 a vychází z profesních portfolií účastníků pilotního ověření. Závěry z tohoto dokumentu pak byly evaluátorem ověřeny na vzorku profesních portfolií. Z reflexí pedagogů, kteří se účastnili pilotáže vzdělávacích modulů vyplývá, že PP si prohloubili své profesní kompetence a získané poznatky uplatňují při své pedagogické i lektorské činnosti. PP ocenili rovněž možnosti sdílení informací a výměnu zkušeností s dalšími účastníky pilotáže.

KA 3 byla dokončena ve stanoveném termínu a naplnila plánované cílové hodnoty indikátorů. Z vyjádření cílových skupin a odborných panelů lze konstatovat, že KA 3 byla přínosná a přispěla ke zvýšení profesních kompetencí pedagogů. **KA 3 tak naplnila své cíle.** Výstupy KA 3 – připravené a pilotně ověřené VP – mají díky jejich začlenění do systému DVPP předpoklady pro další realizaci i po ukončení projektu APIV A a mohou tak dlouhodobě přispívat k dalšímu zkvalitnění vzdělávání.

KA 4 Výuka češtiny jako druhého jazyka pro žáky-cizince

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Řízený rozhovor s manažerkou KA
- Recenzní posudek na testové úlohy diagnostického testu (součást ZoR 19)
- Zpráva o provedení obsahové analýzy (součást ZoR 20)
- Souhrnná informace o realizaci a přínosech projektu – KA 4 (součást ZoR 20)
- Expertní posudky výstupů (součást ZoR 20)
- Zápis z odborného panelu projektu APIV A KA 4 – Výuka českého jazyka jako druhého jazyka ze 7. 4. 2022 (součást ZoR 20)

Cílem KA 4 byla podpora pedagogických pracovníků při začleňování žáků-cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) do společného vzdělávání prostřednictvím osvojení si českého jazyka jako druhého jazyka.

KA 4 byla realizována v souladu s harmonogramem. Pandemická situace měla vliv pouze na způsob pilotáže nástroje pedagogické diagnostiky. Realizace KA 4 byla ukončena ve stanoveném termínu 30. 4. 2022.

V rámci KA 4 byl vytvořen nástroj pedagogické diagnostiky pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků-cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem. Nástroj má tři části: 1. diagnostický test, 2. hodnocení žáka učitelem a 3. rozhovor učitele se žákem. Tyto tři části mohou být využity společně pro komplexní jazykovou diagnostiku žáka nebo samostatně dle aktuálních potřeb.

Část 1.: Diagnostický test je vytvořen ve vztahu k jazykovým úrovním Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERRJ) a jeho cílem je získat informace o silných a slabých stránkách žáka v češtině jako druhém jazyku. Jsou vytvořeny testy pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ, a to ve třech variantách. Každý test ověřuje dovednosti v poslechu, čtení, mluvení a psaní. Testy poslechu a čtení jsou zpracovány v elektronickém systému ČŠI InspiS SET. Testy mluvení a psaní jsou v textové podobě, zadává a hodnotí je pedagog. Vyhodnocení testu podá pedagogovi informace o tom, ve kterých jazykových dovednostech potřebuje žák cílenou podporu. Test je možné zadávat opakovaně a sledovat tak pokrok žáka v čase.

Část 2.: Rozhovor učitele se žákem s odlišným mateřským jazykem je jednoduchý nástroj, který umožní PP zmapovat jazykové zázemí žáka a jeho potřeby týkající se českého jazyka.

Část 3: Učitelovo hodnocení jazykové kompetence žáka v češtině má za cíl na základě pozorování žáka při výuce identifikovat jeho aktuální úroveň osvojení češtiny a vyhodnotit jazykové a mimojazykové faktory, které na proces osvojování češtiny u žáka mají vliv. Oba nástroje je možné využít kdykoliv je třeba přizpůsobit, resp. lépe zacílit podporu žáku-cizinci při osvojování českého jazyka.

Jednotlivé části nástroje prošly několikanásobným recenzním řízením a na základě recenzí byly upraveny. Podněty k úpravám rovněž vycházely z odborných panelů, na kterých byl nástroj prezentován. Diagnostický test byl ověřován formou pilotáže a obsahovou analýzou (standard setting), která má za cíl posoudit kvalitu a realizovatelnost navržených testových položek.

Pro diagnostický test byl rovněž vytvořen tutoriál, který napomůže žákům vyzkoušet si testovací techniky použité v ostrém testu předem. Dalším doprovodným výstupem k 1. části nástroje je připravený DVPP ve formě webináře, který má napomoci PP diagnostický test používat. Druhé dvě části

nástroje nevyžadují speciální přípravu PP, pokyny pro jejich použití jsou součástí zadávací dokumentace.

Všechny části nástroje, včetně tutoriálu a webináře, jsou nyní dostupné na webových stránkách a Youtube kanálu NPI ČR a připraveny k využití na školách. Využitelnost výstupů byla podpořena informačními články zveřejněnými na webových portálech NPI ČR a MŠMT. Vytvořen byl rovněž propagační materiál.

V rámci projektových validačních mechanismů byl nástroj pedagogické diagnostiky podroben obsahové analýze. Závěry obsahové analýzy nástroje pedagogické diagnostiky konstatují, že informace o jazykových dovednostech žáků-cizinců a žáků s OMJ získané díky nástroji je možné považovat za validní, spolehlivé a využitelné pro pedagogickou práci s žáky. Rovněž účastníci odborného panelu, na kterém byl nástroj představen, hodnotili nástroj pozitivně. Ze závěrečného expertního posudku vyplývá, že expert považuje nástroj za funkční a pro školskou praxi užitečný. Z dostupných podkladů vyplývá, že určité problémy při testování představuje kompatibilita technického vybavení s InspIS SET. Tyto problémy je třeba řešit s provozovatelem systému ČŠI.

Dalším výstupem KA 4 jsou metodické a výukové materiály, které mají napomoci PP rozvíjet jazykové kompetence žáků. Připraveno bylo 5 samostatných metodických materiálů, které obsahují jak metodické informace, tak i praktické pracovní listy, poslechová cvičení, obrázkovou databázi apod. Závěrečný expertní posudek konstatuje, že jednotlivé materiály poskytují dostatečnou metodickou podporu i těm PP, kteří nemusí mít v oblasti výuky českého jazyka velké zkušenosti nebo tato výuka není těžištěm jejich práce, a přesto s využitím těchto materiálů mohou rozvíjet komunikační dovednosti žáků-cizinců či žáků s OMJ.

Poslední dílčí aktivitou KA 4 byl monitoring pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince, který proběhl na ZŠ a SŠ. Z vyjádření zástupců MŠMT vyplývá, že právě informace z monitoringu byly ze strany MŠMT využity pro návrh úpravy jazykové přípravy žáků-cizinců. Data z monitoringu ukázala praxi z terénu a na základě nich byl systém podpory jazykové přípravy žáků-cizinců upraven tak, aby odpovídal potřebám. Od 1. 9. 2021 tak vstoupila v platnost novela vyhlášky č. 27/2016 Sb. (vyhláška č. 271/2021 Sb.), která stanovuje nový systém poskytování bezplatné jazykové přípravy dětí a žáků-cizinců a dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka v předškolním a základním vzdělávání. Poslední část monitoringu – monitoring na MŠ – neproběhl, a to jednak z důvodu pandemických opatření a pak především proto, že jeho provedení po vydání zmiňované vyhlášky by již nebylo účelné.

Je třeba zmínit, že školy mají vedle nástroje pedagogické diagnostiky a metodických a výukových materiálů vytvořených v rámci projektu APIV A k dispozici i další metodické, výukové a další nástroje napomáhající zvyšování jazykové úrovně žáků-cizinců. Především jde o orientační test pro stanovení jazykových kompetencí žáka pro přidělení finanční podpory v souladu s výše uvedenou vyhláškou. Z vyjádření HPM vyplývá, že nástroj vytvořený v rámci KA 4 je zapotřebí vůči chápání orientačního testu vytvořenému v kmenové činnosti NPI ČR jako doplňkový. Nástroj na rozdíl od orientačního testu není určen pro přiřazení finanční podpory dle výše uvedené vyhlášky, ale pracuje v mnohem jemnějším detailu. Má napomoci učitelům s určením dovedností v konkrétních situacích, které žák potřebuje zlepšit, s rozřazením žáků do skupin apod.

KA 4 byla dokončena ve stanoveném termínu, vytvořila stanovené výstupy a naplnila plánované cílové hodnoty indikátorů. Ze závěrečných expertních posudků vyplývá, že výstupy KA 4 umožní

pedagogickým pracovníkům poskytovat žákům-cizincům a žákům s OMJ podporu podle jejich individuálních potřeb a že nástroj pedagogické diagnostiky je vysoce kvalitní a přínosný pro zkvalitnění jazykového vzdělávání v češtině jako druhém jazyce u žáků-cizinců a u žáků s OMJ. Na základě těchto zjištění je tak možné konstatovat, že **KA 4 naplnila své cíle**. Výstupy KA 4 jsou volně dostupné na webových stránkách a mají tak předpoklad pro využití při zvyšování jazykových kompetencí žáků-cizinců a žáků s OMJ. Potřeba vytvořených nástrojů a metodických a výukových materiálů je v současné době velmi aktuální v souvislosti s přílivem dětí z Ukrajiny a potřebou jejich začlenění do systému vzdělávání. V rámci posudků byla zdůrazněna potřeba publicity vytvořených výstupů pro zvýšení jejich využitelnosti, aby bylo docíleno očekávaného přínosu KA 4 ve smyslu zkvalitnění výuky češtiny jako druhého jazyka.

KA 5 Vytvoření referenčního rámce pro český znakový jazyk

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Řízený rozhovor s manažerem KA
- Expertní posudek výstupů (součást ZoR 20)
- Recenzní posudky výstupů (součást ZoR 21)
- Rozpad produktu (součást ZoR 21)
- Zúčastněné pozorování na odborném panelu KA 5 19. 10. 2022

V rámci KA 5 je vytvářen referenční rámec českého znakového jazyka (RR ČZJ). Referenční rámec poskytne základ pro standardizaci znakového jazyka a následné vypracovávání jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikul, zkoušek, učebnic atd. tak, aby jazyková příprava a jazykové kompetence vzdělavatelů a podpůrných profesí neslyšících žáků byla co nejefektivnější a nejtransparentnější. Nástroj bude možno využít k tvorbě dalších materiálů pro rozpoznání, jaká je stávající úroveň uživatele českého znakového jazyka (jaké jsou jeho konkrétní znalosti a dovednosti v ČZJ).

Příjemcem finálního výstupu KA 5 je MŠMT. Cílovou skupinou této KA z pohledu projektu jsou podpůrné profese nezbytné při vzdělávání neslyšících žáků, jako jsou učitelé, asistenti pedagoga, tlumočníci aj. Samotní žáci-neslyšící jsou tak z pohledu projektu až sekundární cílovou skupinou.

Klíčová aktivita byla z důvodu problémů v nastavení realizace aktivity dodavatelskou formou zahájena s dvouletým zpožděním. Aktivitu se nakonec podařilo nastartovat v říjnu 2019 a byla nakonec realizována prostřednictvím osobních výdajů. Harmonogram aktivity, která sama o sobě představovala velmi komplexní a náročný úkol, byl velmi napjatý. Na aktivitu měla vliv i pandemická situace. Aktivitu bylo nutné prodloužit o 8 měsíců.

Klíčová aktivita byla realizována rozsáhlým týmem, který je dále rozdělen na několik menších pracovních týmů (lingvistický, zpětnovazební, CEFR, tlumočnický, překladatelský, webový, editorskokorektorský). Tým tvořili jak odborníci z řad slyšících, tak i neslyšících.

Referenční rámec obsahuje teoretický obecný popis znakových jazyků (dále též RRZJ) a dále popisy úrovní A1 až B2 pro český znakový jazyk (dále též Popisy). Referenční rámec vychází z několika evropských zdrojů, zvolen však byl zcela autonomní přístup a vytvářen je zcela unikátní materiál, který doposud nebyl ani v mezinárodním měřítku zpracován. Právě díky tomu, že první teoretická část je

zpracována pro znakové jazyky obecně, je tento materiál využitelný i jako základ pro ostatní evropské znakové jazyky.

Referenční rámec je zpracován v textové formě, zároveň však pro použití cílovými skupinami musí být zpracován rovněž v českém znakovém jazyku. Tento překlad tak má podobu stovky videí. V době zpracování evaluační zprávy jsou k dispozici koncepty RRZJ a Popisy a dále Glosář, Vokabulář a další mezivýstupy. Všechny výstupy prošly několikanásobným recenzním řízením. RR ČZJ prošel i validací prostřednictvím propracovaných zpětnovazebních mechanismů. Vypracovanou metodiku zpětnovazebních mechanismů je rovněž možné považovat za jeden z výstupů KA 5, protože se jedná o velmi komplexně a odborně propracovaný a realizací ověřený materiál přenositelný do jiných odborných činností.

Pro šíření a další využití RR ČZJ jsou klíčové webové stránky, protože odborné výstupy, které obsahují videopřeklady, nelze žádným jiným způsobem efektivně prezentovat cílovým uživatelům. Webové prostředí je nyní pro prezentaci výstupů KA 5 připravené.

Z vyjádření odborného oponenta a recenzních a expertních posudků lze vyvodit, že RR ČZJ je zpracován velmi precizně a ve výborné kvalitě. V současné době neidentifikujeme žádné bariéry bránící odevzdání finálních dokumentů ve stanoveném termínu do 31. 12. 2022. Ze zúčastněného pozorování evaluátora na závěrečném odborném panelu (19. 10. 2022) lze konstatovat, že RR ČZJ předčil vysoké nároky, které na něj byly kladené a naplní svůj účel. Materiálem jsou postaveny základy pro změnu v mnoha souvisejících oblastech: v oblasti zkvalitňování tlumočnických služeb, v oblasti vzdělávání neslyšících a způsobu testování jazykových kompetencí. **KA 5 tak naplní své cíle.**

Kromě plánovaných výstupů je oceňovaná i organizace práce rozsáhlého týmu na takto komplexním materiálu, která je přenositelná i do dalších systémových projektů.

Již během realizace KA jsou plánovány návazné aktivity, kterými je garantováno využití výstupů. Využití RR ČZJ bylo předmětem odborných panelů. Dle informací od manažera KA je v rámci NPI ČR připraven navazující projekt „Standardizace ověřování jazykové způsobilosti v českém znakovém jazyce“, jehož cílem je zajistit vytvoření profesních kvalifikací, databázi zkušebních podkladů a vytvořit vzdělávací materiály. Z vyjádření realizačního týmu o rozšíření a využívání výstupu jeví zájem sama komunita neslyšících a výstup považuje za přínosný. Součástí realizačního týmu jsou i pracovníci z akademické sféry, kteří jsou připraveni výstupy KA 5 využít a navázat na ně svojí další práci. Podnikány jsou rovněž kroky pro diseminaci RRZJ v evropském měřítku s cílem jeho využití pro popis jednotlivých národních znakových jazyků.

KA 6 Evaluace

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Řízený rozhovor s interní evaluátorkou
- Evaluace realizovaných odborných panelů
- Výstup: 5. Průběžná evaluační zpráva (součást ZoR 20)

Interní evaluace měla za cíl zajistit průběžné monitorování a pravidelné vyhodnocování realizace klíčových aktivit. V rámci KA 6 bylo zpracováno 65 Průběžných evaluačních zpráv, které mají povahu interního sebehodnocení. Do konce projektu bude ještě zpracována Závěrečná evaluační zpráva.

V rámci interní evaluace dále probíhalo vyhodnocování odborných panelů, které bylo jako zpětná vazba poskytnuto manažerům daných aktivit a koordinátorům spolupráce. Manažeři KA a koordinátorky spolupráce vnímali tuto zpětnou vazbu jako užitečnou. Zpětná vazba jim poskytla podněty, které jim pomáhaly zlepšovat/zkvalitňovat realizaci odborných panelů. Všechny ostatní KA byly evaluovány mimo tuto KA, protože charakter jednotlivých KA byl natolik odlišný, že každá KA vyžadovala specifický systém evaluace.

Způsob evaluace je dále vyhodnocen u EO A.1.4.

KA 7 Spolupráce

Zdroje:

- 1. - 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Řízený rozhovor s koordinátorkou KA

Těžištěm KA 7 byla organizace odborných panelů. V rámci KA 7 byl zřízen 1 odborný panel Spolupráce na téma Podpora kvality pregraduální přípravy pedagogických pracovníků v oblasti společného vzdělávání a dále 4 tematicky zaměřené odborné panely pro aktivity KA 2 až KA 5. Na odborných panelech KA 2 až KA 5 byly prezentovány dosavadní dílčí výstupy a probíhala jejich oponentura. Zároveň byly diskutovány aktuální problémy pedagogické praxe, provazby a spolupráce mezi stupni škol, včetně škol vysokých, příklady inspirativní praxe k jednotlivým inkluzivním tématům, byly představovány nové přístupy a způsoby vzdělávání pedagogů, ať už v pregraduální či postgraduální přípravě. Přínos odborných panelů byl ze strany účastníků hodnocen vesměs pozitivně.

V době odevzdání této Závěrečné evaluační zprávy bylo v rámci KA 7 zrealizováno 53 akcí (51 odborných panelů a úvodní a závěrečná konference). Odborné panely byly jejich účastníky vnímány převážně pozitivně (vyhodnoceno na základě interní evaluace zpětné vazby účastníků). Účastníci OP oceňovali především možnost posunout odbornou diskusi v některých tématech, sdílení zkušeností a navázání kontaktů mezi odbornou veřejností. OP byly rovněž využívány jako jeden z validačních mechanismů, kdy v rámci OP měla odborná veřejnost možnost vznášet podněty k představovaným výstupům projektových aktivit. Ze strany účastníků byly OP vnímány jako přínosné.

Výstupy z již zrealizovaných OP jsou komunikovány se sekci II MŠMT na jednání ŘV projektu. V současné době probíhá souhrnné zpracování doporučení z OP, které bude předáno MŠMT ke konci projektu, tj. do 31. 12. 2022.

KA Spolupráce je dále vyhodnocena u EO A.3.

5.1.2 Projekt APIV B

Projekt je členěn na 6 klíčových aktivit, v rámci kterých jsou stanoveny dílčí aktivity s časovou posloupností.

KA 1 Metodicko-koordinační síť

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022
- Souhrnná reflektivní zpráva výsledkového indikátoru 5 25 10
- Řízené rozhovory s manažerem KA, HPM a zástupcem HPM
- Skupinový řízený online rozhovor s garanty výzvy
- Individuální rozhovor (písemné odpovědi) s projektovým administrátorem
- Vyjádření zástupce věcně-příslušné sekce MŠMT
- Řízený rozhovor s pracovníky na pozici regionální metodik

Jako základ metodicko-koordinační sítě vybudované v rámci projektu APIV B bylo uskutečněno personální posílení krajských Center podpory vzdělávání. Krajští metodici a konzultanti implementace APIV zastupující jednotlivá Centra podpory poté podnikali jednotlivé kroky, které vedly k vytvoření školní sítě APIV čítající celkem 355 škol (12 škol s komplexní podporou, 12 škol s vybranou podporou v každém kraji ČR). Školní síť zahrnuje MŠ, ZŠ, SŠ, ale také ZUŠ, SVČ nebo VOŠ. Vybraným zástupcům škol zapojeným do projektu byla poskytována podpora formou vzdělávání, konzultační a poradenské činnosti vedoucí k posílení kompetencí spojených s úspěšnou realizací společného vzdělávání.

Vzdělávání zástupců škol spočívalo v absolvování vybraných kurzů základní přípravy a kurzů navazující rozšířené přípravy v rámci DVPP. Vzdělávací kurzy obsahovaly celkem 29 vzdělávacích programů vytvořených a pilotně ověřených v projektu APIV A. V průběhu projektu došlo navíc k převedení 11 vzdělávacích programů do online podoby, zbylých 18 vzdělávacích programů bylo k dispozici v online podobě během období mimořádných opatření spojených s pandemií koronaviru. Realizace vzdělávání v online prostředí umožnila pokračovat v čerpání vzdělávací podpory ze strany škol i v době jejich uzavření v důsledku pandemie koronaviru, napomohla ale také řešení problému spojenému s dostupností lektorů. K 29 vytvořeným vzdělávacím programům projektem APIV A přibýly v prodloužení projektu navíc 4 informačně vzdělávací programy. Ty se zaměřily na další nová a aktuální témata poptávaná ze strany škol a sloužily tak mimo jiné i k povzbuzení škol k čerpání vzdělávacích služeb v pozdní fázi projektu.

Vzdělávání v oblasti společného vzdělávání bylo v rámci projektu uskutečňováno také na individualizované bázi formou mentoringu, koučinku a expertních služeb. Mentoring, koučink a expertní služby byly určeny pro školy s komplexní podporou. V pozdějších fázích projektu byly nevyčerpané kapacity těchto služeb nabízeny také školám s vybranou podporou a formou dodatku ke smlouvě o spolupráci také na těchto školách realizovány.

V průběhu projektu byly doplněny některé další formy vzdělávací podpory jako stáže a supervize. K čerpání podpory formou stáží začalo ve větším docházet až v samém závěru projektu (z celkového počtu 88 plánovaných stáží se podařilo realizovat 68, stáže byly zároveň jednou z nejvíce narušených forem podpory z důvodu pandemie koronaviru). Účastníci stáží pozitivně hodnotili využitelnost poznatků v praxi i celkový přínos absolvování stáže (podrobněji se problematice stáží věnuje kapitola 5.5). Supervize byla uskutečňována skupinově (pedagogický sbor) nebo individuálně (vedoucí pedagogický pracovník). Cílem supervize bylo rozšířit možnosti intervence do oblasti vnitřního klimatu zapojených škol tam, kde tuto potřebu vnímali nejen vedoucí pedagogičtí pracovníci, ale i pedagogický

sbor nebo konkrétní školské týmy jako např. ŠPP. Supervize představuje logickou nadstavbu posilující jednotlivé pedagogy i týmy v reflexi a vyhodnocování vlastní práce, napomáhá vzájemné součinnosti a nastavení vůči různým aktérům v rámci školy. Již po absolvování prvních pár setkání se supervize stala velmi vítanou službou v rámci projektu. Mnoho škol je ochotno si službu po skončení projektu hradit dále svépomocí (obdobně to platí i pro expertní služby).

V posledním evaluovaném období byly uskutečněny také platformy konané za účelem podpory pedagogických pracovníků a také zástupců ŠPP. Oba druhy platform bylo možné realizovat prezenčně i online. Platformy sloužily k předávání příkladů dobré praxe vztahujících se k tématu vybranému facilitátorem z řad odborných konzultantů APIV. Celkem se uskutečnilo 18 platform pro PP a zástupce ŠPP. Nejčastějšími tématy byla „Spolupráce ŠPP a ŠPZ“, „Spolupráce s asistentem pedagoga“ a „Konkrétní realizace podpůrných opatření v návaznosti na Doporučení“. Ohlasy ke konání platform ze strany jejich účastníků byly obecně pozitivní.

Z celkového počtu zapojených škol větší počet (cca 90) ukončil spolupráci s projektem v období září 2021, tedy v době původního předpokládaného konce projektu. Do prodloužené realizační fáze projektu pokračovalo zbylých zhruba 250 škol. Tyto školy do konce školního roku 2021/2022 čerpaly zbylé vzdělávací kapacity. V této fázi projektu již měly splněny kurzy základní přípravy, pro kurzy navazující rozšířené přípravy mnohdy nenacházely potřebnou motivaci. Řízení KA 1 se inspirovalo úspěšnou praxí tzv. otevřených webinářů, tedy časově kratšího formátu online školení vypsáno ze strany projektového týmu s možností účasti skupiny i jednotlivce. Centra podpory tak za účelem vyčerpání kapacity kurzů rozšířené přípravy začala oslovovat lektory, vybírat témata a vypisovat termíny online školení pro vícero škol najednou. Dalším druhem podpory, která vedla v pozdní fázi projektu ke splnění závazných limitů, byly individualizované služby. Na konci srpna 2022 byla splněna závazná hranice bagatelní podpory u stanoveného počtu podpořených osob.

Praxe ukázala, že školy mají z hlediska poskytování podpory různé potřeby. Některé školy byly nabídkou DVPP plně satureovány, jiné školy naopak ocenily rozšiřování podpory o individualizované formy. Mnohé školy s vybranou podporou tak v průběhu projektu formou dodatku ke smlouvě rozšířily vlastní možnosti vzdělávání o tyto individualizované služby. Jiné školy například začaly před prezenční formou vzdělávání dávat přednost formě otevřených webinářů. Přestože si jednotlivé školy volily vlastní cestu k dosažení cíle, podle výpovědí ředitelů zapojených škol uváděných ve Zprávě z výstupního šetření (více viz kapitola 4.4) došlo ve všech dotazovaných oblastech spojených s problematikou společného vzdělávání za období zapojení škol do projektu APIV B ke zlepšení informovanosti.

Kromě podpory v čerpání vzdělávání v rámci projektu zástupci Center podpory vzdělávání spoluvytvářeli databázi aktérů implementace APIV. Zástupci Center podpory byli připraveni využívat databázi aktérů implementace APIV v rámci poskytování konzultační a poradenské činnosti pedagogickým pracovníkům se zájmem o podporu v oblasti SV (tato služba však byla využívána s nízkou intenzitou). Centra podpory v této souvislosti řešila spíše komplikovanější případy vyžadující např. právní rozbor nebo podobně specializované poradenství. Síť kontaktů na krajské úrovni byla posléze převedena do tzv. Mapy expertních služeb zveřejněné na hojně navštěvované webové aplikaci

Zapojmevsechny.cz². Po uskutečněné optimalizaci personálního obsazení Center podpory v prosinci 2021 související s ukončováním projektu docházelo k intenzivnější spolupráci mezi jednotlivými Centry podpory. S koncem realizační fáze projektu v srpnu 2022 byla rozvázána spolupráce v tomto projektu i se zbývajících zástupci CP (vypršení platnosti DPČ). Krajské pobočky NPI ČR tak fungují nadále, nejsou ale již zastoupeny pracovníky projektu.

Pracovníci KA 1 (regionální metodici) rovněž zajistili předání reflektivních zpráv ze strany škol postupně ukončujících spolupráci s projektem. Na základě jejich vyhodnocení zároveň zpracovali Souhrnnou reflektivní zprávu, která se váže k výsledkovému indikátoru 5 25 10. Zpráva přibližuje odehrávající se přenos získaných znalostí do praxe. Významný vliv na školní praxi mají podle reflektivní zprávy především získané dovednosti spojené s pedagogickou diagnostikou a vytvářením a vyhodnocováním IVP a PLPP.

Naplnění indikátorů představuje hlavní předpoklad pro dokončení projektu ve stanoveném termínu. V průběhu projektu školy zapojené ve školní síti APIV čerpaly různou formu podpory, díky které nyní disponují informacemi potřebnými pro zavádění principů společného vzdělávání. Zástupci škol uplatňují konkrétní metody a poznatky z oblasti společného vzdělávání do výuky. Zástupci Center podpory zároveň poskytovali konzultační podporu školským poradenským zařízením. Databáze aktérů implementace APIV byla překlopena do mapy expertních služeb a prostřednictvím webové aplikace Zapojmevsechny.cz nabídnuta nejen školní síti APIV, ale i celé veřejnosti. Podpořené školy měly možnost seznámit se s širokou škálou vzdělávací, konzultační a poradenské podpory. Regionální metodici potvrdili, že některé ověřené služby chtějí zástupci škol zařadit do běžného chodu školy v rámci vlastního financování. Jedná se o supervizi nebo zapojování odborníků v rámci expertních služeb. **Z výše uvedeného je možné konstatovat, že KA 1 naplnila své cíle.**

KA 1 Metodicko-koordinační síť je dále vyhodnocena v rámci EO A 1.6 a A 1.8.

KA 2 Vzdělávání

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022
- Analýza indexu lektora
- Řízené rozhovory s manažerem KA, HPM a vedoucím KA 6
- Skupinový řízený online rozhovor s garanty výzvy
- Individuální rozhovor (písemné odpovědi) s projektovým administrátorem
- Vyjádření zástupce věcně-příslušné sekce MŠMT
- Řízené rozhovory s pracovníky na pozici regionální metodik

KA 2 se věnovala nabídce a realizaci vzdělávacích programů včetně nových informačně vzdělávacích a rovněž individualizovaných služeb, tj. mentoring a koučink, v síti škol vytvořené v KA 1. Vzdělávání

² V období duben až červen 2022 webovou stránku navštívilo 56 063 uživatelů. Sledovanost je dlouhodobě konstantní. Za toto období bylo provedeno 78 029 návštěv s celkovým zobrazením stránek 124 727 (Zdroj: ZOR č. 21).

v rámci KA 2 cílilo nejen na vybrané zástupce škol, ale i na další cílové skupiny jako zástupce veřejné správy, zřizovatele škol, lektory i na členy realizačního týmu.

V úvodu projektu byl vytvořen Národní tým kvalitních lektorů a konzultantů pro inkluzivní vzdělávání. Lektori byli proškoleni a následně poskytovali školení 29 nově vzniklých vzdělávacích programů z dílny projektu APIV A (posléze i některých dalších vzdělávacích programů online z dílny APIV B). K 29 VP v rámci DVPP, které byly postupně KA 2 předány ze strany zástupců KA 3 APIV A, přibyla v průběhu projektu další témata zpracovaná přímo pod KA 2 APIV B. Navíc postupně došlo k překlopení školených témat do verze online – 11 VP byla vedle prezenční formy trvale umožněna realizace ve formě online, zbylých 18 VP bylo školení formou online pouze v době mimořádných opatření spojených s pandemií koronaviru. Po vypršení akreditace těchto VP byla uskutečněna jejich reakreditace. Reakreditované VP i ty, u kterých se reakreditace do konce projektu nestihne, jsou předávány do kmenové činnosti NPI a budou dále nabízeny v systému DVPP.

V prodloužení projektu si školy mohly vybírat navíc ze 4 nových témat tzv. informačně vzdělávacích programů, které se do nabídky dostaly na základě průběžné zpětné vazby ze strany škol. S přehoupením projektu do jeho pozdní fáze se již mnoho témat vytvářených v letech 2017, 2018 začalo jevit jako méně aktuálních. Vzhledem k upadající motivaci škol k čerpání služeb nabízených v projektu připravil projektový tým APIV B informačně vzdělávací programy, jejichž cílem bylo znovu zvýšit zájem škol a nabídnout jim nová atraktivní témata, která souvisela s oblastí distanční výuky.

KA 2 se během realizace potýkala s problémem zajištění dostatečně velkého týmu lektorů a jejich dostupností. Za účelem zajištění vzdělávání pro cílové skupiny projektový tým po celé trvání projektu realizoval nábor a vyškolení lektorů i dalších druhů školitelů. I díky možnostem, které do projektu přineslo online prostředí, se v druhé polovině projektu podařilo konsolidovat tzv. Národní tým kvalitních lektorů a konzultantů. Bylo tak zajištěno poskytování školení pro všechny zájemce o vzdělávání ze školní sítě.

Zpráva z výstupního šetření na podpořených školách (více viz kapitola 4.4) dokládá zlepšení informovanosti zástupců škol o různých postupech v oblasti společného vzdělávání. Ředitelé škol v krajské síti v závěrečné fázi projektu vnímali alespoň mírné zlepšení ve všech posuzovaných oblastech zahrnujících rozličné postupy práce od diagnostiky až po oblast osobního rozvoje. Stejně jako vedoucí pedagogové i učitelé vnímali zlepšení ve všech dotazovaných oblastech. Shoda ředitelů i učitelů nad oblastmi s největším zlepšením zahrnovala téma Spolupráce s asistentem pedagoga a také Klima školy. Pozitivní posun v odborných kompetencích potvrdilo v závěru projektu více než 90 % ředitelů a více než 80 % učitelů.

Lektori, ale také mentori, kouči a členové realizačního týmu absolvovali školení v lektorských a prezentačních dovednostech, které od října 2020 probíhalo online. Školení se netýkalo jen práce s obecnstvím, bylo věnováno rovněž aktuálním tématům z oblasti SV. Tato podpora byla až do svého ukončení v červnu 2022 ze strany účastníků hodnocena kladně.

V rámci klíčové aktivity Vzdělávání bylo realizováno rovněž vzdělávání pro zástupce veřejné správy. Jednalo se o zástupce samospráv a také státní správy. Tyto semináře byly od jara 2020 realizovány online (v tomto období byl uskutečněn 1 VP online). Do konce projektu se online vzdělávání pro samosprávu zúčastnilo 297 účastníků. Obsah obou typů seminářů se týkal role samosprávy/státní správy v implementaci SV.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že KA 2 přispěla k naplnění dlouhodobých cílů projektu.

Školám zapojeným ve školní síti APIV se podařilo poskytnout podporu ve formě DVPP a dalších individualizovaných služeb. Díky tomu jejich zástupci získali informace a kompetence potřebné pro úspěšné zavádění výuky v souladu s principy společného vzdělávání. Lektoři a konzultanti přispěli k zavádění principů společného vzdělávání a prohloubení obecného povědomí o oblasti společného vzdělávání v ČR. Jak potvrdil HPM, zkušenostní základna, kterou lektoři a konzultanti představují, zároveň vstupuje do nového, z části navazujícího projektu věnovaného rovným příležitostem.

KA 3 Veřejnost

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Analýza návštěvnosti webů *Inkluzevpraxi.cz* a *Zapojmevšechny.cz* součástí zpráv o realizaci
- Řízený rozhovor s manažerkou KA 3, manažerem KA 1
- Skupinový řízený online rozhovor s garanty výzvy
- Individuální rozhovor (písemné odpovědi) s projektovým administrátorem
- Vyjádření zástupce věcně-příslušné sekce MŠMT
- Analýza facebookových skupin *Inkluze v praxi* a *Zapojmevšechny.cz* součástí zpráv o realizaci; analýza dosahu facebookové skupiny *Zapojmevšechny.cz* (1. 9. 2022 – 15. 12. 2022)
- Facebooková skupina *Inkluze v praxi* a *Zapojmevšechny.cz*
- Analýza Youtube kanálu

Náplní KA 3 Veřejnost byla podpora pozitivního vnímání společného vzdělávání a zvýšení informovanosti o jeho principech. Na základě spolupráce s KA 1 bylo uskutečněno 280 informačních seminářů pro veřejnost věnovaných tematice SV. Byla navazována spolupráce s vydavatelstvími i jednotlivými tištěnými a elektronickými médii specializujícími se na oblast vzdělávání ale i rodiny. Vznikal tak originální či ze zahraničí převzatý odborný obsah publikovaný ve zmiňovaných médiích nebo na vlastních informačních portálech, projektovém webu *Inkluzevpraxi.cz* nebo webové aplikaci *Zapojmevšechny.cz*. Obsah byl dále sdílen na sociálních sítích. Právě webová aplikace *Zapojmevšechny.cz* byla koncipována jako hlavní informační portál a rozcestník pro oblast SV nabízející kromě informací také praktické pomůcky jako vzorové dokumenty apod.

Realizace informačních seminářů pro veřejnost byla ukončena v květnu 2022. Informační semináře probíhaly v obou režimech: prezenčním i online. Online semináře byly zavedeny během uzávěry škol v důsledku protiepidemických vládních opatření a po uvolnění opatření do konce realizační fáze projektu byly s prezenčními kombinovány. Realizace informačních seminářů se v první fázi projektu potýkala s nezájmem ze strany rodičovské veřejnosti, účastnili se jich převážně pedagogičtí pracovníci. Online forma napomohla významnému navýšení počtu účastníků těchto seminářů. Podle odhadu zástupců Center podpory skupina rodičů tvořila 12 % účastníků. „*Překvapivá byla pro nás vysoká účast na seminářích. Ve chvíli, kdy se podařilo vhodně zvolit téma, nezřídka se osobně zúčastnilo i 50 osob. Podobně jako téma účastníky lákal i dobrý panelista. Rodiče se seminářům ve větším počtu neúčastnili,*“ okomentovala praxi informačních seminářů regionální metodička. Od září 2021, kdy byl znovuzaveden evaluační proces těchto seminářů, byl identifikován názorový posun účastníků seminářů v pozitivním vnímání inkluze a úrovni informovanosti průměrně o 7,9 %. Tato hodnota je ve srovnání s předešlými lety sice nižší, nicméně pozitivní bilance je trvale patrná.

V rámci spolupráce s médii se podařilo oslovit i média mimo cílovou skupinu „odborná pedagogická veřejnost“. Jednalo se o především o rodičovskou veřejnost. Tyto aktivity podle manažerky klíčové aktivity nepřišly nazmar: *„Spolupracujeme i s médii zaměřujícími se na rodinu. V rámci spolupráce s nakladatelstvím Portál vychází články v tištěném měsíčníku Rodina a škola, jehož cílovou skupinou jsou také rodiče. Z online médií je to např. každodenník o dětech a rodičích Rodina.cz. Na FB náš obsah postupujeme i na skupiny, které se netýkají pouze učitelů. Dostat se k cílové skupině rodiče není lehké a dovolit si reportovat výsledky takřka nelze. Mohu analyzovat dosah sdělení, návštěvnost skupiny, nemohu si ale být jista tím, kdo se na sdělení reálně podíval.“*

Propagace na sociálních sítích probíhala až do konce projektu. S koncem projektu má facebooková skupina Inkluze v praxi téměř 1,9 tisíce členů (za období duben–červen 2022 byl nárůst počtu členů skupiny o 28,97 %). Navýšení počtu členů souvisí s propagací skupiny formou pozvání všech FB fanoušků, kteří FB stránky navštívili. Manažerka klíčové aktivity dodává, že takovéto navýšení počtu členů FB skupiny nebo followerů FB stránky ale ještě neznamená zvýšení počtu aktivních členů, kteří by svými komentáři přispívali k rozvíjení diskuze. Dosah FB stránky Zapojmevsechny.cz činí 44 930 uživatelů. Youtube kanál, na kterém jsou k dispozici webináře, podcasty a audiovizuální příspěvky z aplikace Zapojmevsechny.cz, má v současnosti necelých 700 subscriberů. Nový obsah se nachází pod záložkou podcasty a příspěvky ze Zapojmevsechny.cz. Oba druhy výstupů vykazují obdobnou sledovanost – od stovky až po několik tisíc sledování.

Webová aplikace Zapojmevsechny.cz byla v reakci na válečnou krizi na Ukrajině doplněna o obsah pro novou cílovou skupinu migrantů z Ukrajiny s názvem Ukrajinský žák. Internetová poradna umístěná na homepage webu byla od jara 2022 doplněna o nabídku poradenství v ukrajinském jazyce. Výstupy v sekci Ukrajinský žák jsou v češtině a jsou souhrnem všech výstupů projektu v reakci na válečné dění na Ukrajině a pomoc školám a pedagogům v komunikaci a práci s novými žáky. Webová aplikace po ukončení projektu zůstane plně funkční a bude nadále rozvíjena a aktualizována za pomoci nového obsahu.

Od roku 2020 se nekonaly větší veřejné akce. Plánovaná závěrečná konference projektu nebyla uskutečněna. Do realizace se ani v jedné ze dvou uskutečněných veřejných zakázek nikdo nepřihlásil. Finální uzavření projektu tak bylo uskutečněno alternativním způsobem. Na projektový web Inkluzevpraxi.cz byla před ukončením projektu umístěna závěrečná prezentace s výstupy projektu. Stránky jsou zpracovány tak, aby byly jakýmsi rozcestníkem pro získání informací o všech výstupech, činnostech a aktivitách projektu. Web Inkluzevpraxi.cz byl následně zamrazen, nadále dostupný je jen ve vyhledávacích, ale již nebude aktualizován.

Na základě výše uvedeného je možné konstatovat, že klíčová aktivita přispěla k naplnění cílů projektu. Účastníci informačních seminářů vykazali posun v pochopení základních principů SV. KA 3 Veřejnost přispěla k rozšiřování obecného povědomí o společném vzdělávání, dosah na celkové veřejné mínění ale neměla. Limitována byla omezenými zdroji, ale i charakterem realizovaných aktivit a využíváním PR nástrojů, které se zaměřovaly spíše na odbornou veřejnost. Zástupcům KA 3 se zároveň vedlo rozšíření cílové skupiny o rodičovskou veřejnost díky navazování spolupráce s médii zaměřujícími se na oblast rodiny.

KA 4 Evaluace

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Řízený rozhovor s interní evaluátorkou
- Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022
- Závěrečná zpráva z výstupního šetření na školách zapojených v projektu APIV B
- Analýza indexu lektora
- Průběžná evaluační zpráva projektu Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B) (04/2021-03/2022)
- Zápis z jednání Odborné platformy společného vzdělávání z 1. 6. 2022
- Skupinový řízený online rozhovor s garanty výzvy
- Individuální rozhovor (písemné odpovědi) s projektovým administrátorem
- Vyjádření zástupce věcně-příslušné sekce MŠMT

Interní evaluace měla za úkol zajistit průběžné monitorování a pravidelné vyhodnocování realizace klíčových aktivit. V rámci KA 4 Evaluace zároveň byla organizována zasedání Odborné platformy inkluzivního vzdělávání.

V úvodu projektu byla v rámci interní evaluace zpracována tzv. Vstupní zpráva monitorující výchozí stav škol v oblasti SV. V závěru projektu byla zveřejněna Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření. Zpráva se zaměřuje na cílové skupiny management škol a učitele. U vybraných aspektů byla aplikována komparativní analýza, kdy byly porovnány výsledky vstupního a výstupního šetření, což umožnilo sledovat posun podpořených škol v oblasti SV.

Dalším materiálem přinášejícím pravidelné hodnocení projektových aktivit byly interní evaluační zprávy vydávané s roční frekvencí. Dosaženými posuny v jednotlivých klíčových aktivitách projektu se dále zabývaly sebeevaluační zprávy RT. Závěrečná sebeevaluační zpráva i Závěrečná interní evaluační zpráva je zpracovávána k odevzdání s koncem projektu v prosinci 2022.

Pro zajištění evaluace byla rovněž podpořenými PP zpracovávána tzv. portfolia. Pracovní portfolia pedagogických pracovníků byla pro doplňování hodnocení otevřena až do konce projektu. Účastníkům vzdělávání sloužila jako úložiště informací o postupu vlastního vzdělávání. Data z portfolií byla využívána v interních evaluačních zprávách. Součástí interních evaluačních zpráv bylo dále vyhodnocení setkávání školních garantů APIV, supervizí, platforem a dalších druhů běžně poskytované podpory v rámci projektu.

V rámci KA 4 Evaluace byli lektori hodnoceni formou tzv. indexu lektora. Jednalo se půlroční periodicitu vyhodnocování hodnocení výkonu lektorů ze strany účastníků DVPP po dobu celého projektu, která představovala cenný zdroj zpětné vazby týkající se úrovně jednotlivých lektorů. Průměrné hodnocení kurzů se drželo na dobré úrovni. V posledním období se v minulosti o něco hůře hodnocené webináře dostaly na lepší úroveň. Interní evaluátorka odhaduje možnou souvislost i s výsledky poskytovaného vzdělávání lektorů v rámci vzdělávacích programů na podporu lektorských a prezentačních dovedností. Svou roli v tomto procesu měl bezesporu i dostatečně dlouhý čas realizace vzdělávacích programů v online režimu. To napomohlo dobré praxi jak na straně lektorů, tak otevřenost vůči online formě vzdělávání na straně účastníků vzdělávání.

KA 4 přinesla také výstupy z kvalitativního šetření. Jednalo se o zpracování výpovědí 15 ředitelů škol zapojených ve školní síti APIV. Předmětem kvalitativního šetření se staly rovněž školy na úrovni ZUŠ,

SVČ a VOŠ. Kvalitativní šetření u cílových skupin projektu pomáhalo dotvářet celkový obraz o přijetí poskytované podpory.

KA 4 Evaluace se zabývala rovněž sestavení tzv. Odborné platformy společného vzdělávání (dále OPLA). OPLA byla zřízena s cílem nestranně, nezávisle a průběžně vyhodnocovat cíle, opatření a procesy zavádění APIV 2016-2019 a navrhopvat změny a doporučení pro APIV 2019-2020. Součástí činnosti platformy bylo rovněž posouzení zpracovaných Školních inkluzivních koncepcí krajů. V červnu 2022 čekal OPLA poslední projektový úkol, a tedy schválení všech výstupů projektu APIV B.

Klíčová aktivita Evaluace zajistila poskytnutí účinné zpětné vazby dalším klíčovým aktivitám a přispěla tak k plnění cílů projektu.

Způsob evaluace je dále vyhodnocen u EO A.1.4.

KA 5 Spolupráce

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022
- Řízený rozhovor s koordinátorkou spolupráce
- Skupinový řízený online rozhovor s garanty výzvy
- Individuální rozhovor (písemné odpovědi) s projektovým administrátorem
- Vyjádření zástupce věcně-příslušné sekce MŠMT
- Seznam realizovaných OP za celé trvání projektu APIV B včetně adresátů doporučení
- Zápis ze setkání 11. odborného panelu spolupráce a 12. Odborného panelu Spolupráce
- Zápisy z jednotlivých dvoustranných a vícestranných setkání

Povinná klíčová aktivita se soustředila na pořádání odborných panelů Spolupráce. Uspořádáno bylo celkem 12 odborných panelů. Z každého panelu bylo formulováno doporučení určené různým adresátům; pro vlastní potřeby projektu, pro spolupracující IPs, pro MŠMT nebo jako poslední konaný OP pro Národní plán obnovy.

Odborné panely byly v době pandemie koronaviru převedeny do online formy, což přineslo větší efektivitu.

Odborné panely se potýkaly s nejistotou až frustrací ze strany jejich účastníků, zda doporučení určené pro MŠMT bude skutečně využito. Pozitivním příkladem využití výstupů z odborného panelu je doporučení zabývající se úpravou znění standardu studia asistenta pedagoga dle požadavků MŠMT, které se stalo předmětem zasedání pracovní skupiny MŠMT, jejíž součástí byli i zástupci projektu APIV B.

Během uzavření škol v době pandemie koronaviru se realizační tým APIV B zapojil do iniciativy doučování. Některé fakulty zavedly doučování jako akreditovaný volitelný kurz. Od plošného zavedení doučování jako volitelného studijního kurzu v rámci pedagogických fakult bylo ustoupeno v důsledku dalšího náporu na české školství způsobeného přílivem ukrajinských žáků. Spolupráce se studenty z fakult, s nimiž nedošlo ke stvrzení spolupráce, probíhala pod tzv. virtuální fakultou. Zástupci projektu jsou přesvědčeni o prospěšnosti seznámení budoucích učitelů s nelehkými případy žáků pocházejících z nepodnětného sociálního prostředí.

Po vypuknutí válečné krize na Ukrajině v březnu 2022 byla iniciativa doučování rozšířena o doučování češtiny jako druhého jazyka pro ukrajinské žáky.³ Zájem o tuto formu doučování se ale nakonec neprojevil v očekávané míře. Je to přisuzováno nepřehledné situaci panující v jarních až letních měsících na českých školách, kdy školy nevěděly, jak dlouho kteří ukrajinští žáci ve třídách zůstanou atp. V této době zástupci projektu skrze KA 5 na denní bázi jednali se spolupracujícími organizacemi jako Člověk v tísni, Meta, platforma Pomáhej Ukrajině.

S koncem realizační fáze projektu byla iniciativa včetně databáze, běžících poptávek a nabídek předána do činnosti kmene NPI. Tato část aktivit skrývajících se pod činností KA 5 Spolupráce by se tak měla stát nadále udržitelnou.

KA přispěla k naplnění vytyčených cílů projektu. Koordinátor v maximální možné míře vyhledával možnosti využití synergií projektu s dalšími IPs a dalšími organizacemi. Byly organizovány odborné panely na vysoké úrovni kvality a odbornosti, jejichž efektivitu se podařilo ještě zvýšit jejich přenesením do online prostředí. Doporučení generovaná z jednotlivých OP byla formulována takovým způsobem, aby byla reálně uplatnitelná.

Další aspekty KA 5 Spolupráce jsou dále vyhodnoceny u EO A.3.

KA 6 Řízení projektu

Zdroje:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 a jejich přílohy
- Řízený rozhovor s HPM a týmovým manažerem KA 6
- Zápisy z jednání ŘV a porad projektového týmu

KA 6 Řízení zahrnovala řízení projektu a dokumentování jeho procesů. V rámci této aktivity byla vytvořena řídicí dokumentace projektu (Strategie řízení kvality, Plán projektu, Produktový rozpad, Harmonogram projektu, Strategie řízení rizik atd.). Úkolem manažera KA byla koordinace zpracování Zpráv o realizaci, vypořádání připomínek ze strany ŘO a změnová řízení. Manažer KA byl zodpovědný rovněž za zadávání VZ. Kromě toho v rámci této aktivity působila interní oponentní skupina, která posuzovala odbornou kvalitu vytvořených produktů a přínos pro cílové skupiny prostřednictvím oponentního řízení. Interní oponentní skupina pravidelně posuzovala produkty projektu.

Velká část realizačního týmu přešla do nového, v jistém smyslu navazujícího projektu, který svou činnost zahajuje naplno od roku 2023. Zástupci jednotlivých personálních úrovní projektu byli před ukončením spolupráce s projektem APIV B dotazováni ohledně zájmu o pokračování ve spolupráci v rámci tohoto navazujícího projektu. Databáze těchto kontaktů se ověřuje, obecně se dá říci, že zkušenostní základna je k dispozici pro nový projekt. „*Je velice důležité, že je možné know-how zúročit dál. Je tam obrovské množství práce a zkušeností v práci se školami, s pedagogickým sborem, s jednotlivými typy aktivit, se schopností absorpce intervence v terénu, objemy a kapacitami. Transfer zkušeností se*

³ Byla přijata pracovnice hovořící česky i ukrajinsky určená pro zajišťování komunikace mezi doučujícími, ukrajinskými rodinami a školou. Vznikla kratší metodická příručka přibližující hlavní zásady a bezplatné zdroje pro výuku češtiny jako druhého jazyka, která byla k dispozici pro doučující. Kromě tohoto materiálu byli podpořeni také online webinářem věnovaným stejnému tématu.

využívá v nastavení nového projektu, který zůstává pod NPI. Produkty a lidské zdroje jsou dvě linie udržitelnosti projektu. Jsme velice rádi, že díky podobě nastavení nového projektu nemusíme dávat ničemu podstatnému z projektu APIV B stopku. Jedná se o lidské zdroje, know-how i vize a cíle. Nemusíme nyní nikoho přesvědčovat o kvalitě, která za námi stojí. Vše je zpracováno ve stravitelné podobě a prezentováno ve webové aplikaci Zapojmevšechny.cz,“ popisuje HPM.

Lze konstatovat, že KA naplnila vytyčené cíle.

5.1.3 Vyhodnocení naplnění cílů projektů

Hlavním cílem projektu APIV A definovaným v Chartě projektu je zajištění podpory implementace APIV na systémové úrovni:

- v oblasti průběžného sledování dopadů úprav RVP ZV na ŠVP a školní vzdělávání po zařazení žáků s podpůrnými opatřeními (dopady změn na práci škol, učitelů, na kvalitu výsledků vzdělávání žáků, na sociální vztahy ve třídě apod.),
- v oblasti posílení profesních kompetencí pedagogických pracovníků (vyučujících, výchovných poradců, speciálních pedagogů, vedení škol, popř. asistentů pedagoga nebo tlumočnicků), potřebných k realizaci společného (inkluzivního) vzdělávání, a to ve všech oblastech jejich pedagogické činnosti.

Na základě zjištění a vyhodnocení plnění dílčích cílů projektu je možné konstatovat, že hlavní cíle projektu byly naplněny. Projekt APIV A poskytl systémovou podporu implementace APIV jak na úrovni monitoringu dopadů úprav RVP ZV na školskou praxi, tak rovněž na úrovni posílení profesních kompetencí pedagogických pracovníků v různých oblastech. V rámci projektu proběhl rozsáhlý výzkum školské praxe, jehož výsledky byly poskytnuty decizní sféře jako podklady pro úpravy již zrealizovaných opatření v oblasti společného vzdělávání a formulaci návrhů na změny vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání. V rámci projektu byl rovněž vytvořen základ nového systému DVPP zaměřený na oblast společného vzdělávání, vč. vzdělávání specifických skupin žáků. Dále byly vytvořeny další nástroje zaměřující se na specifické oblasti společného vzdělávání (vzdělávání žáků-cizinců a žáků s OMJ a vzdělávání neslyšících). Projekt tak vytvořil systémové předpoklady a nástroje pro zkvalitnění vzdělávání a posílení kompetencí pedagogických pracovníků.

Hlavním cílem projektu APIV B definovaným v Chartě projektu je:

- zvýšit podporu společného vzdělávání u všech zainteresovaných skupin (odborné, pedagogické a široké veřejnosti),
- posílit osobnostní a profesní kompetence pedagogických pracovníků (managementu škol a školských zařízení, učitelů, vychovatelů, pedagogů volného času aj.) potřebné k realizaci společného vzdělávání v předškolním, základním, středním a zájmovém a neformálním vzdělávání.

Na základě zjištění a vyhodnocení plnění dílčích cílů projektu je možné konstatovat, že hlavní cíle projektu byly naplněny. Projekt svou činností přispěl ke zvýšení podpory společného vzdělávání – díky vzdělávacím a osvětovým aktivitám představitelé školských institucí, odborné i široké veřejnosti, zástupci státní a samospráv získali lepší orientaci v tématu společného vzdělávání. Pedagogickým pracovníkům na úrovni učitelů i vedoucích pracovníků škol byla poskytnuta vzdělávací podpora

vedoucí k osvojení základních odborných znalostí a dovedností potřebných pro plánování a vedení výuky žáků se SVP a zajištění efektivního společného vzdělávání.

V následující tabulce je uvedeno vyhodnocení naplňování dílčích cílů projektu na základě zhodnocení výsledků projektových aktivit:

Tabulka 2: Vyhodnocení naplnění cílů projektů

Dílčí cíl projektu	Hodnotící kritérium	Naplnění cílů	Popis zdůvodnění
APIV A			
Dílčí cíl: Monitorovat postup při zavádění společného (inkluzivního) vzdělávání a navrhnout a ověřovat možnosti řešení Výstupy vážící se k danému cíli:			
<ul style="list-style-type: none"> • Průběžná zpráva o výsledcích zavádění a realizace společného vzdělávání, včetně vyhodnocení změn v práci pedagogických pracovníků v důsledku realizace společného vzdělávání (4x); • Zpráva o identifikovaných potížích a problémech v prostředí škol při implementaci společného vzdělávání (4x); • Inspirativní příklady z praxe – případové studie škol nacházejících se na různých stupních uskutečňování společného vzdělávání (16x); • Závěrečná výzkumná zpráva. 			
DC 1.1 identifikovat a popsat změny a případné problémy spojené se zaváděním společného vzdělávání, navrhnout řešení;	Zprávy jsou využívány k průběžnému zkvalitňování zavádění a realizace společného vzdělávání. Zprávy přispívají ke koncipování změn jak celého školského systému, tak ke změnám v práci jednotlivých škol. Zprávy upozorňují na obtíže při zavádění společného vzdělávání a poskytují návrhy účinných opatření (na základě získaných dat) pro zlepšení zavádění a realizace společného vzdělávání (např. otázka zátěže PP, kvalifikace asistenta pedagoga apod.).	Cíle byly naplněny.	Pracovníci MŠMT a další zainteresované skupiny mají k dispozici zprávy o výsledcích zavádění a realizaci společného vzdělávání a zprávy o identifikovaných obtížích a problémech v prostředí škol při implementaci společného vzdělávání. Závěry těchto zpráv využívají pro návrhy úprav již zrealizovaných opatření a formulaci návrhů na změny vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání (např. návrhy na revizi RVP, úpravám vyhlášky 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, nastavení monitorovacího rámce Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ či parametrizaci asistenta pedagoga. Výsledky šetření jsou reflektovány při nastavení vzdělávání pedagogických pracovníků, a to jak v rámci pregraduálního vzdělávání, tak v rámci DVPP.
DC 1.2 vyhodnocovat, jak upravený RVP ZV (ŠVP, IVP) a podpůrná opatření ovlivňují průběh vzdělávání a jeho výsledky u žáků s potřebou podpory, u žáků bez identifikované podpory i třídy jako celku;	Zprávy jsou využitelné jak při koncipování změn školského systému, tak v přípravném učitelském vzdělávání i v práci jednotlivých škol.	Cíle byly naplněny.	<ul style="list-style-type: none"> • Příklady inspirativní praxe jsou k dispozici pedagogické veřejnosti a vedení škol a pedagogičtí pracovníci tak mají možnost se seznámit s pozitivními příklady zavádění společného vzdělávání na jiných školách. Tyto inspirativní postupy a řešení jsou přenositelné i na jiné školy. Je však třeba mít na vědomí, že inspirace se většinou neprojevuje okamžitou reakcí, dopady bude možné sledovat až s určitým časovým odstupem po ukončení projektu. • Příklady inspirativní praxe jsou hodnoceny jako přínosné ze strany
DC 1.3 zaznamenat, sledovat a vyhodnocovat změny v práci pedagogických pracovníků, které budou v přímé souvislosti s realizací společného (inkluzivního) vzdělávání.	Příklady inspirativní praxe povedou k lepší motivaci vyučujících, kteří postupně poznávají, že společné vzdělávání je při vytvoření potřebných podmínek možné realizovat.	Cíle byly naplněny.	

Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II Část II: Evaluační okruh
A – Evaluace projektů APIV

			pedagogických fakult a jsou využívány v pregraduálním vzdělávání pedagogických pracovníků.
<p>Dílčí cíl: Podporovat pedagogické pracovníky při uskutečňování společného (inkluzivního) vzdělávání</p> <p>Výstupy vážící se k danému cíli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kritéria pro výběr a následné hodnocení kvality lektorů; • tým lektorů pro vzdělávání pedagogických pracovníků; • moduly/programy DVPP (základní, rozšiřující a speciální, např. vzdělávací program na téma aplikované behaviorální analýzy); (29 vzdělávacích programů, které byly po ověření předány k realizaci příslušných školení v rámci projektu APIV B. Další 13 programů - 10 specializačních, 3 dlouhodobé výcviky – předaných do kmenové činnosti NPI ČR); • metodická podpora pro práci pedagogických pracovníků. 			
DC 2.1 stanovit kritéria pro výběr a následně pro hodnocení kvality lektorů; vytvořit tým lektorů pro vzdělávání pedagogických pracovníků.	Kritéria pro výběr lektorů se stanou účinným nástrojem při koncipování programů pro vzdělávání lektorů i při výběru lektorů. Výsledkem bude odborně zdatný lektorský tým, což je jedním z předpokladů úspěšné realizace uvedeného dalšího vzdělávání.	Cíl byl naplněn.	Kritéria pro výběr lektorů byla aplikována a byl vytvořen kompetentní lektorský tým, který realizoval vzdělávací programy ve školách zapojených do projektu APIV B.
DC 2.2 koncipovat nový segment dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřený na realizaci společného (inkluzivního) vzdělávání a využívání podpůrných opatření (např. úpravy v organizaci vzdělávání, úpravy v didaktických postupech výuky, v procesu hodnocení žáků, využívání personálních a metodických podpůrných opatření, využívání pedagogických intervencí a předmětů speciálně pedagogické péče, využívání speciálních učebních postupů a kompenzačních pomůcek); DC 2.3 vytvořit programy dalšího vzdělávání ke klíčovým tématům potřebným pro úspěšné zavádění a realizaci společného vzdělávání; DC 2.4 vytvořit programy DVPP podporující speciální a nové přístupy práce se žáky se zdravotním postižením a problematickými skupinami žáků (např. vzdělávací program na využití aplikované behaviorální analýzy ve spolupráci s The	Posílení profesních kompetencí lektorského týmu APIV B spojených s realizací společného vzdělávání. Lektori jsou připraveni tyto nabyté znalosti dále předávat vedení škol a PP. Témata jsou ve všech krajích ČR a na všech školách interpretována jednotně. Programy dalšího vzdělávání na podporu zavádění a realizace společného vzdělávání pro pedagogické pracovníky umožní připravit uvedené pedagogické pracovníky na výkon všech činností souvisejících se zaváděním a realizací společného vzdělávání. Výsledkem je zlepšení přípravy PP na zavádění a realizaci společného vzdělávání.	Cíle byly naplněny.	<ul style="list-style-type: none"> • V rámci projektu vzniklo 29 vzdělávacích programů základní a navazující řady a dále 10 specializačních programů a 3 dlouhodobé výcviky. • V rámci pilotáže byli proškoleni lektori, kteří tyto vzdělávací programy realizovali dále na školách zapojených do projektu APIV B. Proškolení lektori si prohloubili své profesní kompetence a získané poznatky uplatňují při své pedagogické i lektorské činnosti, jsou tak schopni své znalosti předávat dalším pedagogickým pracovníkům a vedení škol. V rámci činnosti lektorů jsou využívány materiály vytvořené pro jednotlivé vzdělávací programy, interpretace připravených programů je tak ve všech krajích ČR jednotná. • Vzdělávací programy byly předány NPI ČR a byly začleněny do systému DVPP. Byl tak vytvořen nový segment vzdělávání, který přispěje k úspěšnému zavádění společného vzdělávání na školách a obecně ke zvýšení kvality vzdělávání. Připravené programy jsou využitelné i v přípravném vzdělávání budoucích PP. • Specializační programy a dlouhodobé výcviky jsou rovněž předány NPI ČR k další realizaci, přispějí tak ke zkvalitnění poskytované podpory, rozšíření repertoáru přístupů uplatňovaných v práci se žáky se zdravotním postižením a s problematickými žáky.

<p>Pennsylvania Department of Education Bureau of Special Education u žáků s autismem); smyslem tohoto kurzu je zkvalitnění poskytované podpory žákům s PAS; cílovou skupinou jsou psychologové a speciální pedagogové škol a školských poradenských zařízení, kteří mají v péči žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, resp. žáky s autismem);</p> <p>DC 2.5 zajistit ověření připravených programů DVPP formou pilotáže;</p> <p>DC 2.6 na základě evaluace vzdělávacích programů průběžně doplňovat vzdělávací programy DVPP v součinnosti s realizátorem tématu B.</p>			
<p>Dílčí cíl: Podpořit výuku češtiny jako druhého jazyka Výstupy vážící se k danému cíli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nástroj pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků-cizinců, popř. českých žáků bez znalosti češtiny; • metodické a výukové materiály pro výuku češtiny jako druhého jazyka; • program pro PP – užívání nástroje pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků-cizinců; • zpráva o výsledcích monitoringu pedagogické realizace podpůrných opatření (2. a 3. stupně) pro žáky-cizince. 			
<p>DC 3.1 připravit a pilotně ověřit nástroj pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků a žáků-cizinců, popř. českých žáků bez znalosti češtiny;</p> <p>DC 3.2 připravit program DVPP pro využívání nástroje pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků-cizinců.</p>	<p>Zpřesnění diagnostiky znalosti češtiny u žáků-cizinců a rozšíření možností koncipovat výuku češtiny jako druhého jazyka podle zjištěných úrovní jazykových kompetencí žáků-cizinců a poskytovat jim cílenou podporu. Výsledkem bude zkvalitnění výuky češtiny jako druhého jazyka.</p>	<p>Cíl byl naplněn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Byl vytvořen nástroj pedagogické diagnostiky, který napomáhá identifikovat úroveň jazykových kompetencí žáků-cizinců a žáků s OMJ v češtině jako druhém jazyce. Informace o jazykových dovednostech žáků-cizinců a žáků s OMJ získané díky nástroji, je možné považovat za validní, spolehlivé a využitelné pro pedagogickou práci s žáky. Nástroj je doplněn metodickými a výukovými materiály, které mohou napomoci PP rozvíjet jazykové kompetence žáků. • Potřeba vytvořených nástrojů a metodických a výukových materiálů se ukazuje v současné době jako velmi aktuální v souvislosti s přílivem dětí z Ukrajiny a potřebou jejich začlenění do systému vzdělávání.
	<p>Pedagogičtí pracovníci budou připraveni na odborné využívání nástroje.</p>	<p>Cíl byl naplněn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Byl připravený DVPP ve formě webináře, který má napomoci PP diagnostický test používat. Je tedy vytvořen předpoklad, že PP budou připraveni na odborné využívání nástroje.

			<ul style="list-style-type: none"> Všechny části nástroje, jakož i tutoriál a webinář, jsou nyní dostupné na webových stránkách a Youtube kanálu NPI ČR a připraveny k využití na školách.
	Zprávy z monitoringu pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince přispějí ke zlepšení podmínek pro výuku češtiny jako druhého jazyka, na základě získaných dat budou navržena opatření.	Cíl byl naplněn.	Informace z monitoringu byly ze strany MŠMT využity pro návrh úpravy jazykové přípravy žáků-cizinců. Od 1. 9. 2021 vstoupila v platnost novela vyhlášky č. 27/2016 Sb. (vyhláška č. 271/2021 Sb.), která stanovuje nový systém poskytování bezplatné jazykové přípravy dětí a žáků-cizinců a dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka v předškolním a základním vzdělávání.
<p>Dílčí cíl: Vytvořit Referenční rámec pro český znakový jazyk pro úroveň A1 – B2</p> <p>Výstupy vážící se k danému cíli:</p> <ul style="list-style-type: none"> referenční rámec pro český znakový jazyk od úrovně A1 – B2; rešerše odborných zdrojů; metodika pro ověřování popisu referenčních úrovní; překlad referenčního rámce pro český znakový jazyk pro úroveň A1 – B2 do ČZJ (finální výstup tak bude existovat jak v ČJ, tak i v ČZJ); přehled následných kroků/výstupů/aktivit. 			
<p>DC 4.1 zpracovat rešerše odborných zdrojů;</p> <p>DC 4.2 vypracovat a nastavit metodiku pro ověřování popisu referenčních úrovní;</p> <p>DC 4.3 vytvořit Referenční rámec pro český znakový jazyk pro úroveň A1 – B2;</p> <p>DC 4.4 zajistit překlad Referenčního rámce pro český znakový jazyk pro úroveň A1 – B2 do ČZJ (v ČJ a ČZJ);</p> <p>DC 4.5 zpracovat přehled následných kroků/výstupů/aktivit.</p>	Zlepšení podmínek pro výuku českého znakového jazyka.	Cíle byly naplněny.	Referenční rámec byl zpracován. Odborní garanti referenčního rámce hodnotí výsledný referenční rámec pozitivně. Materiálem jsou postaveny základy pro změnu v mnoha souvisejících oblastech: v oblasti zkvalitňování tlumočnických služeb, v oblasti vzdělávání neslyšících a způsobu testování jazykových kompetencí. Již v současné době jsou plánovány další navazující činnosti, které budou na referenčním rámci stavět (zpracovávání dalších potřebných studijních materiálů, metodik a jiných odborných dokumentů, které budou vycházet a navazovat na RR ČZJ a jeho úroveň).
APIV B			
<p>Dílčí cíl: Poskytnout podporu školám při zavádění společného vzdělávání</p> <p>Výstupy vážící se k danému cíli:</p> <ul style="list-style-type: none"> Personálně posílená Centra podpory vzdělávání – nově vzniklé pozice metodik a konzultant APIV; Krajská síť škol a školských zařízení – 24 zapojených škol v každém kraji; Poskytování podpory zapojeným školám – koučink, mentoring, služby externích odborníků, odborné stáže, školní garant APIV; Databáze aktérů implementace APIV. 			
DC 1.1 poskytnout pedagogickým pracovníkům takovou podporu, která povede k osvojení si základních odborných	Zástupci škol efektivně implementují procesy a nástroje zajišťující společné vzdělávání v podmínkách svých zařízení za poradenské a konzultační podpory	Cíle byly naplněny.	<ul style="list-style-type: none"> Vedení zapojených škol dle svého názoru disponuje potřebnými znalostmi, nástroji a technikami pro zajištění společného vzdělávání.

Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II Část II: Evaluační okruh
A – Evaluace projektů APIV

<p>znalostí a praktických dovedností v oblasti plánování a vedení výuky žáků s různými vzdělávacími potřebami;</p> <p>DC 1.2 poskytnout managementu škol takovou podporu, která posiluje znalosti a dovednosti potřebné pro zajištění procesů na úrovni školy, které umožní efektivní společné vzdělávání.</p>	<p>ze strany krajských metodiků a konzultantů implementace APIV, mentorů, koučů a služeb externích odborníků a odborných stáží.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Vedení zapojených škol hodnotí, že je schopné upravovat ŠVP a proces vzdělávání tak, aby bylo schopné poskytovat kvalitní vzdělávání všem žákům s ohledem na jejich vzdělávací potřeby. • Vedení zapojených škol hodnotí, že je schopné do hlavního proudu školního vzdělávání zařadit žáky s podpůrnými opatřeními. • Pedagogičtí pracovníci zapojených škol hodnotí, že jsou schopní plánovat a realizovat výuku v souladu s cíli společného vzdělávání, tzn. jsou schopni žákům se specifickými potřebami poskytovat podpůrná opatření I. až III. stupně, přičemž poskytování těchto opatření nemá negativní vliv na ostatní žáky bez identifikované podpory i fungování třídy jako celku. • Školy využívaly služeb specialistů v Centrech podpory vzdělávání. • Školská poradenská zařízení využívala konzultací s krajskými metodiky. • Vedení škol a PP mají k dispozici databázi aktérů implementace APIV.
<p>DC 1.3 zvýšit odborné, manažerské a osobnostní kompetence pedagogických pracovníků a vedení škol zapojením do sítě spolupracujících institucí a systému výměny dobré praxe.</p>	<p>Pedagogičtí pracovníci ve školách zapojených do sítě spolupracujících škol sdílejí zkušenosti a příklady dobré praxe v oblasti společného vzdělávání.</p>	<p>Cíl byl naplněn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vedení škol a pedagogičtí pracovníci uvádí, že získávají podněty přímo od svých kolegů. • Vedení škol a pedagogičtí pracovníci uvádí, že těchto podnětů účinně využívají. • Spolupráce škol je vedením škol a PP hodnocena jako pozitivní a přínosná. • PP hodnotí stáž jako přínosné, díky stážím dochází k předávání příkladů dobré praxe. • Vedení škol a PP využívají aplikaci inkluzivního vzdělávání vytvořenou v rámci KA 3 Veřejnost a čerpají z ní příklady dobré praxe.
<p>DC 1.4 Poskytovat informace o organizacích podílejících se na implementaci APIV v kraji.</p>	<p>Implementace APIV ve školách probíhá komplexně a efektivně díky dostupnosti a průběžnému využívání služeb Národního týmu kvalitních lektorů a konzultantů, metodiků DVPP, krajských metodiků pro školská poradenská zařízení, zástupců speciálních pedagogů a psychologů.</p>	<p>Cíl byl naplněn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Přestože poradenských služeb v Centrech podpory vzdělávání nebylo hojně využívanou formou podpory v rámci projektu, pedagogičtí pracovníci je měli k dispozici. Možnost využívali především pro řešení komplikovanějších případů. Překlopením Databáze aktérů implementace APIV do mapy expertních služeb zveřejněné na webové aplikaci Zapojmevsechny.cz je nadále k dispozici.
<p>Dílčí cíl: Posílit osobnostní a profesní kompetence pedagogických pracovníků potřebné k realizaci společného vzdělávání na školách Výstupů vážící se k danému cíli:</p>			

<ul style="list-style-type: none"> • Národní tým kvalitních lektorů a konzultantů; • Proškolení lektorů Národního týmu kvalitních lektorů a konzultantů (v lektorských a prezentačních dovednostech); • Proškolení mentorů a koučů; • Poskytování podpory zapojeným školám – koučink, mentoring, služby externích odborníků, odborné stáže; • Akreditace 29 vzdělávacích programů; • Prezenční a distanční vzdělávání pro zástupce cílových skupin zapojených škol. 			
<p>DC 2.1 zvýšit osobnostní a profesní kompetence pedagogických pracovníků pro vzdělávání žáků s různými vzdělávacími potřebami prostřednictvím zapojení do kurzů oborově předmětové, didaktické, obecně pedagogické a diagnostické přípravy a osobnostního sociálního rozvoje;</p> <p>DC 2.2 zvýšit odborné a manažerské kompetence vedení škol v zavádění společného vzdělávání jeho zapojením do vzdělávací, mentorské a koučovací podpory.</p>	<p>Vedení škol a školských zařízení získá nebo si prohloubí kompetence v oblasti zavádění a řízení procesů nezbytných pro implementaci APIV na své škole. Pedagogičtí pracovníci si zvýší odborné kompetence pro plánování a realizaci výuky v souladu s cíli společného vzdělávání.</p>	<p>Cíl byl naplněn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vedení škol a pedagogičtí pracovníci hodnotí informace získané na absolvovaných školeních jako přínosné a využitelné. • Pedagogičtí pracovníci zapojených škol hodnotí, že jsou schopni plánovat a realizovat výuku v souladu s cíli společného vzdělávání, tzn. jsou schopni žákům se specifickými potřebami poskytovat podpůrná opatření I. až III. stupně, přičemž poskytování těchto opatření nemá negativní vliv na ostatní žáky bez identifikované podpory i fungování třídy jako celku. • Výchovní poradci, školní speciální pedagogové, školní psychologové a další pedagogičtí pracovníci, kteří se účastnili vzdělávacích programů, vnímají přínos absolvovaných vzdělávacích programů a tyto programy jim pomohly zkvalitnit poskytovanou podporu a rozšířit repertoár přístupů uplatňovaných v práci s žáky se zdravotním postižením a s problematickými žáky.
	<p>Členové Národního týmu lektorů a konzultantů rozvinou své lektorské, komunikační a prezentační dovednosti, prohloubí své odborné kompetence prostřednictvím sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe a budou tak schopni poskytovat kvalitní a efektivní metodickou podporu.</p>	<p>Cíl byl naplněn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lektorské a prezentační dovednosti lektorů a konzultantů jsou hodnoceny pozitivně ze strany účastníků vzdělávacích programů. • Poskytnuté konzultační služby jsou hodnoceny pozitivně ze strany škol.
	<p>Mentoři a koučové spolupracující se školami zapojenými do krajské sítě škol získají teoretické znalosti a praktické dovednosti vedení individuálních forem podpory ve školách.</p>	<p>Cíl byl naplněn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Přístup a odbornost mentorů a koučů je hodnocena pozitivně ze strany uživatelů jejich služeb.
<p>DC 2.3 poskytnout představitelům státní správy a zástupcům zřizovatelů vzdělávací podporu vedoucí k potřebné orientaci</p>	<p>Zástupci veřejné správy jsou schopni aplikovat cíle APIV ve svých agendách.</p>	<p>Cíl byl naplněn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zástupci veřejné správy hodnotí, že dosáhli lepší znalosti problematiky společného vzdělávání. • Zástupci veřejné správy si uvědomují přínosy, podporují myšlenku společného vzdělávání a jsou připraveni k potřebné

Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II Část II: Evaluační okruh
A – Evaluace projektů APIV

v tématu společného vzdělávání.			součinnosti při zavádění společného vzdělávání na jimi zřizovaných školách.
<p>Dílčí cíl: Zvýšit podporu společného vzdělávání u všech zainteresovaných skupin</p> <p>Výstupy vážící se k danému cíli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 280 informačních seminářů; • Informační databáze společného vzdělávání (interaktivní aplikace). 			
DC 3.1 analyzovat postoje veřejnosti k tématu společného vzdělávání.	Odborná i široká veřejnost získá základní vhled do problematiky společného vzdělávání, zvýší svou orientaci ve strategických cílech rozvoje vzdělávání formulovaných MŠMT a v procesech, které mají vést k jejich naplnění.	Cíl byl naplněn.	Účastníci informačních seminářů hodnotí pozitivně posun v pochopení základních principů společného vzdělávání, jeho cílů a implementaci v praxi.
DC 3.2 cíleně komunikovat se zainteresovanými stranami (pedagogy, zaměstnanci veřejné správy, zástupci zřizovatelů, rodiči) o tématu společného vzdělávání a o jeho individuálních i společenských přínosech prostřednictvím osvětové a informační kampaně využívající sociálních médií a elektronických informačních materiálů.	Zástupci cílových skupin disponují zdarma dostupnými a průběžně aktualizovanými praktickými informacemi o tématech, procesech a opatřeních nezbytných pro implementaci APIV v moderní interaktivní podobě pro počítače a mobilní platformy. Informace jsou strukturované s ohledem na potřeby a role jednotlivých aktérů v procesu implementace APIV.	Cíl byl naplněn.	Webová aplikace je i po ukončení projektu průběžně aktualizována, rozšiřována. Díky své interaktivitě, možnostem stahování praktických a kvalitně zpracovaných materiálů si drží vysokou návštěvnost.
<p>Dílčí cíl KA 4 Evaluace</p> <p>Výstupy vážící se k danému cíli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odborná platforma společného vzdělávání; • Zpracované analýzy a evaluace plnění APIV 2016-2018; • Teze pro APIV 2019-2020 a návrh APIV 2019-2020. 			
DC 4.1 analyzovat a vyhodnocovat stav realizace společného vzdělávání přímo na školách.	Naplňování cílů a opatření APIV 2016-2018 je průběžně sledováno a vyhodnocováno a tyto informace jsou využity při koncipování návrhu APIV 2019-2020.	Cíl byl naplněn.	<ul style="list-style-type: none"> • MŠMT disponuje kvalitní zpětnou vazbou a informacemi o implementaci APIV 2016-2018. • MŠMT získalo relevantní doporučení pro revizi APIV na roky 2019-2020.
	Všechny produkty projektu procházejí průběžným hodnocením kvality, což zajistí jejich maximální přínos pro cílové skupiny a naplnění cílů a účelu projektu.	Cíl byl naplněn.	V průběhu projektu byly pravidelně zpracovány interní evaluační zprávy, byla zpracována profesní portfolia pedagogických pracovníků, měřen byl také index lektora.

Závěry evaluátora

Projektové aktivity probíhaly v předpokládaném rozsahu. Všechny klíčové aktivity projektu APIV A a APIV B byly úspěšně dokončeny, resp. mají výrazný předpoklad být ukončeny k 31. 12. 2022, vytvořily výstupy stanovené chartou projektu a dosáhly stanovených cílových hodnot indikátorů. Projekty se rovněž pružně přizpůsobily měnícím se podmínkám v souvislosti s pandemií koronaviru a válkou na Ukrajině a měnícím se potřebám cílových skupin.

Projekt APIV A se přes veškeré překážky podařilo naplnit očekávání, jeho výstupy jsou na velmi vysoké úrovni a svojí kvalitou tato očekávání dokonce předčily. Monitoring zavádění společného vzdělávání realizovaný v APIV A naplnil svůj cíl, kterým bylo zachytit proměny pedagogických procesů ve škole a poskytnout decizní sféře podklady pro úpravy již zrealizovaných opatření v oblasti společného vzdělávání a formulaci návrhů na změny vedoucí ke zkvalitnění vzdělávání. Výsledky výzkumu se promítly do vzdělávání pedagogických pracovníků v rámci pregraduálního vzdělávání, jakož i do komplexního systému DVPP zaměřeného na společné vzdělávání a mají tak na něj přímý dopad.

V rámci projektu APIV A dále vzniklo a bylo pilotně ověřeno 29 základních a navazujících vzdělávacích programů, 10 specializačních vzdělávacích programů a 3 dlouhodobé výcviky. Vzdělávací programy jsou začleněny do systému DVPP a mají tak předpoklady pro další realizaci i po ukončení projektu a mohou tak dlouhodobě přispívat k dalšímu zkvalitnění vzdělávání. V rámci projektu APIV A byl dále vytvořen nástroj pedagogické diagnostiky pro určování jazykových kompetencí žáků-cizinců a žáků s OMJ a výukové a metodické materiály. Nástroj umožní pedagogickým pracovníkům poskytovat žákům-cizincům a žákům s OMJ podporu podle jejich individuálních potřeb. Potřeba vytvořených nástrojů a metodických a výukových materiálů je v současné době velmi aktuální v souvislosti s přílivem dětí z Ukrajiny a potřebou jejich začlenění do systému vzdělávání.

Významným výstupem projektu APIV A je zpracovaný Referenční rámec pro české znakové jazyky. Materiálem jsou postaveny základy pro změnu v mnoha souvisejících oblastech: v oblasti zkvalitňování tlumočnických služeb, v oblasti vzdělávání neslyšících a způsobu testování jazykových kompetencí. Již během realizace projektu jsou plánovány návazné aktivity, kterými je garantováno využití výstupů. Podnikány jsou rovněž kroky pro diseminaci RR ČZJ v evropském měřítku s cílem jeho využití pro popis jednotlivých národních znakových jazyků.

V projektu APIV B se podařilo personálně podpořit krajská Centra podpory vzdělávání a zároveň je stabilizovat. Krajsští metodici a konzultanti APIV se zázemím v krajských centrech zajišťovali poskytování vzdělávací, konzultační a poradenské činnosti pro školy zapojené ve školní síti APIV, kterou zároveň pomohli vytvořit. Poskytování podpory formou DVPP, koučinku, mentoringu, expertních služeb, stáží a dalších bylo směřováno do 24 škol v každém kraji. Podpoření pedagogičtí pracovníci si tak postupně osvojovali různé techniky, postupy, nástroje a metody umožňující realizaci efektivního společného vzdělávání. Pedagogičtí pracovníci škol s komplexní podporou prošli navíc individualizovanými formami podpory rozvíjejícími osobnostní a profesní rozvoj.

Projekt APIV B se podařilo zajistit vzdělávání škol zapojených ve školní síti APIV za pomoci sestavení Národního týmu kvalitních lektorů a konzultantů. Sami lektori byli v rámci projektu systematicky vzděláváni ve prospěch udržení kvality poskytovaných školení. Kromě proškolení v 29 nových vzdělávacích programech v rámci DVPP z dílny projektu APIV A, které byly v rámci projektu APIV B zároveň akreditovány, se jednalo o vzdělávací program na podporu lektorských a prezentačních dovedností. Projekt zároveň od začátku pružně reagoval na monitorované potřeby cílových skupin. V průběhu projektu tak vznikly další vzdělávací programy včetně online vzdělávacích programů tak, aby nabídka zůstala vždy co nejvíce aktuální a atraktivní. Kromě vzdělávání zástupců cílových skupin zapojených škol bylo vzdělávání poskytováno rovněž pro zástupce samospráv, zahrnující zřizovatele a také koordinátory ŠIKK v jednotlivých krajích, a státní správy. V této sféře tak byl položen základ změny obecného smýšlení o problematice SV.

Součástí projektu byla rovněž práce s veřejností. V průběhu projektu bylo navázáno množství úspěšné spolupráce se specializovanými pedagogickými a školskými médii. Postupně se dařilo rozvíjet také spolupráci s médii věnujícími se tematice rodiny a oslovovat tak i tuto cílovou skupinu. Také postupně hojně navštěvované informační semináře organizované pravidelně v každém kraji určené k podpoře informovanosti o tématech společného vzdělávání zaznamenaly s postupem projektu nárůst podílu rodičů v celkových počtech účastníků. Komplexní informovanost v různých tématech společného vzdělávání zajišťuje webová aplikace Zapojmevšechny.cz, která se stala jedním z hlavních informačních portálů problematiky společného vzdělávání.

Výstupy projektů procházely několikanásobným recenzním řízením, které zaručilo jejich vysokou kvalitu. Výstupy byly oceněny a přijaty i odbornou veřejností účastnící se odborných panelů.

Projektům se podařilo dosáhnout očekávaných změn v systému vzdělávání. Většina výstupů aktivit má rovněž předpoklad pro využití i po ukončení realizace projektu. Klíčové aktivity obou projektů naplnily své cíle a svůj účel. Projekty APIV A a APIV B v synergii s dalšími IPs a IPO napomohly školám v zavádění společného vzdělávání a přispěly k systémové změně.

5.2 Rizika a bariéry projektů

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.3. Existují rizika, která ohrožují realizaci projektu a dosažení cílů?

A.1.5. Co v průběhu projektu považuje realizační tým za největší bariéry úspěšné realizace?

Zdroje informací:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- Řízené rozhovory s manažery KA a HPM projektů APIV
- Řízené rozhovory s pracovníky Center podpory
- Průběžné evaluační zprávy

Evaluátor s ohledem na logickou návaznost a minimalizaci nadbytečných kroků sloučil řešení dílčích otázek A.1.3 a A.1.5. Společné řešení obou dílčích otázek vychází z úvahy, že rizika realizace projektu lze zároveň vnímat jako potenciální bariéry, které se prozatím neprojevily. Bariéry jsou pak skutečnosti, které již nastaly.

Rizika projektů APIV A a B byla definovaná již v Chartě projektu. V úvodní fázi projektů byla nastavena Strategie řízení rizik a byly pro oba projekty zpracovány katalogy/registry rizik. Vzhledem k tomu, že s těmito dokumenty je v rámci projektového řízení systematicky pracováno, evaluátor se soustředil především na identifikaci případných dalších rizik a vzniklých bariér.

Mezi nejzásadnější riziko obou projektů byl po celou dobu jejich realizace vyhodnocen jejich **široký záběr**. V případě projektu APIV A každá odborná KA řešila naprosto unikátní téma, jejichž společným jmenovatelem bylo společné vzdělávání. Každá KA tak představovala velmi komplexní úkol zahrnující množství dílčích aktivit a v případě souběhu věcných úkolů a dalších povinností vyplývajících z projektového řízení (kontroly ŘO, vypořádání připomínek z evaluací, vypořádání připomínek k ZoR) mohlo docházet k přetěžování projektového týmu.

V případě projektu APIV B pak šlo především o vysoký počet škol v krajské síti, na které projekt cílil s podporou, tak také množství typů škol a školských zařízení (projekt cílí na MŠ, ZŠ, SŠ/VOŠ, ZUŠ a SVČ). Poskytování podpory tak velkému množství subjektů s velmi různorodými potřebami pak s sebou neslo rizika v podobě neuspokojení potřeb všech škol zapojených v projektu. Podpora mohla být ne vždy připravena na míru danému typu školy, a ne vždy mohla být zajištěna časová a regionální dostupnost lektorů. Hrozilo tak riziko, že se nepodaří udržet stanovený počet škol v projektu. Rozsah sítě rovněž kladl značné nároky na kapacity na Centrech podpory. Toto riziko se však nenaplnilo, síť škol byla relativně stabilní a v případě vystoupení některé ze škol byla síť doplněna o další školy.

V rámci projektů byla rovněž řešena **návaznost projektů APIV A a APIV B**. Jednalo se o KA 3 APIV A, v rámci které byly vytvářeny vzdělávací programy. Ty byly předány projektu APIV B k realizaci na školách zapojených v síti. Konkrétně se jednalo o problematiku dostupnosti lektorů a nedostatečné pokrytí témat VP pro některé typy škol. Rovněž bylo řešeno časové hledisko. KA 3 APIV A nakonec byla nastavena tak, aby odpovídala potřebám projektu APIV B. Vzdělávací programy byly projektem APIV A vytvořeny v předstihu tak, aby je projekt APIV B mohl nabízet zapojeným školám. Zároveň byly vytvořeny VP pro management škol a některé typy školských zařízení.

Během realizace projektů došlo ke **sloučení NÚV a NIDV** do jedné organizace NPI ČR, což s sebou přineslo rizika v oblasti personální, procesní i organizační.

Největší překážky realizace projektů představovala **epidemiologická opatření zamezující šíření koronaviru**, která měla na realizaci jednotlivých KA obou projektů přímý vliv. Lze konstatovat, že projektové týmy velmi pružně reagovaly na nastalou situaci a napnuly veškeré síly k eliminaci s tím spojených rizik. Během epidemiologických opatření projekty flexibilně rozvinuly řadu distančního vzdělávání a zacílily aktivity na potřeby cílových skupin. Do online formy byly převedeny vzdělávací programy, výcviky i odborné panely. Rizika se pro projekty stala výzva, díky které se týmy zmobilizovaly a snažily se najít nové způsoby práce a realizace aktivit. Vzniklé překážky však vyústily v potřebu prodloužení některých aktivit o 8 měsíců, tj. do 31. 12. 2022. Některé KA také musely být modifikovány po věcné stránce (např. KA 2 Sledování, plánování, hodnocení společného vzdělávání).

V projektu APIV A se s riziky a bariérami potýkala především KA 5. Významnou bariérou byla **vážnoucí domluva mezi komunitou neslyšících nad podobou konečného výstupu**. Tato bariéra byla nakonec překonána. Do realizačního týmu KA 5 byli angažováni odborníci na český znakový jazyk i zástupci komunity neslyšících, projektový tým spolupracoval a komunikoval se všemi institucemi i organizacemi v ČR i v zahraničí zabývající se otázkou znakového jazyka, díky čemuž došlo v otázkách nastavení formy a obsahu RR k všeobecné shodě. Riziko představovala také časová náročnost tvorby referenčního rámce.

V projektu APIV B pak riziko představovala **aktualizace vytvořených VP a předávání jednotných informací v tématech společného vzdělávání do terénu**. Mezi projekty APIV A a APIV B i řídicím výborem obou projektů došlo ke shodě, že aktualizace VP bude zajištěna ze strany projektu APIV B, který při aktualizaci zohlední aktuální potřeby lektorů a škol. Úpravy VP a jejich přizpůsobení výkladu samotnými lektory APIV B nakonec podleho závaznému prohlášení zástupců APIV A, že lektoři APIV B jsou považováni za dostatečně erudované ve věci posouzení jejich závažnosti. Pokud lektor APIV B usoudil, že se jedná o nevýznamnou úpravu VP, prováděl ji sám. Pokud naopak usoudil, že jde o úpravu ovlivňující obsah a vzdělávací cíle VP, měl kontaktovat realizační tým APIV B. Taková úprava ze strany realizačního týmu poté procházela schválením ŘV (k takovéto závažné úpravě VP došlo za trvání projektu celkem ve čtyřech případech). Nedá se však říct, že by úpravy VP procházely standardizovaným procesem supervize zabývající se právě tím, zda nejsou zásadního charakteru a nedochází tak k nejednotné prezentaci témata ve školách. V současné době je toto riziko překonané, neboť vzdělávací programy byly předány kmenové činnosti NPI ČR k opětovné akreditaci, v rámci které dojde k jejich aktualizaci a sjednocení.

Dalším rizikem projektu APIV B bylo **nenaplnění bagatelní podpory** u některých škol. Riziko bylo eliminováno přerozdělením podpory směrem ke školám s vybranou podporou, které doposud nemohly čerpat individualizované služby poskytované projektem a motivací podpořených osob k dočerpání bagatelní podpory.

Závěry evaluátora

Projektové týmy po celou dobu realizace projektu zaváděly adekvátní opatření na eliminaci rizik a bariér úspěšné realizace projektu. Zjištěná rizika a bariéry tak byly překonány, oba projekty byly úspěšně dokončeny a dosáhly svých cílů. Zkušenosti z volby příslušných opatření jsou přenositelné i do dalších projektů, jejichž realizace je plánována v novém programovacím období 2021-2027.

5.3 Evaluační činnost v projektech

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.4. Odpovídá průběh evaluačních činností v projektu dobré evaluační praxi?

Zdroje informací:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- ZoR 18, 19, 20 a 21 projektů APIV A a APIV B
- Řízené rozhovory s manažery KA projektů APIV A a APIV B
- Řízené rozhovory s interními evaluátorkami
- Průběžné evaluační zprávy

V projektu APIV A byl systém interní evaluace pro každou KA nastaven samostatně. Evaluace výstupů (i dílčích) jednotlivých klíčových aktivit byl nastaven velmi robustně. Výstupy klíčových aktivit byly zpravidla podrobeny recenzním posudkům, interní i externí oponentuře, byly podrobeny oponentnímu řízení v rámci příslušného odborného panelu a dále oponentnímu řízení v Řídicím výboru projektu. Pro některé výstupy jsou zpracovány i posudky ze strany expertů s mezinárodním renomé. Některé výstupy projektu APIV A byly evaluovány rovněž formou pilotáže. Velmi komplexně byl nastaven i mechanismus evaluace KA 5 – Vytvoření referenčního rámce pro český znakový jazyk.

Evaluace většiny KA projektu APIV B byla zaštitěna interní evaluátorkou, a to ve spolupráci s manažery jednotlivých KA. Interní evaluace realizovala rovněž další evaluační aktivity nad rámec evaluace výstupů jednotlivých KA. Jedná se například o sběr dat prostřednictvím tzv. profesních portfolií PP nebo vstupní a závěrečné terénní šetření na zapojených školách atp.

Z vyjádření všech manažerů KA vyplývá, že nastavená evaluace naplňuje potřeby klíčových aktivit a přispívá ke zvyšování kvality výstupů jednotlivých KA.

Závěry evaluátora

Interní evaluace obou projektů se jeví jako přiměřená, dostačující a odpovídající dobré evaluační praxi. Interní evaluace byla vhodně integrována do projektových aktivit a její výstupy byly využívány a reflektovány při realizaci projektů. Interní evaluace přispěla ke kvalitě projektových výstupů.

5.4 Naplňování cílů projektu APIV B v KA 1 Metodicko-koordinační síť a KA 2 Vzdělávání

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.6. Do jaké míry jsou cílové skupiny spokojené s metodickou podporou Center podpory pro společné vzdělávání?

A.1.8. Dochází u účastníků díky vzdělávacím akcím skutečně k prohloubení odborné kvalifikace?

Zdroje informací:

- *výstupy z interní evaluace projektu APIV B: Evaluační zpráva za školní rok 2020/2021, Souhrnná reflektivní zpráva výsledkového indikátoru 5 25 10, Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření na školách zapojených v projektu APIV B, hodnocení lektorů sdružená pod tzv. indexem lektora*
- *Terénní šetření na školách zapojených ve školní síti APIV v rámci 1., 2., 3. a 4. Průběžné zprávy externí evaluace projektů APIV A a APIV B*

Evaluátor s ohledem na logickou návaznost a závěry vyplývající z šetření sloučil řešení dílčích otázek A.1.6 a A.1.8. Vycházel při tom z úvahy, že reálná činnost Center podpory pro společné vzdělávání v rámci projektu APIV B je spojena především s organizováním různých druhů individuální podpory zapojeným školám a vzdělávacích programů. Obě oblasti tedy spolu úzce souvisí. Vyhodnocení obou otázek je založeno na využití výstupů z interní evaluace a dále na šetření provedeném evaluátorem na zapojených školách.

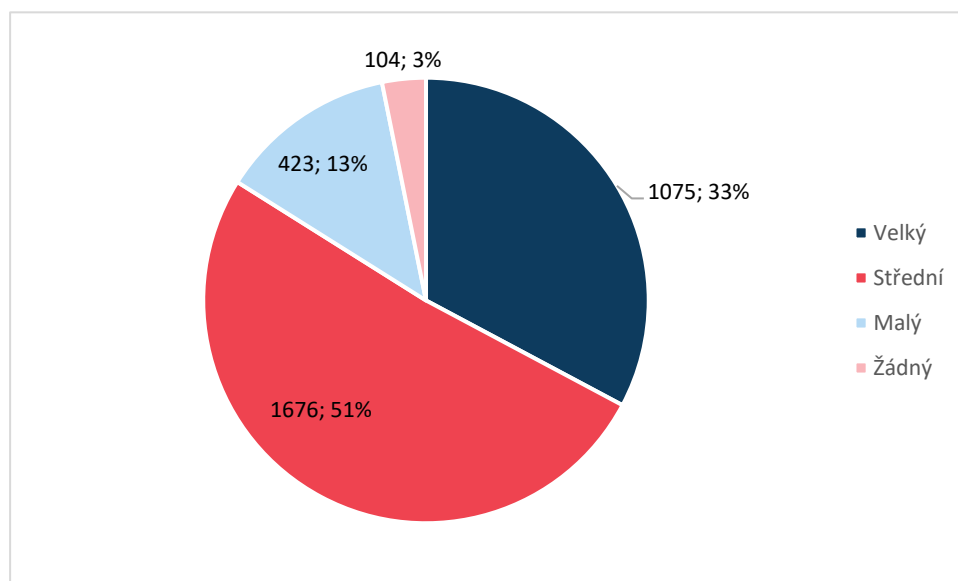
Vyhodnocení na základě podkladů z interní evaluace

Vyhodnocení EO A.1.6 a A.1.8 bylo uskutečněno na základě podkladů z interní evaluace, kterými byly Interní evaluační zpráva za školní rok 2021/2022, Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření na školách zapojených v projektu APIV B (dále také Výstupní šetření) a Souhrnná reflektivní zpráva výsledkového indikátoru 5 25 10 sestavená z výpovědí podpořených PP uváděných v pedagogických portfoliích (dále Souhrnná reflektivní zpráva). Pro závěrečné vyhodnocení byla využita dále hodnocení lektorů sdružená pod tzv. indexem lektora.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (učitelé a management škol)

Většina účastníků vzdělávání ve školním roce 2021/2022 vnímala jasný přínos VP pro svou další práci, přičemž výraznější přínos uvádějí účastníci VP pro management škol – 33 % velký a 51 % střední přínos (celkem 84 %). V rámci meziročního srovnání dat z pedagogických portfolií (školní roky 2019/2020, 2020/2021 a 2021/2022) lze sledovat stálost těchto hodnot, kdy se případné výkyvy hodnot pohybují pouze v řádu jednotek procent.

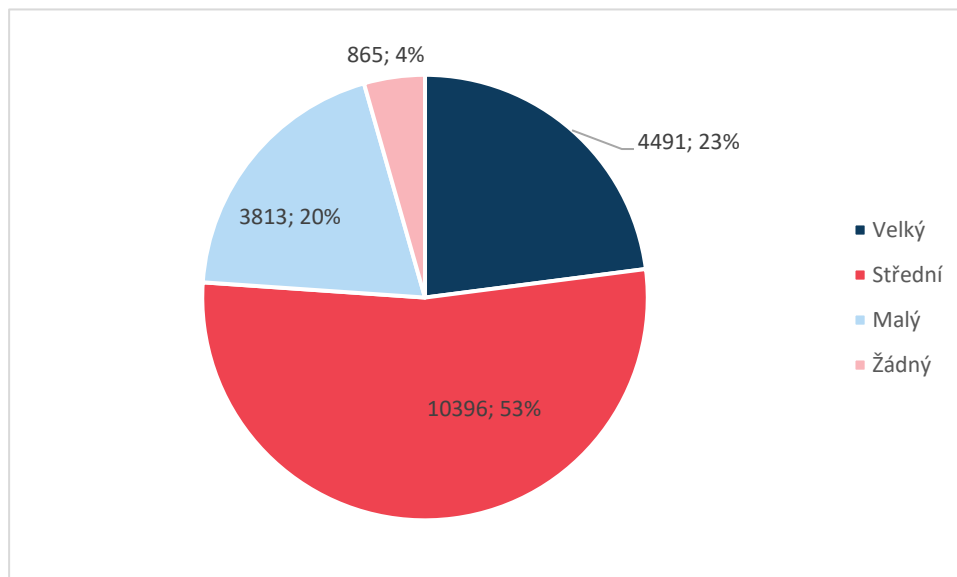
Graf 1 Pedagogická portfolia – přínos vzdělávacího programu (vedení škol)

N=3276; Otázka: Jaký přínos měl tento vzdělávací program pro Vaši práci?; Zdroj: Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022, Pedagogická portfolia

U VP pro učitele vnímá 23 % účastníků tento přínos jako velký a 53 % jako střední (celkem 76 %). Obdobně jako u managementu škol se u cílové skupiny učitelé data z pedagogických portfolií v rámci stejného meziročního srovnání pohybují pouze o jednotky procent.

Graf 2 Pedagogická portfolia – přínos vzdělávacího programu (učitelé)

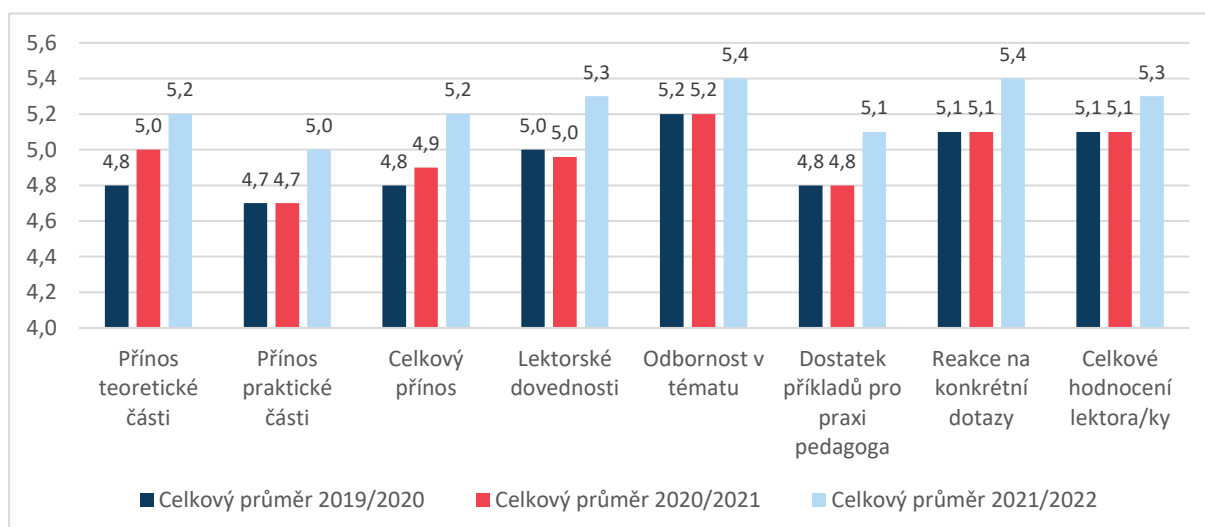

N=19565; Otázka: Jaký přínos měl tento vzdělávací program pro vaši práci?; Zdroj: Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022, Pedagogická portfolia

Webináře

Velký nebo střední přínos webinářů (včetně 4 informačně vzdělávacích programů) pro svou práci vnímá 80 % účastníků vzdělávání. Z meziročních dat vyplývá, že přínos webinářů po realizaci VP mírně vzrostl, podobně je tomu i u přijetí lektorů/lektorek. Webináře byly obecně hodnoceny kladně, nejlépe byla ve školním roce 2021/2022 hodnocena odbornost lektorů v tématu a reakce na konkrétní dotazy.

Graf 3 Meziroční srovnání evaluace – webináře

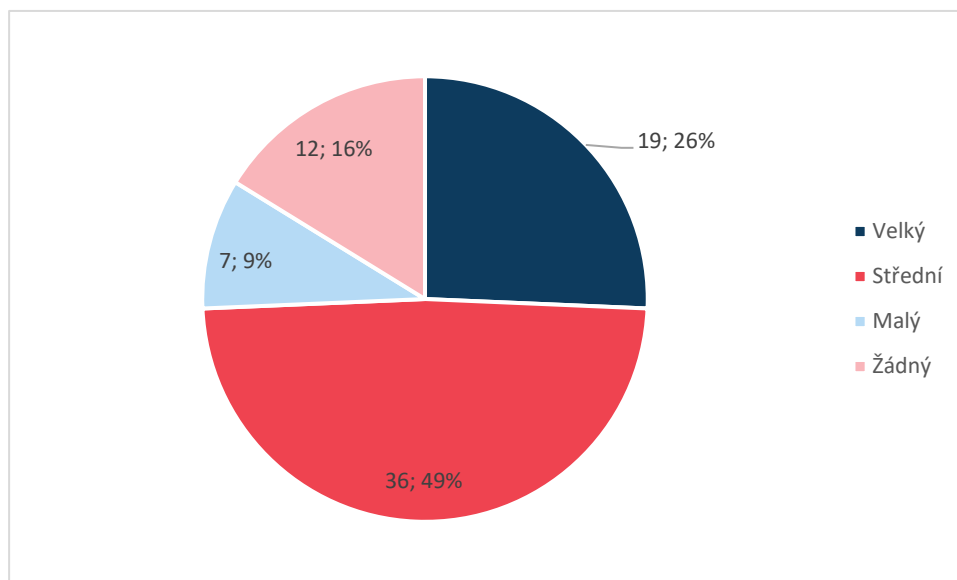
N=1467 (2019/2020), 2766 (2020/2021), 846 (2021/2022); Otázka jaký přínos měly jednotlivé aspekty vzdělávacího programu pro vaši práci?; Zdroj: Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022, Pedagogická portfolia

Individuální a personalizovaná podpora pedagogů

Individuální a personalizovaná podpora v projektu v podobě mentoringu, koučinku, expertních služeb a konzultační podpory byla nově obohacena o službu supervize. Z analýzy pedagogických portfolií za školní rok 2021/2022 vyplývá velmi pozitivní hodnocení přínosu koučinku činící celých 94 % (velký a střední přínos). Rovněž hodnocení přínosu mentoringu a expertních služeb se pohybuje na vysoké úrovni. V tomto školním roce spatřuje velký a střední přínos v mentoringu 86 % učitelů. V rámci expertních služeb takovýto přínos vnímá 83 % účastníků podpory.

Z vyhodnocení pedagogických portfolií účastníků supervizí vyplývá, že 75 % účastníků vzdělávání zaznamenalo velký nebo střední přínos supervize pro svoji práci, zlepšení situace v pedagogickém sboru nebo osobní rozvoj.

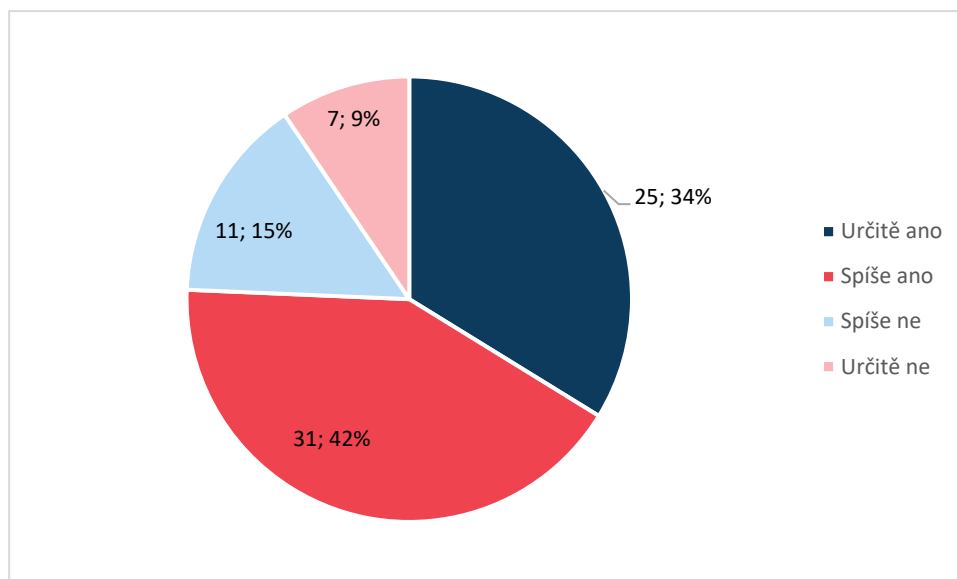
Graf 4 Supervize – přínos pro práci, zlepšení situace v pedagogickém sboru nebo osobní rozvoj

N=74; Otázka: Jaký přínos měla supervize poskytnutá z projektu APIV B pro vaši práci, zlepšení situace v pedagogickém sboru nebo pro osobní rozvoj?; Zdroj: Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022, Pedagogická portfolia.

Jak dokládá graf č. 5, 76 % účastníků motivovala supervize také k dalšímu seberozvoji. Průběžná komunikace zástupců projektu se supervizory potvrdila, že většina škol, které supervizi v rámci projektu využily, plánuje její využívání i do budoucna.

Graf 5 Supervize – motivace k dalšímu seberozvoji

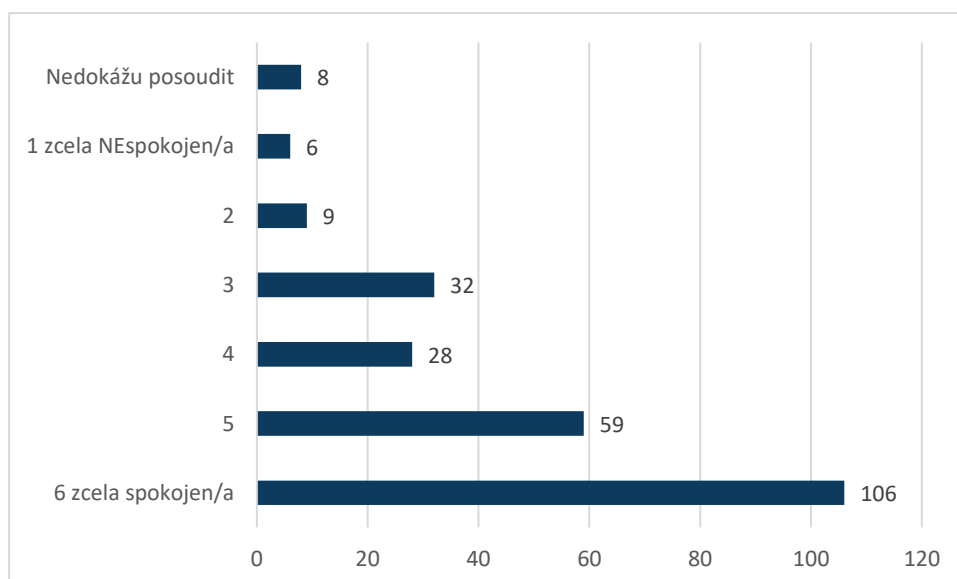

N=74; Otázka: Motivovala vás supervize k dalšímu seberozvoji?; Zdroj: Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022, Pedagogická portfolia

Platformy pro pedagogy a ŠPP

Pokud se jedná o podporu výchovných poradců, školních speciálních pedagogů nebo školních psychologů, jejich vzdělávání v rámci DVPP mohlo proběhnout, avšak pouze z pozice vedoucího pedagogického nebo pedagogického pracovníka. Tzn. projekt nezajišťoval vzdělávání typu DVPP pro specializované pracovníky v oblasti SV. Do projektu byla ve své poslední fázi, tj. z větší části v prodloužení projektu, integrována nová forma podpory – tzv. platformy pro sdílení zkušeností mezi pracovníky školních poradenských pracovišť. Podle výsledků interní evaluace byla většina účastníků s přínosem platformy spíše nebo zcela spokojena (body 4-6 ze 6bodové škály volilo 78 %) a téměř všichni (94 %) by platformu jako typ vzdělávání určitě nebo spíše doporučili ostatním kolegům/kolegyním.

Graf 6 Evaluace celkového přínosu platformy pro pedagogy a ŠPP

N=248; Hodnocení celkového přínosu odborné platformy podle škály od 1 (zcela Nespokojen/a) do 6 (zcela spokojen/a); Zdroj: Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022

Vzdělávání zástupců veřejné správy (státní správa a samospráva)

Cílové skupiny projektu zahrnovaly rovněž pracovníky veřejné správy, samospráv nebo státní správy. Spokojenost účastníků byla podle evaluačních dat vysoká (nad 70 % účastníků hodnotilo body 4-6 ze šestibodové škály spokojenosti).⁴

Informovanost zástupců školy v různých oblastech SV

Hlavním cílem Zprávy z výstupního dotazníkového šetření byl popis přínosu podpory projektu APIV B ve školách zapojených do krajské sítě škol a školských zařízení projektu APIV B. Zpráva z výstupního dotazníkového šetření se mimo jiné zabývá zlepšením informovanosti škol o různých postupech v oblasti SV. Podle výpovědí ředitelů ve všech dotazovaných oblastech⁵ došlo za období zapojení škol do projektu APIV B ke zlepšení informovanosti. K nejmenšímu zlepšení došlo v oblasti, kde byla míra informovanosti již na začátku nejnižší (*Poradenství v rámci kraje k poskytnutí pomoci v konkrétní situaci, kdy děti / žáci / učitelé / rodiče nezvládají začleňování do vzdělávacího procesu školy*). I zde alespoň mírné zlepšení deklarovala drtivá většina ředitelů (92 %)⁶, zhruba polovina hodnotila posun jako „střední zlepšení“. Ředitelé škol krajské sítě vnímají v závěrečné fázi projektu alespoň mírné zlepšení ve všech předložených dotazovaných oblastech SV⁷. K největším posunům dle ředitelů došlo v oblasti *Spolupráce učitelů s AP* a *Spolupráce učitelů se ŠPP*. Významně se podle ředitelů zlepšilo také *Klima školy*, *Psaní IVP* a *Komunikace s rodiči*. Stejně jako v případě ředitelů i učitelé vnímají posun ve všech dotazovaných oblastech, nejvíce poté v oblasti *Spolupráce učitelů s AP*. K významnému zlepšení podle učitelů došlo také v oblasti *Klima školy* a *Komunikace s rodiči dětí/žáků*. V této části dotazníkového šetření bylo navíc zjištěno mírné navýšení podílu diagnostikujících pedagogů (z 29 % ve vstupním šetření na 34 % ve výstupním)⁸.

Posuny v kompetencích učitelů a ředitelů

Jak dokládá graf č. 7, drtivá většina ředitelů zapojených škol (91 % určitě ano, spíše ano) v rámci výstupního šetření uvedla, že díky projektu APIV B došlo ke zvýšení jejich odborných a manažerských kompetencí v oblasti SV.

⁴ Zdroj: Evaluační zpráva za rok 2021/2022, N = 77.

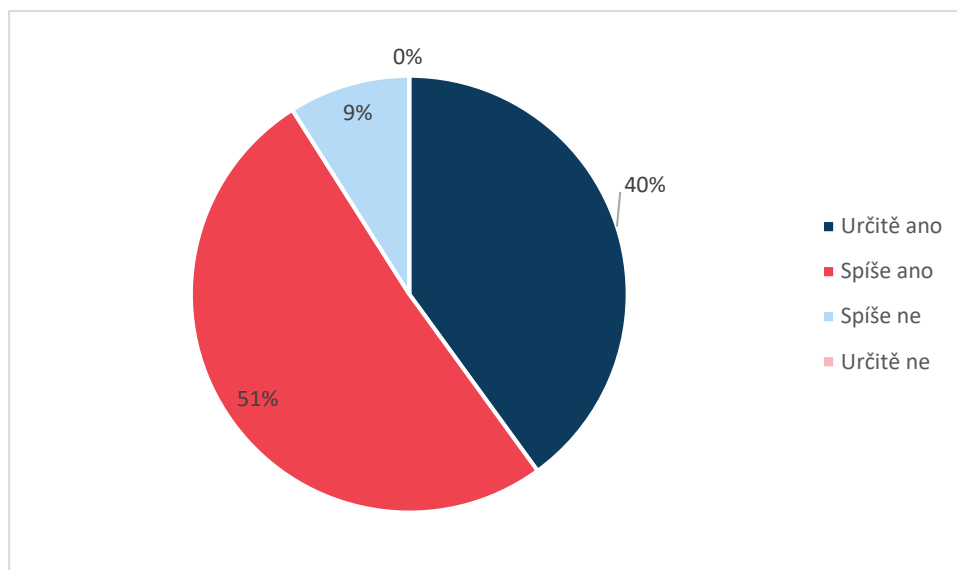
⁵ 1. Postup při stanovování druhů a stupňů PO u dětí a žáků; 2. Spolupráce školy s PPP a SPC při stanovování PO; 3. Postup při stanovování PO 1. stupně; 4. Administrativa spojená s PO dětí i žáků; 5. Poskytování PO ve vzdělávacím procesu podle konkrétních diagnostikovaných i nediodagnostikovaných typů SVP dětí/žáků; 6. Poradenství v rámci kraje k poskytnutí pomoci v konkrétní situaci, kdy děti / žáci / učitelé / rodiče nezvládají začleňování do vzdělávacího procesu školy.

⁶ Zdroj: Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření na školách zapojených v projektu APIV B, N = 231.

⁷ 1. Spolupráce učitelů s AP; 2. Spolupráce pedagogů a ŠPP; 3. Komunikace s rodiči dětí/žáků; 4. Klima školy; 5. Psaní IVP/PPLP; 6. Organizace výuky v heterogenní třídě; 7. Oblast osobního a profesního rozvoje; 8. Diagnostiku dětí/žáků se SVP; 9. Legislativa; 10. Výukové metody pro děti/žáky s různými vzdělávacími potřebami; 11. Spolupráce s PPP/SPC; 12. Výkaznictví, administrativa spojená s poskytováním podpory dětem/žákům se SVP; 13. Odlišné formy hodnocení; 14. Něco jiného.

⁸ Zdroj: Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření na školách zapojených v projektu APIV B, N = 2743.

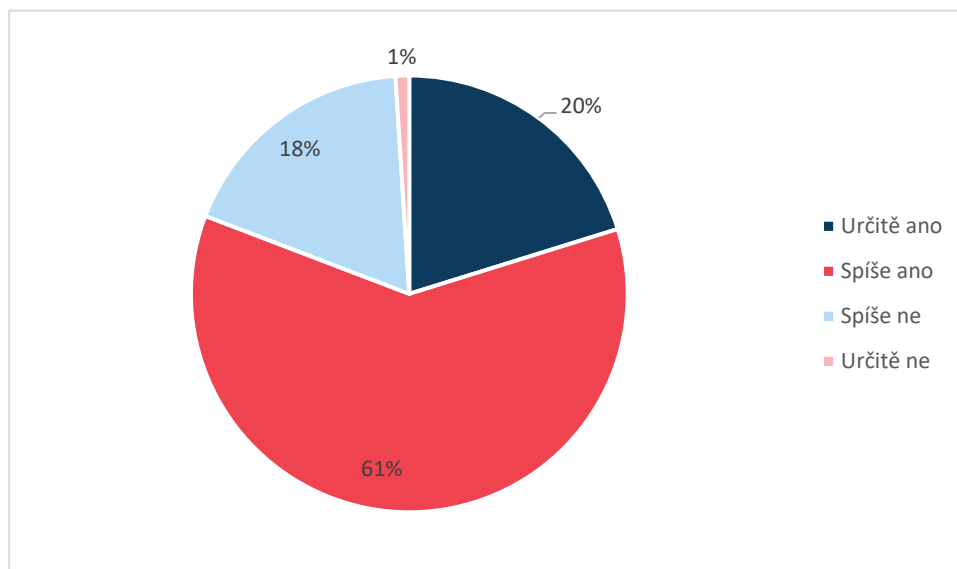
Graf 7 Zlepšení odborných a manažerských kompetencí ředitelů škol v důsledku zapojení do projektu APIV B

N=231; Otázka: (ředitelé) Domníváte se, že projekt APIV B zvýšil Vaše odborné a manažerské kompetence v oblasti SV?; Zdroj: Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření na školách zapojených v projektu APIV B.

Také většina podpořených učitelů účastnících se výstupního šetření (81 % určitě ano, spíše ano) uvedla v tomto šetření, že projekt APIV B zvýšil jejich profesní nebo osobnostní kompetence pro vzdělávání dětí/žáků se SVP (graf č. 7).

Graf 8 Zvýšení profesních nebo osobnostních kompetencí pro vzdělávání dětí/žáků se SVP v důsledku zapojení do projektu APIV B – učitelé

N=2743; Otázka: (učitelé) Domníváte se, že projekt APIV B zvýšil Vaše profesní nebo osobnostní kompetence pro vzdělávání dětí/žáků s různými vzdělávacími potřebami?; Zdroj: Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření na školách zapojených v projektu APIV B.

Přenos znalostí a dovedností do praxe

Nad rámec výstupního šetření uvádí souhrnná reflektivní zpráva přenos uplatnění znalostí a dovedností do praxe. Ve školní praxi je nejvíce zřejmý vliv podpory v oblasti realizace pedagogické diagnostiky, vytváření a hodnocení IVP a PLPP. Ve školní výuce tak dochází k uplatňování konkrétních metod a k aplikaci poznatků z oblasti pedagogického hodnocení pokroků žáků. Podpoření pedagogové si z DVPP do praxe přenesli konkrétní psychohygienické strategie, způsoby relaxace spojené s prevencí syndromu vyhoření. Znalosti z této oblasti využili v komunikaci s rodiči dětí/žáků, kolegy, ve stanovení priorit, ve změně návyků, v soukromí i ve výuce dětí a žáků. Přenos do školní praxe nastal i u managementu škol v řadě konkrétních organizačních, administrativních nebo komunikačních opatření.

Hodnocení aktuálního stavu školy v oblasti SV z pohledu ředitelů

Většina dotázaných ředitelů (61 %) hodnotila v rámci výstupního šetření aktuální stav školy v oblasti poskytování společného vzdělávání⁹ jako nadprůměrný¹⁰, 9 % dokonce ohodnotilo aktuální stav školy v této oblasti jako ideální. Vysoké ohodnocení aktuálního stavu SV na školách odpovídá vysokému hodnocení i v jednotlivých oblastech SV. Podle výstupního šetření si školy zapojené v krajské síti ve schopnosti zařazovat žáky se SVP do hlavního vzdělávacího proudu nejlépe vedou v oblasti Spolupráce učitelů s AP, tedy zároveň v oblasti, kde podle ředitelů i učitelů došlo v době trvání projektu APIV B k největšímu zlepšení. Stejně tak oblast Klima školy je z pohledu ředitelů zapojených škol hodnocena vysoce nadprůměrně, 30 % ředitelů ji hodnotí jako ideální¹¹, 58 % jako nadprůměrnou. Mezi další oblasti, které jsou v současnosti na vysoké úrovni, patří podle ředitelů Spolupráce školy s PPP/SPC, Spolupráce pedagogů a ŠPP, Zvládání administrativy a Komunikace s rodiči dětí/žáků. V hodnocení zlepšení v jednotlivých oblastech učitelů byla Spolupráce školy s PPP/SPC hodnocena jako oblast s nejnižší mírou zlepšení.

Schopnost úpravy ŠVP vedením škol měla být pozitivně ovlivněna vzhledem k přítomnosti DVPP „Podpůrná opatření pro vzdělávání žáků se SVP – úprava obsahu a výstupů ze vzdělávání dětí žáků a studentů“ určeného pro všechny stupně vzdělávání – MŠ, ZŠ, SŠ, ZUŠ, SVČ. Obsahem vzdělávacího programu je úprava RVP, ŠVP a IVP. Analýza indexu lektora odhaluje přijetí tématu VP během 6 měsíců do června 2022. Orientační ukazatel kvality lektora je získáván online dotazníkem. Tabulka č. 3 ukazuje hodnocení odrážející vysokou spokojenost s výkonem lektorů prezentujících toto téma na všech úrovních vzdělávání. Spolehlivost údaje týkajícího se hodnocení tématu za školy na úrovni ZUŠ je vzhledem k nízkému množství respondentů méně spolehlivá.

Tabulka 3 Počet hodnocení a přijetí DVPP "Podpůrná opatření pro vzdělávání žáků se SVP - úprava obsahu a výstupů pro management"

	Počet hodnocení	Průměrné hodnocení lektorů
--	-----------------	----------------------------

⁹ Aktuální stav školy v oblasti poskytování SV je složen z vícero hodnocených aspektů: 1. Spolupráce učitelů s AP; 2. Klima školy; 3. Spolupráce s PPP/SPC; 4. Spolupráce pedagogů a ŠPP; 5. Výkaznictví, administrativa spojená s poskytováním podpory dětem/žákům se SVP; 6. Komunikace s rodiči dětí/žáků; 7. Psaní IVP/PLPP; 8. Legislativa; 9. Organizace výuky v heterogenní třídě; 10. Oblast osobního a profesního rozvoje; 11. Diagnostika dětí/žáků se SVP; 12. Výukové metody pro děti/žáky s různými vzdělávacími potřebami; 13. Odlišné formy hodnocení; 14. Něco jiného.

¹⁰ Zdroj: Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření na školách zapojených v projektu APIV B, N = 231.

¹¹ Zdroj: Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření na školách zapojených v projektu APIV B, N = 231.

MŠ	87	5,03
ZŠ	201	5,12
SŠ	52	5,41
ZUŠ	13	5,23

Škála indexu lektora se pohybuje od 1 (zcela nespokojen/a) do 6 (zcela spokojen/a). Větší nebo mírná nespokojenost je mezi 1-3; střed škály tzn. neutrální postoj, je mezi 3 a 4; nad 4 je mírná nebo větší spokojenost. Pro vyhodnocení je nutné přihlídnout k počtu hodnocení. Čím větší tyto hodnoty jsou, tím větší je kvalita daného údaje.

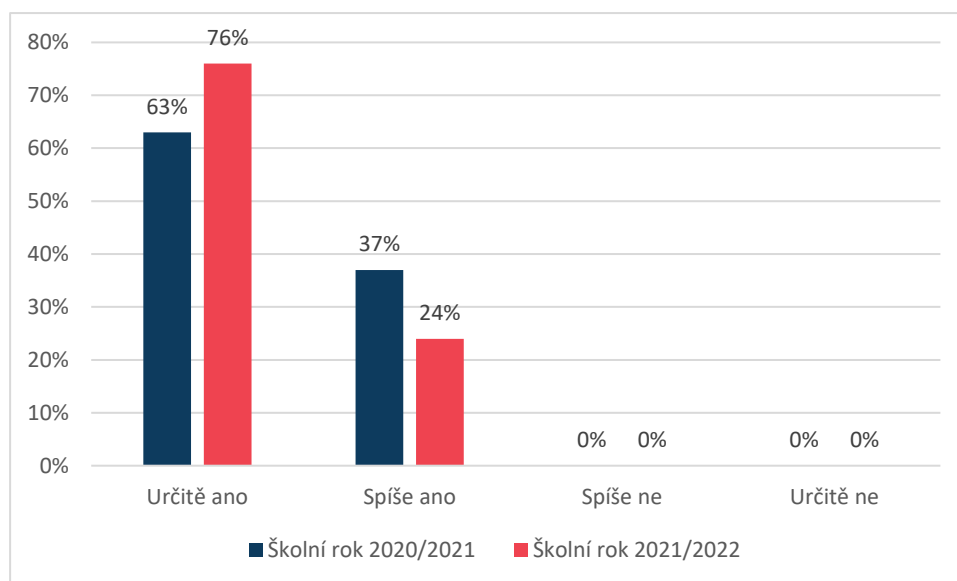
Souhrnné vyhodnocení na základě podkladů z realizovaných terénních šetření

Splnění dílčích kritérií EO A.1.6 i A.1.8 bylo dále vyhodnoceno také z dat terénního šetření na vzorku 30-35 škol zapojených v krajské síti APIV realizovaného týmem externí evaluace v rámci zpracování každé z celkem 4 průběžných zpráv externí evaluace.

Podpora z projektu obecně byla vnímána ze strany zástupců škol jako přínosná po celou dobu jeho trvání. Na začátku projektu považovalo podporu za velmi přínosnou nebo přínosnou přes 90 % ředitelů škol a školních garantů APIV. Jako velmi přínosnou nebo přínosnou označilo poskytovanou podporu v tomto období také 80 % dotazovaných učitelů. V dalším roce byl vyhodnocen přínos jednotlivých druhů podpory. Hodnocení „velmi přínosné“ a „přínosné“ dosahovalo v průměru k 60 %. V dalších letech byla přínosnost poskytované podpory obecně ze strany ředitelů zapojených škol hodnocena jako velmi vysoká, hodnocení přínosu (odpovědi „velmi přínosné“ a „přínosné“) se pohybovaly na 95 %. V případě školních garantů mezi školními lety 2020/2021 a 2021/2022 stoupla o 17 %. U učitelů bylo pozorováno stabilně vysoké hodnocení přínosu podpory pohybující se nad 90 %.

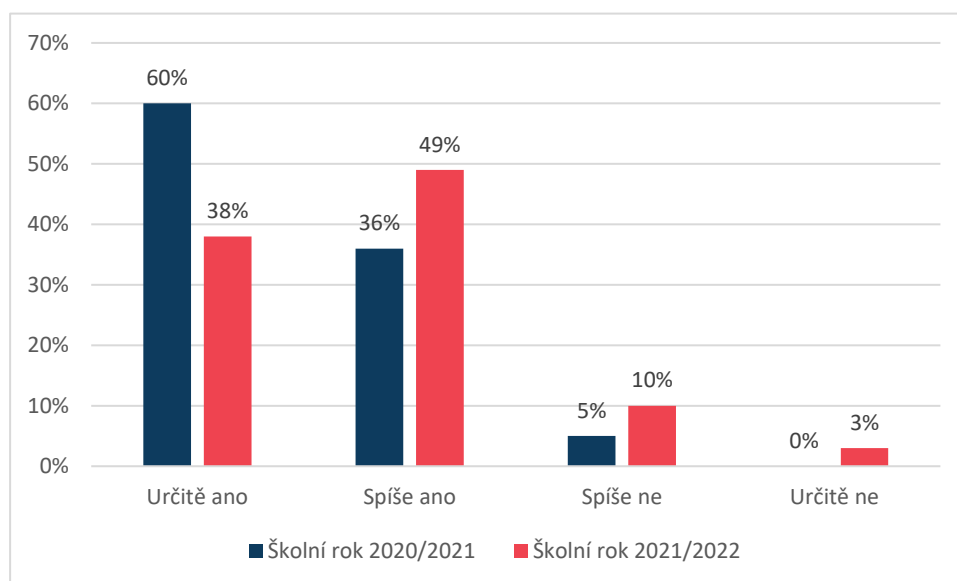
Výsledková kritéria byla šetřena s přehoupenutím projektu do vrcholné a pozdní fáze realizace, tj. v 3. a 4. PZ externí evaluace, tedy ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022. Z výsledků terénního šetření vyplývá, že zástupci škol jsou přesvědčeni o své schopnosti plánovat a realizovat výuku v souladu s cíli SV, tj. jsou schopni žákům se specifickými potřebami poskytovat podpůrná opatření I. až III. stupně, přičemž poskytování těchto opatření nemá negativní vliv na ostatní žáky bez identifikované podpory i fungování třídy jako celku. Mírný rozdíl v hodnocení je patrný mezi managementem škol a učiteli, kdy je přesvědčení o schopnostech úspěšného poskytování PO pro žáky se SVP výraznější u skupiny vedoucích pedagogických pracovníků. Graf č. 8 a 9 přináší meziroční srovnání odpovědí ze strany vedení škol a učitelů. Mezi školními lety 2020/2021 a 2021/2022 se upevnilo přesvědčení ředitelů zapojených škol o schopnosti školy plánovat a realizovat výuku v souladu s cíli SV.

Graf 9 Schopnost plánování a realizace výuky v souladu s cíli SV – ředitelé

N=30 (2020/2021), 29 (2021/2022); Otázka: (ředitelé) Jste dle vašeho názoru schopný/á plánovat a realizovat výuku v souladu s cíli SV? Daří se Vám poskytovat PO žákům se SVP?; Zdroj: Terénní šetření v rámci 3. a 4. PZ externí evaluace.

Graf 10 Schopnost plánování a realizace výuky v souladu s cíli SV – učitelé

N=42 (2020/2021), 32 (2021/2022); Otázka: (učitelé) Jste dle vašeho názoru schopný/á plánovat a realizovat výuku v souladu s cíli SV? Daří se Vám poskytovat PO žákům se SVP?; Zdroj: Terénní šetření v rámci 3. a 4. PZ externí evaluace.

V rámci terénního šetření byl dále hodnocen pocit přetíženosti v důsledku zavádění a dodržování nových postupů ve školské praxi. Ve školním roce 2020/2021 bylo velmi málo případů pedagogů, kteří se určitě cítili být přetížení a přibližně 25-30 % učitelů a ředitelů pociťovalo částečnou míru přetížení. To se ve školním roce 2021/2022 změnilo a míra přetížení vnímaná jako významná (odpovědi určitě ano) se zvýšila na hodnoty pohybující se mezi 35-40 %. Naopak ubylo případů, kdy se zástupci škol,

učitelé i ředitelé, určitě necítili být přetěžováni, hodnoty se snížily zhruba o 10 % v případě ředitelů i učitelů.

Výsledky terénního šetření dále rozvíjí výstupní šetření. Ředitelé ve srovnání s učiteli výrazně častěji uváděli, že učitelé jsou vyčerpanější (65 % ředitelé, 46 % učitelé) a frustrovanější než dřív (40 % ředitelé, 27 % učitelé). Frustraci a vyčerpání učitelů dává výstupní šetření zároveň do souvislosti s obecnou podporou SV z jejich strany. Zhruba polovina učitelů (54 %), jejichž postoj k SV se během posledních let zhoršil, zároveň uvedla, že jsou frustrovanější než dřív (Určitě ano nebo Spíše ano) a 71 % těch, co se jejich postoj změnil k horšímu, uvedlo, že jsou zároveň vyčerpanější než dřív.

Závěry evaluátora

Jednotlivá šetření u cílových skupin prováděná během celého trvání projektu včetně výzkumných šetření cílových skupin realizovaných ze strany externího evaluátora dokládají vnímání přínosu jednotlivých druhů podpor poskytovaných ze strany projektu. Prohloubení odborné kvalifikace vedoucích pedagogických pracovníků spočívající ve zvýšení jejich informovanosti a práci vedoucí k zvyšování osobnostních i profesních kompetencí se odráží v hodnocení současného stavu školy. Spokojenost škol zapojených ve školní síti APIV s podporou ze strany Center podpory byla šetřena v rámci průběžných terénních šetření externího evaluátora. Šetření doložila proaktivní přístup zástupců Center podpory. Komunikace mezi zástupci CP a školami v souvislosti s plněním smluvních povinností škol byla uskutečňována na vysoké úrovni, z části bylo výsledkem vedení intenzivní komunikace zapříčiněná „nesamostatností“ škol zacházející např. do neochoty samostatného plnění administrativních povinností vyplývajících ze zapojení v projektu a přenášení těchto povinností na zástupce CP.

5.5 Předávání příkladů dobré praxe v krajských sítích spolupracujících škol

EO A.1. Do jaké míry probíhá řízení a realizace projektů APIV v souladu s projektovou žádostí?

A.1.7. Dochází v krajských sítích spolupracujících škol k efektivnímu předávání příkladů dobré praxe?

Zdroje informací:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- Řízené rozhovory s manažery KA, HPM
- Řízené rozhovory s regionálními metodiky
- Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022
- Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření na školách zapojených v projektu APIV B

Předávání příkladů dobré praxe se v projektu dělo na vícero rovinách. Zkraje projektu v tomto ohledu fungovaly vzdělávací programy určené pro vedoucí pedagogické pracovníky. Ty se konaly mezi sousedícími zapojenými školami na regionální úrovni, kdy se zástupci těchto škol opakovaně scházeli na půdě jedné z těchto škol. Ředitelé, případně další VPP, takto získávali kontakty na své kolegy, mohli se navzájem inspirovat, spolupracovat atp.

Podobné navazování kontaktů probíhalo také na úrovni školních garantů APIV, pracovníků školy organizující služby projektu APIV B na škole po dobu zapojení do projektu. Evaluační zpráva za školní rok 2021/2022 přináší šetření spokojenosti školních garantů APIV. Spokojenost s celkem 11 setkáními školních garantů v minulém roce byla hodnocena příznivě. Tři nejvyšší ohodnocení ze 6bodové škály zvolilo 85 % respondentů. Celých 92 % školních garantů uvedlo, že jim setkání pomohla sdílet zkušenosti z pedagogické a projektové praxe. 74 % garantů doložilo navíc navázání nových kontaktů na kolegy/kolegyně z jiných škol a z nich se více než dvě třetiny domnívají, že jim do budoucna vydrží (určitě ano 66 % a spíše ano 13 %).

Z šetření zveřejněných v Evaluační zprávě za školní rok 2021/2022 vyplynulo, že školní garanti, kteří se účastnili pravidelného setkávání, si uvědomují jeho regionální význam, přestože hlavní náplní setkání bylo podání informací ohledně dočerpání služeb a náležitostí spojených s ukončením aktivit projektu. Školní garanti APIV přiznali přínos v získání kontaktů. Toto síťování zároveň považují za udržitelné, a to i vzhledem k relativně dlouhému období vzájemného setkávání, a tedy i sdílení školní praxe. Prospěšnost setkávání aktérů na stejné úrovni, na které se představitelé škol mohou společně bavit o problémech, které dobře znají, dokládá také hodnocení síťování ředitelů. Kvalitativní šetření mezi 14 řediteli škol v rámci školní sítě APIV poukázalo na ještě silnější pozitivní efekt předpokládající zachování získaných kontaktů a jejich další využívání. Na třetí úrovni figuruje síťování učitelů v rámci konání platform na podporu učitelů. Aktéři na úrovni učitelů přínos síťování vnímají, nicméně jedná se o kratší online zkušenosti bez opakovacího efektu. *„Jednorázově cítili, že je prospěšné mít si s kým promluvit. Evaluace ale ukázala, že učitelé zároveň nedávají mnoho šancí dlouhodobější udržitelnosti těchto kontaktů,“* okomentovala interní evaluátorka projektu. Podotkla také, že svou roli zde mohla sehrát i krátká zkušenost učitelů s tímto formátem.

Za jeden z hlavních pilířů podpory sdílení zkušeností škol byly stanoveny stáže. Uskutečnilo se 68 stáží, kterých se zúčastnilo 128 osob. Přestože se nakonec podařilo naplnit plán realizace stáží, vzhledem ke změně podmínek spojených s pandemií koronaviru byl právě tento druh podpory v rámci projektu významně upozaděn. Naplno probíhal pouze pár měsíců ve školním roce 2021/2022. Z vyhodnocení pedagogických portfolií vyplynulo, že 84 % účastníků je schopno („rozhodně“ nebo „spíše ano“) využít poznatky v praxi. Ještě větší podíl účastníků spatřovalo v absolvování stáže velký nebo střední přínos. Účastníci uvedli, že zkušenosti sdílí nejen s pedagogy ve škole (95 %), v níž učí, ale i s vedením školy (49 %).

Podle regionální metodiky snaha jednotlivých škol síťovat se významně závisí na otevřenosti vedení školy: *„Každá škola je tak na tom v tomto ohledu jinak. Lišil se i kraj od kraje. Zástupci některé školy mají pocit, že si zvládnou zajistit všechno sami, jinde bylo cítit, že se nechtějí otevírat proto, aby je někdo zvnějšku nenachytil. V projektu byl tak velký podíl celkové energie orientován do vnitřního prostředí školy, tedy splnění hranice bagatelní podpory, že na budování vnějších vazeb příliš nezbývalo. Školy byly do značné míry zahlceny řešením vlastních problémů, v takové situaci se k síťování nenechají lehce vyprovokovat, pokud to není jejich aktuální významná potřeba. Z našeho pohledu jsme občas měli dojem vytváření aktivity pro aktivitu.“*

Také výše uváděné platformy pro pedagogy a členy školních poradenských pracovišť byly v prodloužení projektu spuštěny jako nová možnost sdílení zkušeností účastníků. Platformou pro pedagogy bylo uskutečněno 48 (ze 48 plánovaných). Podle Evaluační zprávy za školní rok 2021/2022 90 % účastníků platforma pomohla sdílet zkušenosti z praxe. 26 % účastníkům platforma pomohla navázat nové kontakty, které, jak se domnívají, do budoucna vydrží.

Pokud odhlédneme od sdílení příkladů dobré praxe z hlediska síťování, bohatý zásobník příkladů dobré praxe představuje webová interaktivní aplikace společného vzdělávání Zapojmevšechny.cz. Aplikace obsahuje metodiky, aktivity a domácí a zahraniční inspiraci z oblasti SV ve formě videí, podcastů, článků, vzorových dokumentů, vzorových náplní práce, interaktivních testů a metodických listů. (Řešeno také pod EO A.1.1 a A.1.2.) Závěrečná zpráva z výstupního šetření dokládá, že aplikaci pravidelně využívá 12 % ředitelů¹². „Aplikace je svatý grál. Je to něco, co je učitelům k dispozici ihned. Jsou tam hromady příkladů dobré praxe, snadné vyhledávání, obsah se dá stáhnout jako off-line kniha. Je to úžasný informační zdroj pro učitele,“ vyjádřila se interní evaluátorka projektu.

Závěry evaluátora

Projekt APIV B v rámci svých jednotlivých klíčových aktivit vynaložil veškerou potřebnou energii k nastartování předávání příkladů dobré praxe mezi školami ve školní síti APIV. Během realizace projektu byla tato oblast systematicky podporována a cílové skupiny projektu potvrdily její přínosy.

5.6 Příspěvní projektů APIV A a APIV B k implementaci společného vzdělávání na školách

EO A.2: Jak napomohla realizace projektů APIV A a APIV B školám a učitelům při implementaci §16 školského zákona ve znění zákona č. 82/2015 Sb.?

Zdroje informací:

- Případové studie na 5 zapojených a 5 nezapojených školách

Zástupci vybraných škol (5 škol v projektu zapojených a 5 nezapojených), které na počátku projektu daly souhlas s účinkováním v případové studii, prošli v úvodu případové studie sadou dotazování. Bylo tak vytvořeno 10 medailonků obsahujících základní parametry školy. Hlubší informace získané úvodním dotazováním byly využity k vytvoření profilů jednotlivých škol popisujícím realizaci společného vzdělávání.

Na úvodní dotazování navázalo hloubkové dotazování na vybrané téma spojené se SV představující významnou problematiku na dané škole. Byla tak zpracována další část případové studie, která kromě komplexního pohledu na vybranou problematiku z oblasti SV přinesla i podrobnosti týkající se řízení procesů ve škole a podrobnější představu o převládajícím klimatu školy. Klima školy bylo dále analyzováno prostřednictvím online dotazníků určených rodičům věnovaných tomuto tématu. Dále bylo zařazeno dotazování zřizovatelů všech škol figurujících v případové studii. Toto dotazování bylo uskutečněno znovu po dvou letech.

Vzhledem k tehdy aktuálnímu dění spojenému s uzavřením škol v důsledku protiepidemických vládních opatření bylo navazující šetření v rámci případové studie věnováno tématu pojetí povinné distanční výuky ve vztahu k žákům se SPV.

¹² Zdroj: Závěrečná zpráva z výstupního dotazníkového šetření na školách zapojených v projektu APIV B, N = 231.

Závěr případové studie byl věnován hloubkovému popisu pojetí výuky v souladu s principy společného vzdělávání vybraného dítěte/žáka se SPV.

Jednotlivá dotazování byla spojena s vnímáním přínosu plynoucím z podpory poskytované v rámci projektu APIV B. Přestože se zástupci škol k vlivu podpory z projektu na probíranou problematiku vyjadřovali různě, dá se konstatovat, že převládající názor připouští vědomí přítomnosti vzdělávací podpory na škole. Většina dotazovaných zástupců škol však zpochybnila přímý vliv projektu na probíranou oblast společného vzdělávání. Z dotazování tak nevyplývalo, že by poskytovaná podpora měla přímý vliv na řešení vyvstalých výzev na jednotlivých školách.

Závěry evaluátora

Z důvodů uvedených níže případová studie ustoupila od původního záměru vyplývajícího ze ZD porovnat podpořené a nepodpořené školy mezi sebou k poskytnutí hloubkového exkurzu do specifických problémů SV.

Dotazování zástupců škol zapojených v případové studii nepotvrdilo přímý vliv podpory poskytované v rámci projektu na řešení jednotlivých výzev spojených s oblastí SV. Dotazování zástupců škol obecně nebyli schopni specifikovat, jakým způsobem se přítomnost podpory plynoucí z projektu ve vztahu k jednotlivým tématům případové studie projevila. Případová studie byla zároveň dimenzována tak, že dotazování se postupně ubíralo od obecných témat směrem k detailním. Může tak platit, že v prvních ročnících šetření spojených s vypracováním případové studie, kdy byla dotazována obecná témata, zástupci škol zatím nepociťovali přímý vliv projektu, zatímco ke konci těchto šetření, kdy již přímý vliv identifikovat mohli, již byli dotazováni na potenciální pozitivní vliv na úroveň problematik jednotlivých žáků. Zatímco dotazovaný tak např. mohl vyvracet přímý vliv projektu na dotazovanou oblast, mohl tento vliv vnímat hned u vedlejšího tématu, které se však do případové studie nedostalo. Z dotazování bylo zároveň patrné, že zástupci škol vnímají podporu z projektů na obecné úrovni. Mnohdy na jedné škole působí souběžně vícero projektů najednou, zástupci škol si nejsou vědomi, o který z projektů se jedná, stejně tak, který projekt je ovlivnil kdy, jakým způsobem a v jakém tématu. Obecně se dá říct, že si jsou vědomi určitého posunu, který se nemusí týkat pouze konkrétní dovednosti, ale i samotného obecného vnímání problematiky. Vnímání obecné přítomnosti projektu přinášejícího informace o oblasti společného vzdělávání byla z odpovědí respondentů zapojených škol patrné. Dá se tak závěrečně konstatovat, že pouhá přítomnost projektu na dané škole dokázala ovlivnit smýšlení jednotlivých aktérů vzdělávání. Výpovědi zástupců nezapojených škol dovolují tušit rozdílné a vzájemně neporovnatelné úrovně společného vzdělávání na školách napříč Českou republikou – případová studie zahrnovala školy plně uplatňující principy SV již před novelou školského zákona a jiné vzhledem k vlastním specifikům (např. v případě školy na pražském sídlišti, kdy téměř čtvrtinu každé třídy tvoří žáci-cizinci) odmítající, a tak i souběh mnoha faktorů ovlivňujících úroveň společného vzdělávání na školách.

5.7 Spolupráce mezi relevantními projekty

EO A.3: Jak probíhá spolupráce s ostatními relevantními projekty a jakých společných výsledků bylo dosaženo?

Zdroje informací:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- Řízené rozhovory s manažery KA
- Řízené rozhovory s koordinátory KA Spolupráce
- Řízené rozhovory s věcným garantem výzvy a administrátorem projektu
- Dotazníkové šetření mezi účastníky odborných panelů (realizováno interní evaluací)
- Průběžné evaluační zprávy

Spolupráce mezi systémovými projekty probíhala spíše v rovině informovanosti. Každý projekt řešil unikátní téma a již z principu byly projekty nastaveny tak, aby se vzájemně nepřekrývaly. Z této skutečnosti pak vyplývá to, že nebyl příliš prostor pro intenzivní spolupráci projektu či vytváření společných výstupů. Projekty tak spolupracovaly v oblastech, ve kterých na sebe navazovaly, a tam, kde vzájemná komunikace byla pro projekty účelná.

Dle vyjádření zástupců MŠMT aktivita spolupráce naplnila svůj účel. Mezi projekty probíhala výměna informací. Aktivita spolupráce měla vést i k vytváření určité sdílené vize o problémech ve školní praxi a v určitých oblastech k tomu díky spolupráci docházelo. K synergiím projektů docházelo také ve vztahu k cílovým skupinám. Příbuzná témata byla prezentována na odborných panelech ostatních systémových projektů.

V rámci realizace projektů byla rovněž navázána spolupráce s řadou organizací, institucí, odbornou veřejností a akademickou sférou.

Dobrym příkladem spolupráce mezi systémovými projekty APIV A, APIV B, PPUČ, SYPO, SRP a KSH je vytvoření Balíčku podpory zaměřeného na pedagogickou diagnostiku a formativní hodnocení. Jedná se o celý balíček aktivit, kdy některé projekty vytvářejí publikace k této problematice, jiné vzdělávací programy, další školí v terénu či realizují metodické webináře. Snahou bylo tyto aktivity provázat tak, aby byl vytvořen jeden společný výstup a podpora cílové skupiny pedagogů tak byla systematictější.

Závěry evaluátora

Spolupráce mezi projekty probíhala spíše v rovině vzájemné informovanosti mezi systémovými projekty, výměně zkušeností, vzájemného poskytování dat a účasti na odborných panelech. Z nastavení projektů zaměřených na unikátní témata vyplývá, že mezi projekty nedocházelo ke spolupráci formou zpracování společných výstupů. I tak je však spolupráci možné považovat za účelnou. Spolupráce mezi jednotlivými projekty přispěla k lepší koordinaci projektů a systematictějšímu zacílení projektových aktivit. K synergiím projektů docházelo ve vztahu k cílovým skupinám (viz například Balíček podpory zaměřený na pedagogickou diagnostiku a formativní hodnocení). Spolupráce jako povinná aktivita se osvědčila.

5.8 Nezamýšlené dopady projektů APIV

EO A.4: Jaké byly nezamýšlené dopady projektů APIV?

Zdroje informací:

- 1.- 4. Průběžná evaluační zpráva
- Řízené rozhovory s manažery KA

- *Řízené rozhovory se školními garanty projektu APIV, vedoucími pedagogickými pracovníky a pedagogickými pracovníky*
- *Řízené rozhovory se zástupci spolupracujících subjektů¹³*
- *Průběžné evaluační zprávy*

Níže je uveden výběr nezamýšlených dopadů identifikovaných na základě terénního šetření provedeného v rámci této etapy evaluace. Uvedeny jsou především nezamýšlené dopady, které byly v rámci šetření zmíněny opakovaně.

Projekt APIV A

- Etablování NPI ČR jako odborné instituce v odborném pedagogickém společenství a v akademickém prostředí jak v Česku, tak v zahraničí.
- Spolupráce s organizacemi a pracovišti věnujícími se dané problematice (pracovní skupiny či pracoviště MŠMT, pedagogické fakulty atp.), navázání nových kontaktů a možnosti je dále rozvíjet.
- Přímá práce se školami ve smyslu řešení jejich konkrétních problémů díky aktivitě akčního výzkumu, kdy se přímo ve školách v rámci výzkumu řeší složité případy žáků s náročnými obtížemi (žáci s PAS a dalšími neurologickými obtížemi či onemocněními).
- Sledovanost metodických webinářů dalšími zainteresovanými skupinami – pedagogickými pracovníky, pracovníky ČŠI a akademickými pracovníky.
- Nastolení spolupráce a komunikace napříč původně názorově roztříštěnou komunitou neslyšících (ve smyslu názorů na obsah RR pro ČZJ).
- Získání vysokého odborného kreditu v zahraničí v souvislosti s vytvořením RR pro ČZJ.
- Zpracování a ověření unikátních zpětnovazebních mechanismů v KA 5. Jedná se o velmi komplexně, propracovaně, odborně a jedinečně zpracovanou metodiku, která je přenositelná i do jiných projektů.

Projekt APIV B

- Navázání kontaktů a spolupráce se subjekty působícími v oblasti vzdělávání. Spolupráce státní instituce s neziskovým sektorem. Možnost vyměnit si zkušenosti z oblastí, ve kterých se denně pohybují. Schopnost prosadit změny na základě lepšího vhledu do terénu, které jim zprostředkují neziskové organizace (Člověk v tísní, Nová škola, Meta). Rozšíření oblastí a nabídky služeb, které neziskové organizace poskytují.
- Vzájemná spolupráce mezi lektory, výměna zkušeností a podnětů, jak dál školit díky pravidelným seminářům k lektorským dovednostem a odborným panelům.
- Sdílení příkladů dobré praxe i mimo projektové aktivity. A to jak mezi vedoucími pracovníky škol bezprostředně po skončení aktivit, tak také v reflexi s ostatními členy pedagogického sboru během porad a při jiných příležitostech. Při nich také probíhá předání nově získaných znalostí pedagogům, kteří se školení neúčastnili.

¹³ Jedná se o zástupce Agentury pro sociální začleňování, Člověka v tísní, Výboru pro vzdělávání Romů a neziskových organizací Nová škola a Učitel naživo.

- Navázání nových kontaktů a porovnání zkušeností s jinými školami, které jsou podobné (velikostí, umístěním), ale také se školami, které jsou odlišné.
- Navázání užší spolupráce se zástupci pedagogicko-psychologických poraden.
- Získání nových informací a poznání nových možností v oblasti managementu práce. Osobní i profesní rozvoj. Zavedení inovací do škol díky projektu.
- Rozvoj nových témat, která jsou v prostředí školy důležitá a dotýkají se života žáků.

Závěry evaluátora

Oba projekty měly kromě zamýšlených dopadů i dopady nezamýšlené. Všechny nezamýšlené dopady je možné hodnotit jako pozitivní. Nezamýšlené dopady dále přispívají k dosažení systémových změn.

6 Hodnocení projektu z hlediska naplnění principů 3E/5U

Účinnost

Hodnocení kritéria účinnosti je založeno na posouzení skutečnosti, zda bylo možné při stanovených vstupech (finanční prostředky, lidské zdroje, čas) dosáhnout lepších výsledků, popřípadě zda bylo možné vstupy vynaložit účinněji.

Způsob využití disponibilních zdrojů (finanční prostředky, lidské zdroje, čas) a způsob realizace projektových aktivit lze hodnotit jako účelný. Evaluátorovi není známá žádná oblast či oblasti, jejichž vyšší preference (na úkor jiných) by zcela zřejmě mohla vést k celkově lepším výsledkům projektu. Příkladem naplnění účelnosti může být KA 5 projektu APIV A, v rámci které se po neúspěšné realizaci formou externí dodávky podařilo zrealizovat výstupy účelněji, a to formou osobních výdajů. Dalším příkladem je převedení vzdělávacích programů do formy webinářů (nejen v souvislosti s pandemií koronaviru), díky čemuž se podařilo proškolit větší počet osob a celkově výstupy projektu lépe diseminovat v terénu. Z tohoto pohledu lze považovat kritérium účinnosti za naplněné.

V této věci je však třeba poznamenat, že volba alternativních řešení byla v rámci realizace projektů velmi omezená a variantní řešení nebyla předmětem našeho zkoumání. Oba projekty naplňovaly aktivity předepsané výzvou a jejich úkoly byly natolik unikátní, že alternativní řešení nemohly spočívat v odklonu projektových aktivit od podmínek daných chartou projektu.

Úspornost

V případě kritéria úspornosti je posuzováno, zda daného výsledku bylo možno dosáhnout při nižších vstupech (finanční prostředky, lidské zdroje, čas). Posuzována bývá mimo jiné nezbytnost jednotlivých projektových aktivit a k nim vztahených nákladů pro dosažení stanovených výstupů (výsledků).

Kritérium úspornosti lze hodnotit jako naplněné. Realizace projektů probíhala dle schválené projektové žádosti včetně změn, a to bez navýšení finančních prostředků. V průběhu hodnocení nebyla zaznamenána žádná projektová aktivita (nebo její část), kterou by bylo možné považovat za zbytnou

z hlediska jejího vlivu na dosažení stanovených výstupů a výsledků projektu. Projekty v tomto ohledu představují ucelený a logický soubor aktivit. Za disponibilní zdroje bylo dosaženo výstupů, které jsou na velmi vysoké úrovni a vesměs jsou pozitivně přijímány.

S ohledem na specifičnost hodnocených projektů (projektových aktivit a výstupů projektu) se velmi obtížně nachází relevantní data pro srovnání za účelem detailnějšího a objektivního posouzení kritéria úspornosti. Z těchto důvodů nelze provést relevantní posouzení vynaložených vstupů a dosažených výstupů projektu.

Užitečnost

Hodnocení kritéria užitečnosti je založeno primárně na posouzení užitečnosti (přínosnosti) projektových aktivit a výstupů projektu.

Výstupy projektu APIV A jsou na velmi vysoké úrovni a dle vyjádření odborné veřejnosti svojí kvalitou dokonce předčily očekávání. Výstupy projektu APIV B jsou rovněž vesměs pozitivně hodnoceny ze strany cílových skupin. Cílové skupiny považují výstupy projektů za přínosné. Projektům se podařilo dosáhnout očekávaných změn v systému vzdělávání. Kritérium užitečnosti je tak možné považovat za splněné.

Udržitelnost

V případě hodnocení tohoto kritéria je zejména posuzováno, zda existují předpoklady z hlediska udržitelnosti výstupů a výsledků projektu i po ukončení jeho realizace.

Udržitelnost projektů nebyla v rámci výzvy IPs stanovena, nicméně projektové týmy vynaložily úsilí, aby výstupy projektů byly využívány i po ukončení realizace projektů. Většina výstupů aktivit má předpoklad pro využití i po ukončení realizace projektu. Využitelnost bude zajištěna jak kmenovou činností NPI ČR, tak dalšími organizacemi či jsou výstupy volně k dispozici školám prostřednictvím webového portálu. Zajištění udržitelnosti jednotlivých výstupů je podrobně popsáno v kap. 4.1. Kritérium udržitelnosti je možné považovat za splněné.

Relevance

Hodnocení kritéria relevance se vztahuje k posouzení potřeby projektu.

Kritérium relevance lze hodnotit za naplněné. Potřeba projektu je relevantně definována a popsána v chartě projektu. V rámci realizace projektu nebyly zaznamenány skutečnosti, které by relevancí projektu v tomto ohledu nějakým způsobem významně ovlivnily.

7 Zhodnocení práce s doporučeními v průběhu realizace evaluace

Tabulka 5: Zhodnocení zapracování doporučení z předchozí zprávy

Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II Část II: Evaluační okruh A – Evaluace projektů APIV

Evaluační zpráva	Název doporučení	Popis doporučení	Zpracování doporučení
1.PZ	Posílení personálních kapacit	Z hlediska úspěšné realizace celého projektu bylo doporučeno personálně posílit řešitelský tým u KA 1 a KA 2 APIV B z důvodu nadměrného objemu činností při zajišťování podpory krajské sítě škol.	Doporučení bylo zohledněno. Během dalšího evaluovaného období došlo k posílení administrativních kapacit za účelem zajišťování podpory krajské sítě škol. V současné době je řada administrativních úkonů, které dříve museli vykonávat pracovníci CP či samotní lektori, zajišťovaná centrálně.
1. PZ 2. PZ	Posílení týmu lektorů	Projektu APIV A bylo doporučeno vhodně optimalizovat kritéria pro výběr lektorů tak, aby umožnila zapojení dalších odborníků z oblasti školství do projektu a bylo tak umožněno uspokojení poptávky zapojených škol v projektu APIV B.	Doporučení bylo zohledněno alternativním způsobem. Projektové týmy učinily několik kroků k posílení týmu lektorů: <ul style="list-style-type: none">- byli osloveni lektori věnující se implementaci, kteří v minulých letech absolvovali certifikovaný kurz v rámci kmenové činnosti NIDV a NÚV,- byly dojednány podmínky zapojení tzv. excelentních lektorů na základě schválení ŘV,- lektorům bylo ze strany APIV A nabízeno opakované proškolení,- byla projednávána možnost proškolení lektorů formou webináře a další zjednodušené formy proškolení lektorů na straně projektu APIV B,- úprava základní mzdové sazby lektorů pro zvýšení jejich zájmu, zvýšená podpora lektorů a také evaluace jejich činnosti. Výše uvedené kroky vedly k posílení týmu lektorů, aniž by bylo nutné měnit kritéria pro výběr lektorů.
1. PZ	Nabídka témat VP	V rámci opakovaného proškolení lektorů v jednotlivých tématech více zdůrazňovat specifika jednotlivých typů škol a školských zařízení a témata tak více přizpůsobit potřebám škol zapojených do krajské sítě.	Doporučení bylo zohledněno. Byla rozšířena nabídka VP pro SŠ, ZUŠ a SVČ. Projekt APIV B rovněž připravil vlastní VP, které pokryly zjištěné potřeby cílových skupin.
1. PZ	Redukce počtu infoseminářů pro veřejnost	Ve prospěch ušetření ekonomických i lidských kapacit evaluátor doporučil zvážit možnosti optimalizace počtu a šíře realizovaných infoseminářů pro veřejnost. Získané kapacity naopak využít ve prospěch jejich širší propagace tak, aby se zvýšila celková návštěvnost akcí.	Doporučení bylo zohledněno alternativním způsobem. Realizátor projektu potažmo management KA 3 APIV B nereflekoval doporučení, které vyplynulo z šetření v rámci 1. PZ. Realizátor považoval počet pořádaných jednorázových akcí v podobě infoseminářů za adekvátní. Úpravy v realizaci spíše než na posílení jejich kvality na úkor kvantity (pojící se především s větším prostorem ponechaným přípravě a oslovení publika) zacílil na úspěšnější oslovení rodičovské veřejnosti (vzhledem k tomu, že doposud se seminářů účastnili převážně zástupci pedagogického sboru).

Evaluace individuálních systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV-II Část II: Evaluační okruh A – Evaluace projektů APIV

1. PZ	Vytvoření uceleného materiálu specifikujícího cíle výzkumu prováděného v rámci KA 2 projektu APIV A	V dokumentaci projektu (ZoR č. 1 až 5) absentoval materiál, který by dostatečným způsobem popsal výzkumný design, specifikoval by cíle prováděného výzkumu, jednotlivé metody šetření atp. Zároveň byly metody výzkumu upravovány v závislosti na závěrech z jeho dosavadního postupu. Doporučení spočívalo v dopracování a aktualizaci výzkumného designu v ucelené podobě.	Doporučení bylo zohledněno. V rámci 9. ZoR byl doplněn ucelený design monitorovacího šetření, který podrobně popisuje cíle prováděného výzkumu i jeho plánovaný průběh. Doložen byl rovněž Výzkumný design šetření self-efficacy učitelů pro společné vzdělávání. Aktivita tak byla dostatečně zarámovaná a popsána.
2. PZ	Účast zástupců decizní sféry na odborných panelech a poskytnutí zpětné vazby ze strany MŠMT realizátorům projektů.	Využitelnosti výstupů KA 2 a KA 4 projektu APIV A by výrazně napomohlo, kdyby se zástupci decizní sféry účastnili odborných panelů, na kterých jsou jednotlivé aspekty společného vzdělávání a identifikované problémy široce diskutovány. Získané informace tak mohou být pro práci MŠMT velmi přínosné. V případě, že by personální kapacity MŠMT neumožňovaly účast na odborných panelech, bylo by alespoň vhodné, aby byla realizátorovi projektu poskytnuta zpětná vazba ze strany MŠMT s informací o tom, zda a jak s výstupy nakládá, případně na co se má realizátor dále zaměřit.	Doporučení bylo zohledněno. Pro zvýšení využitelnosti výstupů projektu APIV A byl uspořádán seminář pro hlavního uživatele výstupů – MŠMT, který se zaměřil na výsledky výzkumu pro potřeby vzdělávací politiky, nejdůležitější zjištění a umožnil širší diskuzi nad návrhy systémových či cílených opatření pro zlepšení školské praxe v oblasti společného vzdělávání. Semináře se účastnili nejen zástupci decizní sféry, ale rovněž pracovníci České školní inspekce, realizačního týmu APIV B, NPI ČR a další aktéři, kteří mohou výsledky výzkumu využít pro svou práci a na semináři sdílet své zkušenosti. Z vyjádření zástupců MŠMT vyplývá, že i přes absenci zpětné vazby, MŠMT výstupy využívá a jsou velmi cenným podkladem pro návrh novelizace vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a rovněž pro formulaci Strategie vzdělávací politiky 2030+. Rovněž jsou závěry z monitoringu využívány pro nastavení zaměření dotačních titulů.
3. PZ	Snížení počtu konaných odborných panelů projektu APIV A	Vzhledem k tomu, že odborné panely jsou jedním ze zásadních kanálů, kterými se výstupy projektů šíří mezi odbornou veřejnost, evaluátor doporučuje, aby byl počet odborných panelů snížen tak, aby se tento kanál jejich nadměrným množstvím neznehodnocoval.	Doporučení bylo zohledněno alternativním způsobem. Počet odborných panelů je stanoven chartou projektu. V rámci projektu APIV A jsou v současné době již odborné panely a jejich témata rozplánovány a případný výpadek některého z OP by mohl KA způsobit problémy. OP jsou totiž mimo jiné jedním z evaluačních mechanismů a dochází zde mimo jiné k ověřování přínosnosti a využitelnosti výstupů jednotlivých KA. Realizace těchto panelů je tak potřebná. Dalším faktorem je, že vzhledem k prodloužení projektu se plánované OP rozprostřou do delšího časového úseku a nedojde tak k jejich kumulaci. V rámci APIV A z toho důvodu nedošlo ke snížení počtu naplánovaných OP, nicméně doporučení bylo zohledněno v rámci KA 7 Spolupráce, kdy nebyl navýšen počet konání OP v souvislosti s prodloužením projektu do konce roku 2022 (ke kterému by jinak standardně došlo).

<p>3. PZ</p>	<p>Posouzení míry úprav výukových a metodických materiálů VP prováděných ze strany lektorů projektu APIV B</p>	<p>V rámci projektu APIV B docházelo v různé míře k úpravám VP, aniž by úpravy procházely standardizovaným procesem, tj. posouzením, zda úpravy jsou pouze dílčího charakteru a nedochází k zásadním změnám, které by mohly vyústit v to, že témata společného vzdělávání nebudou v terénu prezentována jednotně. Rovněž nebylo zcela zřejmé, zda zásadní úpravy podléhaly „pouze“ schválení ŘV či rovněž posouzení projektového týmu KA 3 projektu APIV A.</p> <p>Z toho důvodu bylo doporučeno:</p> <p>a) předložit všechny VP s komplexněji provedenými úpravami projektovému týmu APIV A k posouzení (pokud již v minulosti nebyly změny ze strany APIV A odsouhlaseny). Zároveň by měl příjemce v rámci revize provedených změn upřesnit, zda jsou úpravy v souladu s akreditací kurzů.</p> <p>b) Doporučení platí analogicky i do budoucna pro případné další úpravy s potřebou definovat oficiální proces pro realizaci změn VP (kdo určuje, zda se jedná o zásadní/neformální změnu a jaký je následný postup). Oficiální proces pro posouzení změn je potřebné definovat se souhlasem APIV A.</p>	<p>Doporučení bylo zohledněno alternativním způsobem.</p> <p>Mezi projekty APIV A a APIV B i řídicím výborem obou projektů došlo ke shodě, že aktualizace VP bude zajištěna ze strany projektu APIV B, který při aktualizaci zohlední aktuální potřeby lektorů a škol. Úpravy VP a jejich přizpůsobení výkladu samotnými lektory APIV B nakonec podleho závaznému prohlášení zástupců APIV A, že lektori APIV B jsou považováni za dostatečně erudované ve věci posouzení jejich závažnosti. Pokud lektor APIV B usoudil, že se jedná o nevýznamnou úpravu VP, prováděl ji sám. Pokud naopak usoudil, že jde o úpravu ovlivňující obsah a vzdělávací cíle VP, měl kontaktovat realizační tým APIV B. Taková úprava ze strany realizačního týmu poté procházela schválení ŘV (k takovéto závažné úpravě VP došlo za trvání projektu celkem ve čtyřech případech).</p> <p>V současné době byly reakreditované vzdělávací programy předávány kmenové činnosti NPI ČR. Mělo tak dojít kromě jiného i k jejich aktualizaci.</p> <p>Projektový tým APIV B zohlednil doporučení alternativním způsobem z následujících důvodů:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lektori APIV B upravovali výukové a metodické materiály k pilotně ověřeným modulům dle svých potřeb a předjímal se, že lektor jako odborník je schopen relevantních úprav, kterým se v kontextu přirozených změn v běhu času (změna legislativy, inovace témat, aktualizace potřeb školského terénu atd.) v podstatě nelze vyhnout. Realizační tým APIV A vydal k průběžně prováděným změnám svůj souhlas. 2. Ze strany APIV A byla nadále poskytována druholektorům metodická podpora, která mimo jiné přispívala k jednotné prezentaci témat SV. 3. Projekt APIV B, který je v bezprostředním kontaktu se svými cílovými skupinami, zástupci škol, vnímal příznivější hodnocení ze strany škol ve chvíli, kdy se setkávají s prezentacemi upravenými dle svých preferencí (méně teorie, více praktických ukázek, úpravy probíhají i s ohledem na specifika konkrétní školy, na kterou se lektor teprve chystá atp.). Dílčí úpravy prezentací ze strany lektorů se tak ukázaly jako přínosné. <p>V době vypořádání doporučení evaluátor rovněž zohlednil, že větší část školení již byla uskutečněna, školení v danou chvíli uskutečňoval nízký počet více méně stále stejných lektorů ustáleným způsobem, k takřka jednotné prezentaci s největší pravděpodobností docházelo.</p>
--------------	--	--	--

V rámci 4. PZ evaluátor již neidentifikoval žádná doporučení pro závěrečnou fázi realizace projektů APIV A a APIV B.

Závěry evaluátora

Většina doporučení vzešlých z externí evaluace byla ze strany projektových týmů APIV A a APIV B zohledněna, případně byl zvolen alternativní způsob řešení evaluačních zjištění.

Evaluátor na základě posouzení vývoje identifikovaných bariér konstatuje, že projektové týmy APIV A i APIV B hledaly cesty, jak eliminovat vzniklé bariéry, a uplatňovaly konstruktivní řešení vzniklých problémů.

8 Zhodnocení spolupráce s Objednavatelem a stakeholdery

Spolupráce s Objednavatelem

Spolupráce s Objednavatelem probíhala na základě předem stanoveného postupu. Veškerá nezbytná součinnost Objednavatele byla poskytnuta v dostatečné míře, především se jednalo o zpětnou vazbu k metodologii. Zpracovatel evaluace hodnotí pozitivně flexibilní přístup Objednavatele ke zpřesnění evaluačního designu v průběhu evaluace zohledňující postup realizace projektů a naplnění cílů externí evaluace.

Spolupráce s projektovým týmem projektů

Realizačním týmem projektu byly Zpracovatelům poskytnuté veškeré požadované podklady ke zpracování evaluace a rovněž veškerá potřebná součinnost.

9 Závěry a doporučení

- Projektové aktivity probíhaly v předpokládaném rozsahu. Všechny klíčové aktivity projektu APIV A a APIV B byly úspěšně dokončeny, resp. mají výrazný předpoklad být ukončeny k 31. 12. 2022. Vytvořily výstupy stanovené chartou projektu a dosáhly stanovených cílových hodnot indikátorů (případně je naplnily v takové míře, aby za jejich nenaplnění nebyla stanovena sankce). Projekty se rovněž pružně přizpůsobily měnícím se podmínkám v souvislosti s pandemií koronaviru a válkou na Ukrajině a měnícím se potřebám cílových skupin.
- Projektům se podařilo dosáhnout očekávaných změn v systému vzdělávání. Většina výstupů aktivit má rovněž předpoklad pro využití i po ukončení realizace projektu. Klíčové aktivity obou projektů naplnily své cíle a svůj účel.
- Projektové týmy po celou dobu realizace projektu zaváděly adekvátní opatření na eliminaci rizik a bariér úspěšné realizace projektu. Zjištěná rizika a bariéry tak byly překonány a oba projekty byly úspěšně dokončeny a dosáhly svých cílů. Zkušenosti z volby příslušných opatření jsou přenositelné i do dalších projektů, jejichž realizace je plánována v novém programovacím období 2021-2027.
- Interní evaluace obou projektů byla přiměřená, dostačující a odpovídající dobré evaluační praxi. Interní evaluace byla vhodně integrována do projektových aktivit a její výstupy byly

využívány a reflektovány při realizaci projektů. Interní evaluace přispěla ke kvalitě projektových výstupů.

- Jednotlivá šetření u cílových skupin prováděná během celého trvání projektu včetně výzkumných šetření cílových skupin realizovaných ze strany externího evaluátora dokládají vnímání přínosu jednotlivých druhů podpor poskytovaných ze strany projektu. Prohloubení odborné kvalifikace vedoucích pedagogických pracovníků spočívající ve zvýšení jejich informovanosti a práci vedoucí k zvyšování osobnostních i profesních kompetencí se odráží v hodnocení současného stavu školy. Spokojenost škol zapojených ve školní síti APIV s podporou ze strany Center podpory byla šetřena v rámci průběžných terénních šetření externího evaluátora. Šetření doložila proaktivní přístup zástupců Center podpory. Úroveň komunikace mezi zástupci CP a školami v souvislosti s plněním smluvních povinností škol byla uskutečňována na vysoké úrovni, z části bylo výsledkem vedení intenzivní komunikace zapříčiněná „nesamostatností“ škol zacházející např. do neochoty samostatného plnění administrativních povinností vyplývajících ze zapojení v projektu a přenášení těchto povinností na zástupce CP.
- Projekt APIV B v rámci svých jednotlivých klíčových aktivit vynaložil veškerou potřebnou energii k nastartování předávání příkladů dobré praxe mezi školami ve školní síti APIV. Během realizace projektu byla tato oblast systematicky podporována a cílové skupiny projektu potvrdily její přínosy.
- Dotazování zástupců škol zapojených v případové studii nepotvrdilo přímý vliv podpory poskytované v rámci projektu na řešení jednotlivých výzev spojených s oblastí SV. Vnímání obecné přítomnosti projektu přinášejícího informace o oblasti společného vzdělávání byla ale z odpovědí respondentů patrná. Dá se tak závěrečně konstatovat, že pouhá přítomnost projektu na dané škole dokázala ovlivnit smýšlení jednotlivých aktérů vzdělávání. Výpovědi zástupců nezapojených škol dovolují tušit rozdílné a vzájemně neporovnatelné úrovně společného vzdělávání na školách napříč Českou republikou, a tak i souběh mnoha faktorů ovlivňujících úroveň společného vzdělávání na školách.
- Spolupráce mezi projekty probíhala spíše v rovině vzájemné informovanosti mezi systémovými projekty, výměně zkušeností, vzájemného poskytování dat a účasti na odborných panelech. Z nastavení projektů zaměřených na unikátní témata vyplývá, že mezi projekty nedocházelo ke spolupráci formou zpracování společných výstupů. I tak je však spolupráci možné považovat za účelnou. Spolupráce mezi jednotlivými projekty přispěla k lepší koordinaci projektů a systematictějšímu zacílení projektových aktivit. K synergiím projektů docházelo ve vztahu k cílovým skupinám (viz Balíček podpory zaměřený na pedagogickou diagnostiku a formativní hodnocení). Spolupráce jako povinná aktivita se osvědčila.
- Oba projekty měly kromě zamýšlených dopadů i dopady nezamýšlené. Všechny nezamýšlené dopady je možné hodnotit jako pozitivní. Nezamýšlené dopady dále přispívají k dosažení systémových změn.

Evaluátor shledává aktuálnost některých doporučení týkajících se nastavení podmínek pro realizaci systémových projektů financovaných z OP JAK v novém programovém období. Tato doporučení mají přesah nad rámec externí evaluace projektů APIV a jsou obecnějšího charakteru.

Tabulka 4: Doporučení pro nastavení systémových projektů v novém programovacím období 2021-2027

Číslo	Popis doporučení	Kontext doporučení (vazba na zjištění a závěry)
1)	Nekumulovat mnoho různorodých aktivit, kdy každá KA představuje velmi komplexní úkol, v jednom IPs.	<p>Záběr projektu APIV A byl naplánován velmi široce. Každá odborná KA projektu APIV A řeší naprosto unikátní téma, jejichž společným jmenovatelem je společné vzdělávání a každá KA představuje velmi komplexní úkol, který zahrnuje množství dílčích aktivit. V případě, kdy se v jednom projektu kumuluje mnoho různorodých a náročných aktivit, lze takový projekt velmi obtížně koordinovat. Z toho důvodu doporučujeme v jednom projektu nekumulovat mnoho různorodých aktivit, kdy každá KA představuje velmi komplexní úkol.</p> <p>Příkladem je projekt APIV A, který v sobě zahrnuje monitoring zavádění společného vzdělávání (postavený na principech výzkumu), tvorbu nástroje pedagogické diagnostiky pro žáky-cizince i tvorbu referenčního rámce pro ČZJ. Všechny jmenované klíčové aktivity představují velmi náročné a komplexní aktivity.</p> <p>Detailní analýza je v kapitole 4.2 Rizika a bariéry této ZZ a dále v kapitolách věnujících se rizikům a bariérám v jednotlivých PZ.</p>
2)	V případě návaznosti projektů je třeba řádně naplánovat časové a věcné parametry navazujících aktivit.	<p>Projekty APIV A a APIV B byly naplánovány jako na sebe navazující v některých aktivitách. Konkrétně se jednalo o aktivitu KA 3 APIV A Tvorba DVPP a KA 2 APIV B Vzdělávání. V průběhu realizace projektů se tato návaznost ukázala jako problematická. Problém tkvěl v tom, že projekty na sebe v návazných aktivitách „nenedaly“ z hlediska časového i věcného a nastavení KA 3 projektu APIV A neodpovídalo potřebám projektu APIV B.</p> <p>Z průběhu realizace projektů lze vyvodit, že návaznost řešitelná je, nicméně s sebou přináší určité komplikace (v případě, kdy jsou projekty realizovány dvěma různými organizacemi), každý projekt má jiný přístup řízení, jiné vnitřní nastavení projektových týmů apod.). Pro vazbu aktivit by bylo možné snadněji koordinovat, pokud by k ní docházelo v rámci jednoho projektu. V případě návaznosti projektů je třeba klást důraz na veškeré detaily již ve fázi plánování projektů.</p> <p>Detailní analýza je v kapitole 4.2 Rizika a bariéry této ZZ a dále v kapitolách věnujících se rizikům a bariérám v jednotlivých PZ.</p>
3)	Systematičtější využití výstupů ze strany kmenové činnosti NPI ČR a MŠMT.	<p>Předpokladem naplnění cílů klíčových aktivit projektu APIV A je využití jejich výstupů či replikace výstupů ze strany MŠMT či kmenové činnosti NPI ČR. Projektový tým činí kroky k tomu, aby výstupy projektu byly NPI ČR či MŠMT plnohodnotně využívány, nicméně manažeři KA často postrádají dostatečnou zpětnou vazbu.</p> <p>Očekávané efekty klíčových aktivit by tak měly být podpořeny systematičtější využitím výstupů ze strany kmenové činnosti NPI ČR a MŠMT, systematičtější</p>

Číslo	Popis doporučení	Kontext doporučení (vazba na zjištění a závěry)
		<p>zapojením MŠMT do dění v projektech, do odborných panelů atd.</p> <p>Doporučení vyplývá ze zjištění ke KA 2 v rámci 2. PZ a zjištění ke KA 3 v 3. PZ (zjištění u EO A.1.1 a A.1.2). Na základě těchto zjištění bylo identifikováno doporučení ve smyslu zajištění účasti zástupců decizní sféry na odborných panelech a poskytnutí zpětné vazby ze strany MŠMT realizátorům projektů (2. PZ).</p>

10 Analýza provedeného evaluačního procesu a doporučení

Zpracovatel evaluace shledává nastavený evaluační design jako odpovídající požadavkům zakázky a umožňující zodpovězení většiny stanovených evaluačních otázek.

Výjimku tvoří EO A.2., pro jejíž zodpovězení byla stanovena metoda případových studií, a to na zapojených a nezapojených školách. Realizace případových studií byla ovlivněna tím, že projekt APIV B nepracoval s reprezentativním vzorkem škol, startovací pozice zapojených škol byla odlišná od stavu zavádění společného vzdělávání na školách nezapojených (do sítě škol byly zapojuvány školy se spíše slabšími výsledky, které se při zavádění společného vzdělávání potýkaly s určitými problémy). V době realizace projektů APIV a jejich externí evaluace existovalo velké množství projektů a programů zaměřených na aspekty společného vzdělávání (financované z OP VVV, krajských rozpočtů apod.) a téměř každá škola tak většinou dostávala podporu na zavádění společného vzdělávání. Případové studie na vzorku škol tak sice mohly poskytnout hloubkový vhled do problému zavádění inkluze a jeho progresu na jednotlivých školách, tyto informace však nebyly vhodné pro zobecnění závěrů, porovnání vývoje na jednotlivých školách a stanovení čistého účinku projektu na zapojených školách (využití kontrafaktuální metody). Zvolená metoda tak měla pro zodpovězení EO A.2, tedy „Jak napomohla realizace projektů APIV A a APIV B školám a učitelům při implementaci §16 školského zákona ve znění zákona č. 82/2015 SB.“ své limity.

Jako problematické v řešení otázky A.2 se rovněž ukázalo požadované šetření míry podpory rodičů žáků vůči společnému vzdělávání. Provazbu mezi pedagogickou prací v oblasti inkluze je nutné pojímat komplexně jako souhrn práce pedagogů v oblasti společného vzdělávání, podílu ŠPP, úrovně klimatu školy, podmínek školy v oblasti inkluze a v neposlední řadě i spolupráce dětí/žáků i rodičů. Rodiče žáků zpravidla nemohou být schopni posoudit kvalitu tohoto plánovaného posunu školy a práce pedagogů v oblasti podporovaných témat společného vzdělávání. Názory rodičů žáků mají spíše politickou povahu a jsou značně subjektivní. Existuje jen velmi slabá provazba mezi konkrétní prací pedagoga v oblasti společného vzdělávání a jejím zlepšováním a vnímání tohoto tématu mezi rodičovskou veřejností. Šetření mezi rodičovskou veřejností se tak ukázalo jako neúčelné. Kromě toho výše zmíněná politická a subjektivní povaha názorů rodičů rovněž měla za důsledek, že většina škol zapojených v případových studiích šetření názorů rodičů odmítla.

V rámci evaluačního designu ongoing evaluace muselo být zohledněno časové hledisko postupu realizace projektů. Například některá šetření u cílových skupin bylo vhodné realizovat až v druhém či třetím evaluovaném období, jelikož stav realizace klíčových aktivit, resp. jejich výstupy v úvodních fázích projektů, ještě neměly dostatek uživatelů a nemělo tudíž smysl hodnotit její přínos.

Charakter ongoing evaluace rovněž měl vliv na nejasnosti týkající se evaluovaného období. Vzhledem k tomu, že realizace projektů průběžně pokračovala a terénní šetření a následné zpracování Průběžné evaluační zprávy si rovněž vyžádalo určitý čas, mohla být zjištění z terénních šetření či závěry evaluátora v době dokončení průběžné evaluační zprávy již v některých ohledech neaktuální.

V rámci externí evaluace se podařilo provázat některá technická šetření s plánovanými aktivitami interní evaluace. Z důvodu nepřetěžování terénu nebylo žádoucí zasílat na školy například obdobný dotazník v krátkém časovém úseku za sebou. Navíc díky provázání evaluačních aktivit s interní evaluací se v některých případech podařilo oslovit větší vzorek cílové skupiny šetření.

V průběhu zpracování průběžných zpráv došlo k neočekávané situaci spojené s epidemií koronaviru, která ovlivnila některé evaluační aktivity. Na základě konzultace s Objednavatelem byl adekvátně posunut termín odevzdání 3. Průběžné evaluační zprávy do 31. 12. 2020 tak, aby bylo možné řádně realizovat terénní šetření.

Objednatel ze své strany v dostatečné míře zajistil nezávislost evaluace. Poněkud problematické se nicméně jevílo zapojení projektových týmů APIV A a APIV B (tedy evaluované subjekty) do připomínkového procesu k evaluačním zprávám.

K nastavení externí evaluace systémových projektů dále předkládáme následující doporučení:

- U systémových projektů prověřit plán interní evaluace tak, aby nedocházelo k realizaci duplicitních šetření a aktivity externí a interní evaluace probíhaly synergicky.
- Připomínkový proces Průběžných evaluačních zpráv byl nepřiměřeně dlouhý. To mělo za následek neaktuálnost závěrů a doporučení v době akceptace dané průběžné zprávy. Doporučujeme připomínkový proces (např. počet kol a počet připomínkových subjektů) omezit.
- Komplexnost projektu a vysoká odbornost klíčových aktivit znesnadňovala práci evaluátora. Navíc docházelo ke změnám terminologie, mezi návaznými projekty byla používána jiná terminologie, takže evaluátor měl ztíženou možnost orientace v projektech. Nejasnosti rovněž byly v definici či vykazování indikátorů. U evaluátora se často očekával vzhled do realizace projektových aktivit ve stejné odbornosti a detailu, jako mají realizátoři evaluovaných aktivit. Při zadání externí evaluace a akceptaci evaluačních zpráv je tak třeba uvážit, že evaluační metody (snad vyjma zúčastněného pozorování) neumožňují tato očekávání naplnit a evaluátor nemá možnost uchopení projektových aktivit v takovém detailu jako osoby, které dané aktivity realizují.
- Doporučujeme snížit požadavky týkající se tištěných verzí zpráv. Vzhledem k relativně velkému množství technických příloh doporučujeme zvážit, zda tištěnou verzí celé zprávy pro účely archivace nepožadovat pouze v jednom tištěném paré bez technických příloh a pro ostatní účely pracovat s digitální verzí dokumentů.

11 Seznam zdrojů a literatury

Žádosti o podporu projektů APIV A a APIV B včetně všech příloh

Charty projektů

Harmonogramy klíčových aktivit

Přehledy klíčových výstupů k naplnění indikátorů

Zprávy o realizaci projektu a jejich přílohy (ZoR č. 18, 19, 20 a 21)

Výstupy z interní evaluace projektu

Výzva OP VVV Individuální projekty systémové II

Pravidla pro žadatele a příjemce – specifická část, Výzvy Individuální projekty systémové II, verze 3 1., 2., 3. a 4. Průběžná evaluační zpráva v rámci „Evaluace individuální systémových projektů podpořených z PO 3 OP VVV – II, část II: Evaluační okruh A – evaluace projektů APIV“

12 Seznam zkratek

AJ	Anglický jazyk
APIV A	Projekt „Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem“ Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora
APIV B	Projekt „Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi“
ASZ	Agentura pro sociální začleňování
ADHD	Attention Deficit Hyperactivity Disorder
CATI	Computer Assisted Telephone Interviewing
CEFR	The Common European Framework of Reference for Languages
CP	Centrum podpory
ČJ	Český jazyk
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
ČZJ	Český znakový jazyk
DPP	Dohoda o provedení práce
DV	Distanční výuka
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EDUin	Informační centrum pro vzdělávání
EO	Evaluační otázka
G. Meet	Google Meet (elektronická aplikace pro online komunikaci)
G. Classroom	Google Classroom (aplikace pro online komunikaci)
HPM	Hlavní projektový manažer
InspIS SET	Inspekční systém elektronického testování
IPo	Individuální projekt ostatní
IPs	Individuální projekt systémový
IQ	Intelligenční kvocient
IT	Information technologies
JÚ	Jedličkův ústav
IVP	Individuálně-vzdělávací plán
KA	Klíčová aktivita
KIPR	Kvalita-inkluze-poradenství-rozvoj
KSH	Komplexní systém hodnocení
LMR	Lehká mozková retardace
LMP	Lehké mentální postižení
MAP	Místní akční plánování
MAS	Místní akční skupina
MČ	Městská část
Meta	Společnost pro příležitosti mladých migrantů
MS Teams	Microsoft Teams (aplikace pro online komunikaci)

MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Monitorovací výbor
NAUTIS	Národní ústav pro autismus (z.s.)
NIDV	Národní institut dalšího vzdělávání
NJ	Německý jazyk
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
NPI ČR	Národní pedagogický institut České republiky
OMJ	Odlišný mateřský jazyk
OP	Odborný panel
OPLA	Odborná platforma
OP VVV	Operační program Výzkum vývoj a vzdělávání
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PAS	Porucha autistického spektra
P-KAP	Podpora krajského akčního plánování
PLPP	Plán pedagogické podpory
PO	Prioritní osa
PO	Podpůrná opatření
PP	Pedagogický pracovník
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PPUČ	Příprava práce učitelů
PR	Public relations
PZ	Průběžná zpráva
RR	Referenční rámec
RR ČZJ	Referenční rámec Českého znakového jazyka
RVP	Rámcový vzdělávací program
RRZJ	Referenční rámec znakového jazyka
ŘO	Řídicí orgán
ŘV	Řídicí výbor
SERRJ	Společný evropský referenční rámec pro jazyky
SKAV	Stálá konference asociací ve vzdělávání
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SRP	Strategické řízení a plánování ve školách a v územích
SŠ	Střední škola
SV	Společné vzdělávání
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
SYPO	Systém podpory profesního růstu rozvoje učitelů a ředitelů
ŠIKK	Školská inkluzivní koncepce kraje
ŠPP	Školské poradenské pracoviště

ŠPZ	Školské poradenské zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací plán
TEIP	The Teacher Efficacy for Inclusive Practices
VP	Vzdělávací program/modul
VOŠ	Vyšší odborná škola
VPP	Vedoucí pedagogický pracovník
ZoR	Zpráva o realizaci
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola
Ž-c	Žáci-cizinci
ŽoZ	Žádost o změnu

13 Seznam PŘÍLOH

PŘÍLOHA I.1 TECHNICKÁ ZPRÁVA: STAV REALIZACE JEDNOTLIVÝCH KLÍČOVÝCH AKTIVIT

PŘÍLOHA I.2 TECHNICKÁ ZPRÁVA: PŘEHLED INDIKÁTORŮ A STAV JEJICH NAPLŇOVÁNÍ

PŘÍLOHA I.3 TECHNICKÁ ZPRÁVA: PŘÍPADOVÉ STUDIE

PŘÍLOHA I.4 TECHNICKÁ ZPRÁVA: AKTUALIZOVANÉ TEORIE ZMĚNY

PŘÍLOHA II.1 ZÁZNAMY Z ŘÍZENÝCH ROZHOVORŮ S MANAŽERY KA

PŘÍLOHA II.2 TERÉNNÍ ŠETŘENÍ NA CENTRECH PODPORY

PŘÍLOHA II.3 ZÁZNAMY Z ŘÍZENÝCH ROZHOVORŮ_OSTATNÍ

PŘÍLOHA III DASHBOARD